

Bažnyčios žinios

Popiežius

Popiežius Pranciškus PERTEIKTI TAI, KAS YRA ŠEIMA: PIRMUTINĖ SUSITIKIMO SU DOVANOTA MEILE VIETA Žinia 49-osios Pasaulinės visuomenės komunikavimo priemonių dienos proga	2
IŠĖJIMAS – PAMATINĖ PAŠAUKIMO PATIRTIS Žinia 52-osios Pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga	4
KUNIGŲ NUOVARGIS Homilija Didžiojo ketvirtadienio Krizmos Mišiose	5

Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus KAIP RANKOS PIRŠTAI	8
BROLIAI IR SESERYS	9
SENATVĖS PROBLEMA	10
MALDOS POETAJ	11

Ganytojo žodis

Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas PAMOKSLAS DIEVO GAILESTINGUMO SEKMADIENĮ	13
--	----

Pašvęstojo gyvenimo metai

Pierre Raffin OP DOMINIKONIŠKOJI VIENUOLINIO KLUSNUMO TRADICIJA	14
--	----

Homilijos

MEILĖS DOVANA / VI Velykų sekmadienis (B)	19
DANGUS YRA TEN, KUR YRA DIEVAS / Viešpaties Žengimas į dangų (Šeštinės)	20
TIESOS DVASIA VEDA Į PILNATVĘ / Šventosios Dvasios Atsiuntimas (Sekminės)	21
MEILĖ – DURYS Į TREJYBĖS SLĖPINĮ / Švenčiausioji Trejybė (B)	22

Katechezės šeimoms

KATECHEZĖS PASAULIO ŠEIMŲ SUSITIKIMUI FILADELFIJOJE PASIRENGTI (VI–VIII)	23
---	----

Bažnyčia Lietuvoje

Gailestingumo savaitė	34
Kristaus Prisikėlimo šventovei – bazilikos titulas	34
Pašventinta Dievo Gailestingumo koplyčia	35
Šv. Jėzaus Teresės gimimo 500 metų jubiliejus	36
Atsinaujinimo diena „Gyvenimas Šventojoje Dvasioje“	37
Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas	39
Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas	41
Sužadėtinių rengėjų konferencija	42

Popiežius Pranciškus

Perteikti tai, kas yra šeima: pirmutinė susitikimo su dovanota meile vieta

Žinia 49-osios Pasaulinės visuomenės komunikavimo priemonių dienos proga

Šeima yra Bažnyčios ir sinodinio proceso, numatančio du sinodus – vieną ką tik pasibaigusį neeilinį ir ateinantį spalį susirinkiantį eilinį, – išsamiai apmąstoma pagrindinė tema. Atsižvelgdamas į tai, manau, jog tikslinga, kad artimiausios Pasaulinės visuomenės komunikavimo priemonių dienos tema būtų susijusi šeima. *Šeima, šiaip ar taip, yra pirmutinė vieta, kur mokomės bendrauti.* Atsigręžimas į šį pirminį dalyką gali padėti mums pasimokyti bendrauti autentiškiau ir žmogiškiau, taip pat pažvelgti į šeimą iš naujos perspektyvos.

Įkvėpimo galėtume pasisemti iš Evangelijos pasakojimo apie Marijos apsilankymą pas Elzbietą. „Vos tik Elzbieta išgirdo Marijos sveikinimą, jos iščiose šoktelėjo kūdikis, o pati Elzbieta pasidarė kupina Šventosios Dvasios. Ji balsiai sušuko: *Tu labiausiai palaiminta iš visų moterų ir palaimintas tavo iščių vaisius*“ (Lk 1, 41–42).

Šiame epizode mums pirmiausia parodoma, kad komunikavimas yra *su kūno kalba susijęs dialogas*. Pirmas į Marijos pasveikinimą iš tiesų atsako kūdikis džiugiai šoktelėdamas Elzbietos iščiose. Džiaugtis susitikus kitą tam tikra prasme yra bet kurios kitos bendravimo formos, mūsų išmokstamos dar prieš išvystant pasaulio šviesą, archetipas ir simbolis. Mus priglobiančios iščios yra pirmutinė komunikavimo „mokykla“, kur per fizinį kontaktą saugioje erdvėje įsiklausydami ir lydimi raminamų motinos širdies dūžių, pradedame susipažinti su išoriniu pasauliu. Toks dviejų būtybių, viena kitai artimų ir sykiu dar svetimų, susitikimas, pažado kupinas susitikimas, yra mūsų pirmutinė komunikavimo patirtis. Ir ta patirtis mums visiems būdinga, nes visi esame gimę iš motinos.

Net ir atėję į pasaulį tam tikra prasme išliekame „iščiose“, kurios yra šeima. *Tos iščios – įvairūs tarp savęs susiję asmenys*: šeima yra „vieta, kur mokomasi kartu gyventi būnant skirtingiems“ (Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 66). Skirtingos lytys ir kartos bendrauja pirmiausia todėl, kad vienas kitą priima, nes juos sieja artimas ryšys. Ir juo platesnė šių santykių vėduoklė, juo skirtingesni amžiaus tarps-

niai, juo turtingesnis yra mūsų gyvenamasis laukas. Būtent *ryšys* pagrindžia *žodį*, kuris savo ruožtu stiprina ryšį. Kalbos mes nesukuriame: ją vartojame, nes esame gavę. Šeimoje mokomasi kalbėti „*motinos kalba*“, t. y. savo protėvių kalba (plg. 2 Mak 7, 25. 27). Šeimoje žinoma, kad pirma mūsų būta kitų, kurie davė mums gyvybę ir galimybę savo ruožtu duoti gyvybę kitiems bei padaryti ką nors gero ir gražaus. Galime duoti, nes esame gavę, ir ši pozityvi apytaka yra šeimos gebėjimo komunikuoti savo viduje ir su kitais šerdis bei, imant bendriau, bet kokio komunikavimo paradigma.

Už mus pirmesnio „ryšio“ patirtis lemia, kad šeima yra ir gyvenimo aplinka, kurioje perteikiama ta *pamatinė komunikavimo forma* – malda. Motina ir tėvas, guldydami savo naujagimius į lovą, labai dažnai patiki juos Dievui prašydami, kad jis sergėtų; o jiems paaugus, tėvai su jais meldžiasi paprastomis maldomis, meiliai prisimindami kitus žmones – senelius, giminaičius, ligonius bei kenčiančiuosius ir visus tuos, kuriems labiausiai reikia Dievo. Taip didžiama iš mūsų šeimoje išmokstame *komunikavimo religinio matmens*, kuris krikščionybėje persmelktas meilės, Dievo mums dovanojamos ir mūsų kitiems siūlomos meilės.

Gebėjimas šeimoje vienas kitą apkabinti, palaikyti, pagloboti, suprasti žvilgsnius ir tylėjimą, drauge juoktis ir verkti – tarp žmonių, kurių nepasirinkome ir kurie vis dėlto vienas kitam yra tokie svarbūs, – būtent tas gebėjimas pirmiausia įgalina mus suvokti, kas yra komunikavimas kaip *artumo atradimas bei statydinimas*. Mažėjantis atstumas, vienam prie kito artinantis ir vienam kitą priimantis, leidžia pajusti dėkingumą ir džiaugsmą: Marijos pasveikinimas ir kūdikio šoktelėjimas paskatina Elzbietą ištarti palaiminimą, palydimą nuostabios *Magnificat* giesmės, kurioje Marija aukština jai ir jos tautai skirtą Dievo planą. Iš tikint ištarto „taip“ išplaukiantys padariniai toli pranoksta mus pačius ir pasklinda po pasaulį. „Aplankyti“ reiškia atverti duris, neužsisklęsti savo butuose, eiti kitų link. Ir šeima yra gyva tada, kai „kvėpuoja“, atsiveria tam, kas pranoksta ją. O taip besielgiančios šeimos gali perteikti savo žinią apie gyvenimą ir bendrystę, gali suteikti paguodos bei vilties labiausiai sužeistoms šeimoms ir prisidėti prie augimo pačios Bažnyčios, kuri juk yra šeimų šeima.

Šeima labiau už visa kita yra vieta, kur kasdieniame bendrabūvyje pažįstamos savosios bei kitų *ribos*, didelės ir mažos bendro gyvenimo, vienas kito pakentimo problemos. Tobulų šeimų nebūna, tačiau netobulumo, silpnumo ir net konfliktų nereikia bijoti, reikia tik išmokti artintis prie jų konstruktyviai.

Todėl šeima, kurioje, nepaisant ribotumų ir nuodėmių, vyrauja meilė, tampa *atleidimo mokykla*. Atleidimas yra *komunikavimo dinamika*, komunikavimas, kai, užsisklendus ir santykiams sudužus, vėl galima pradėti iš pradžių bei ugdytis prašant ir sulaukiant atleidimo. Vaikas, išmokstantis šeimoje įsiklausyti į kitus, pagarbiai kalbėti ir ginti savo požiūrį, neatmesdamas kitų požiūrio, visuomenėje prisidės prie dialogo bei susitaikymo.

Susidūrę su komunikavimo sunkumais, daug galime pasimokyti iš *šeimų, kurių vaikai turi vieną ar kelias negalias*. Motorinis, sensorinis ar intelektinis trūkumas visada gundo užsisklęsti. Tačiau tėvų, brolių ir seserų bei kitų draugiškų asmenų meilės dėka tai taip pat gali būti *paskata atsiverti, dalyvauti ir su visais komunkuoti*. O mokyklai, parapijai ir draugijoms tai gali padėti tapti svetingesnėmis visiems ir neatstumiančiomis nė vieno.

Pasaulyje, kuriame taip dažnai keikiamasi, netinkamai atsiliepiama apie kitus, sėjama nesantaika, o mūsų žmogiškoji aplinka nuodijama apkalbomis, šeima gali mokyti *komunikavimo kaip palaiminimo*. Net ir ten, kur, atrodo, neišvengiamai vyrauja neapykanta ir smurtas – kur šeimas skiria mūro ar ne mažiau nepramušamos prietarų ar piktumo sienos, kur pagrįstai galima sakyti: „Pakaks!“ . Ir tikrai laimindami, užuot keikę, lankydami, užuot atstūmę, priimdami, užuot kovoję, iš tikrųjų galime pertraukti blogio spiralę, paliudyti, kad gėris visada įmanomas, auklėti vaikus broliškumo dvasia.

Naujausios komunikavimo priemonės, tapusios neatsiejama jaunimo gyvenimo dalimi, komunkuoti šeimoje bei tarp šeimų *ir padeda, ir trukdo*. *Trukdo*, kai jos tampa nebeįsiklausymo į kitus, vengimo fiziškai įsitraukti į grupę būdas, kai užpildo kiekvieną tylos ir poilsio akimirką užmirštant, kad „tyla yra neatsiejamas komunikavimo elementas ir be jos neegzistuoja turiningi žodžiai“ (Benediktas XVI. Žinia 46-osios Pasaulinės visuomenės komunikavimo priemonių dienos proga, 2012 01 24). *Padeda*, kai įgalina pasakoti ir keistis mintimis, palaikyti ryšį su tais, kurie toli, padėkoti bei paprašyti atleidimo, vis susitikti su kitais. Tik kasdien iš naujo atrasdami tą gyvybiškai svarbų centrą – susitikimą, tą „gyvają pradžią“, mokėsime tinkamai naudotis technologijomis, užuot buvę jų valdomi. Ir šioje srityje pirmutiniai auklėtojai yra tėvai. Tačiau jų negalima palikti vienu; krikščionių bendruomenė pašaukta jiems padėti išmokyti savo vaikus komunikavimo pasaulyje gyventi vadovaujantis žmogaus kilnumo ir bendrojo gėrio kriterijais.

Tad šiandien mums iškilęs iššūks *vėl išmokyti pasakoti*, o ne vien gaminti ir vartoti informaciją. Būtent šia kryptimi mus kreipia galingos ir brangios šiuolaikinio komunikavimo priemonės. Informacija svarbu, tačiau jos neužtenka, nes ji pernelyg dažnai tikrovę supaprastina, supriešina skirtumus ir įvairius požiūrius ir akina apsispręsti to ar ano naudai, užuot skatinusi matyti visumą.

Pagaliau šeima taip pat yra ne diskutuotinas objektas ar ideologinių mūšių vieta, bet *sritis*, kur artimai bendraujant *mokomasi komunkuoti*, ir komunkuojantis subjektas, „*komunkuojanti bendruomenė*“. Bendruomenė, mokanti lydėti, švęsti ir duoti vaisių. Šia prasme įmanoma susigražinti žvilgsnį, gebantį atpažinti, kad šeima ir toliau yra didžiulis turtas, o ne problema ar krizę patirianti institucija. *Komunkavimo priemonėms* kartais būdinga tendencija šeimą pateikti taip, tarsi ji būtų pripažintinas ar atmestinas, gintinas ar pultinas abstraktus modelis, o ne konkreti tikrovė, kuria reikia gyventi; arba tarsi ji būtų kieno nors prieš ką nors nukreipta ideologija, o ne vieta, kur visi mokosi, ką reiškia bendrauti gaunant ir dovanojant meilę. Pasakoti, priešingai, reiškia suvokti, kad mūsų gyvenimas yra įpintas į vieningą istoriją, kad balsų daug ir kiekvienas yra nepamainomas.

Gražiausia šeima, pagrindinė veikėja, o ne problema, yra ta, kuri savo liudijimu moka perteikti ryšio tarp vyro ir moters bei tarp tėvų ir vaikų grožį bei turtingumą. Ne kovojame, kad apgintume praeitį, bet visur, kur esame, kantriai ir kupini pasitikėjimo darbuojamės statydindami ateitį.

Vatikanas, 2015 m. sausio 23-ioji,
Šv. Pranciškaus Salezo šventės vigilija

Pranciškus

Popiežius Pranciškus

Išėjimas – pamatinė pašaukimo patirtis

Žinia 52-osios Pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga (2015 m. balandžio 26 d., IV Velykų sekmadienis)

Brangūs broliai ir seserys!

Ketvirtą Velykų sekmadienį mums pateikiamas savo avis pažįstančio, šaukiančio, maitinančio ir vedančio Gerojo Ganytojo paveikslas. Šį sekmadienį jau daugiau nei 50 metų švenčiame Pasaulinę maldos už pašaukimus dieną. Ji mums primena svarbą melsti, kaip pats Jėzus yra pasakęs savo mokiniams, „pjūties šeiminką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį“ (Lk 10, 2). Jėzus nurodo tai daryti išsiuntimo į misiją kontekste: be dvylikos apaštalų, jis pašaukė ir po du išsiuntė dar septyniasdešimt du mokinius (plg. Lk 10, 1–16). Kadangi „Bažnyčia savo prigimtimi yra misionieriška“ (Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Ad gentes*, 2), krikščioniškasis pašaukimas iš tiesų gimsta tik misijos patyrimo aplinkoje. Girdėti Kristaus, Gerojo Ganytojo, balsą ir juo sekti leidžiant jam save patraukti bei vesti ir paskiriant jam savo gyvenimą taip pat reiškia leisti Šventajai Dvasiai įtraukti mus į misionierišką dinamiką ir sužadinti mūsų troškimą bei džiugią drąsą paskirti savo gyvenimą Dievo Karalystės reikalui.

Paskirti savo gyvenimą misijai įmanoma tik tada, kai gebame išeiti iš savęs. Todėl šią 52-ąją Pasaulinę maldos už pašaukimus dieną norėčiau pasvarstyti apie šį ypatingą „išėjimą“, kuris yra pašaukimas arba, tiksliau, atsakas į Dievo mums dovanojamą pašaukimą. Išgirdę žodį „išėjimas“, iškart pagalvojame apie Dievo ir jo vaikų tautos meilės įstabios istorijos ištakas, apie istoriją, apimančią vergovę Egipte, Mozės pašaukimą, išlaisvinimą ir kelionę į Pažadėtąją žemę. Išėjimo knyga – antroji Biblijos knyga, – kurioje pasakojama ši istorija, yra visos išganymo istorijos ir krikščioniškojo tikėjimo pamatinės dinamikos palyginimas. Juk perėjimas iš senojo žmogaus vergovės į naują gyvenimą Kristuje yra atpirkimo darbas, vykstantis mumyse per tikėjimą (plg. Ef 4, 22–24). Tas perėjimas yra tikrasis „išėjimas“, krikščioniškosios sielos ir visos Bažnyčios kelias, lemiamas gyvenimo atgręžimas į Tėvą.

Kiekvienas krikščioniškasis pašaukimas šaknijasi šiame tikėjimo patirties pamatiniame judesyje: tikėti reiškia palikti save, išeiti iš savojo „aš“ patogumo

ir nelankstumo, siekiant savo gyvenimo centru padaryti Jėzų Kristų, taip, kaip Abraomas paliko savo kraštą ir, kupinas pasitikėjimo, leidosi į kelią žinodamas, kad kelią į naują šalį parodys Dievas. Šis „iškeliavimas“ nėra savo gyvenimo, savo jausenos, savo žmogiškumo paniekinimas; priešingai: kas, sekdamas Kristumi, leidžiasi į kelią, tas, perleisdamas save Dievo ir jo Karalystės dispozicijai, suranda apstų gyvenimą. Jėzus sako: „Kiekvienas, kas paliko namus, brolius, seseris, tėvą, motiną, vaikus, dirvas dėl manęs, gaus šimteriopai ir paveldės amžinąjį gyvenimą“ (Mt 19, 29). Visa tai giliai šaknijasi meilėje. Juk krikščioniškasis pašaukimas pirmiausia yra meilės pašaukimas – meilės, kuri mus patraukia ir išveda iš mūsų pačių, asmenį „išcentruoja“ ir paskatina nuolatos eiti „iš savęs į savo išsilaisvinimą dovanojant save patį, ir būtent per tai“ eiti „į savęs paties atradimą, maža to, Dievo atradimą“ (Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est*, 6).

Išėjimo patirtis yra krikščioniškojo gyvenimo paradigma, pirmiausia tų, kurie atsiliepia į pašaukimą ypatingu būdu paskirdami savo gyvenimą Evangelijos tarnybai. Jos esmė yra vis naujo atsivertimo bei keitimosi nuostata, nuolatinis keliavimas,ėjimas iš mirties į gyvenimą, kaip švenčiame visoje liturgijoje: tai – Velykinė dinamika. Pašaukimas – nuo Abraomo iki Mozės, nuo Izraelio klaidžiojimo po dykumą iki pranašų raginimo bei Jėzaus misionieriško kelio, vainikuojamo mirties ir prisikėlimo, – iš esmės visada yra Dievo veikimas, išvedantis mus iš mūsų ankstesnės situacijos, išlaisvinantis iš bet kokios vergavimo formos, išplėšiantis mus iš įpročio bei abejingumo ir vedantis į bendrystės su Dievu ir broliais bei seserimis džiaugsmą. Tad atsiliepti į Dievo pašaukimą reiškia leisti jam padėti mums ištrūkti iš savo klaidingo pastovumo ir iškelti pas Jėzų Kristų, mūsų gyvenimo bei laimės pirmutinį ir galutinį tikslą.

Ši išėjimo dinamika susijusi net tik su individualiu pašauktuoju, bet ir su visos Bažnyčios misionieriška bei evangelizacine veikla. Bažnyčia tikrai ištikima savo Mokytojui yra tiek, kiek yra „išeinančioji“ Bažnyčia, susirūpinusi ne savimi, savo struktūromis bei laimėjimais, bet veikiau gebanti eiti, judėti, susitikti su Dievo vaikais jų realiose situacijose ir sykiu kentėti dėl jų sužeidimų. Trejybiniėje meilės dinamikoje Dievas pats išeina iš savęs, išgirsta savo tautos skundus ir įsikiša, kad ją išlaisvintų (plg. Iš 3, 7 ir t.). Tokiam buvimui bei veikimui būdai pašaukta ir Bažnyčia: evangelizuojanti Bažnyčia išeina susitikti su žmogumi, skelbia išlaisvinantį Evangelijos žodį, padedama Dievo malonės, gydo sielos bei kūno žaizdas ir padeda atsistoti vargšams bei kenčiantiesiems.

Brangūs broliai ir seserys, šis išlaisvinantis išėjimas Kristaus ir brolių bei seserų link yra ir kelias į visapusį žmogaus supratimą bei žmogiškąją ir socialinę brandą istorijoje. Išgirsti ir priimti Viešpaties pašaukimą nėra koks nors privatus ir asmeninis dalykas, kokį būtų galima supainioti su trumpalaike emocija; tai – konkretus, realus ir totalus įsipareigojimas, apėmiantis visą mūsų egzistenciją bei įtraukiantis ją į Dievo Karalystės statybinio žemėje tarnybą. Todėl krikščioniškasis pašaukimas, besišaknijantis Tėvo širdies kontempliacijoje, sykiu yra solidarus įsipareigojimas siekti brolių bei seserų, pirmiausia neturtinčiausių, išlaisvinimo. Jėzaus mokinių širdis atvira jų Viešpaties begaliniam horizontui, o jų artimas ryšys su juo niekada nėra bėgimas iš gyvenimo ir pasaulio, bet, priešingai, „pačia savo esme įgauna misionieriškos bendrystės pavidalą“ (Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 23).

Ši išėjimo Dievo ir žmogaus link dinamika pripildo gyvenimą džiaugsmo ir prasmės. Šitai pirmiausia norėčiau pasakyti jauniems žmonėms, kurie dėl savo amžiaus bei priešais juos atsiveriančios ateities įsivaizdavimo moka dosniai įsipareigoti. Kartais iškyla pavojus, kad nenuspėjami dalykai, rūpesčiai dėl ateities ir kasdienybę lydintis netikrumas jų užsidegimą atvėsins bei svajones pakirs, ir jie ims manyti, jog stengtis neapsimoka, o krikščionių tikėjimo Dievas apriboja jų laisvę. Bet jūs, brangūs jaunuoliai, nebijokite išeiti iš savęs ir leistis į kelią! Evangelija yra išlaisvinantis, perkeičiantis ir mūsų gyvenimą gražesnį darantis žodis. Kaip puiku yra būti užklyptam Dievo pašaukimo, priimti jo žodį ir savo gyvenimo žingsniais sekti Jėzaus pėdomis garbinant dieviškąjį slėpinį ir dosniai save dovanojant kitiems! Tada jūsų gyvenimas kasdien bus vis turtingesnis ir džiugesnis!

Mergelė Marija, kiekvieno pašaukimo pavyzdys, neišsigando ir į Viešpaties pašaukimą atsakė savo *fiat*. Ji mus lydi ir veda. Kupina didelės tikėjimo drąsos, Marija giesmė išreiškė išėjimo iš savęs ir savo gyvenimo planų patikėjimo Dievui džiaugsmą. Į ją kreipkimės, kad visiškai atsivertume Dievo kiekvienam iš mūsų parengtam planui ir kad sustiprėtų mūsų troškimas išeiti ir, kupiniems švelnaus susirūpinimo, leistis kitų link (plg. *Lk* 1, 39). Mergelė Marija mus visus tegul saugo ir užtaria.

Vatikanas, 2015 m. kovo 29-oji, Verbu sekmadienis

Pranciškus

Popiežius Pranciškus

Kunigų nuovargis

Homilija Didžiojo ketvirtadienio Krizmos Mišiose

„Mano ranka su juo bus visados ir mano petys jį stiprins“ (*Ps* 89, 22). Tai turi omenyje Viešpats tardamas: „Radau Dovydą, savo tarną; patepiau jį savo šventuoju aliejumi.“ Taip mąsto mūsų dangiškasis Tėvas kiekvieną kartą „radęs“ kunigą. Jis priduria: „Jį lydės mano ištikimybė ir gerumas; <...> Jis man sakys: „Tu mano Tėvas, mano Dievas, mano išganymo uola!““ (*Ps* 89, 25. 27).

Gera drauge su psalmininku įžengti į šį mūsų Dievo monologą. Jis kalba apie mus, savo kunigus, savo ganytojus. Iš tikrųjų tai nėra monologas, jis kalba ne vienas. Tai Tėvas, sakantis Jėzui: „Tavo bičiuliai, tave mylintieji, gali man ištartai ypatingu būdu: „Tu esi mano Tėvas“ (plg. *Jn* 14, 21). Viešpats taip mąsto ir rūpinasi mums padėti, nes žino, jog užduotis patepti tikinčiąją liaudį nėra lengvas dalykas; tai sunku; tai sukelia nuovargį. Ir patiriame jį įvairiomis formomis: nuo įprastinio nuovargio dėl kasdienio apaštališkojo darbo iki tokio, kuris sukelia ligą ar mirtį, susideginimą kankinystėje.

Kunigų nuovargis! Ar žinote, kaip dažnai apie tai galvoju, apie jūsų visų nuovargį? Galvoju ir dažnai meldžiuosi, ypač tuomet, kai pats būnu nuvargęs. Meldžiuosi už jus, besidarbuojančius tarp jums patikėtos Dievo tautos – dažnai apleistose ir pavojingose vietose. Brangūs kunigai, mūsų nuovargis yra kaip smilkalai, tyloje kylantys į dangų (plg. *Ps* 140, 2; *Apr* 8, 3–4). Mūsų nuovargis eina tiesiai į Dievo širdį.

Būkite tikri, Dievo Motina pastebi šį nuovargį ir tuoj pat atkreipia į jį Viešpaties dėmesį. Ji kaip mūsų Motina supranta, kad jos vaikai yra nuvargę ir nebeįstengia apie ką nors galvoti. „Sveikas. Pailsėk, sūnau. Pakalbėsime vėliau. Argi aš ne tavo Motina?“ – ji visada mums taip sakys, kai pas ją ateisime (plg. *Evangelii gaudium*, 286). O savo Sūnui ji ištars kaip Galilėjos Kanoje: „Jie nebeturi vyno“ (*Jn* 2, 3).

Taip pat pasitaiko, kad prislėgti sielovados darbo naštos galime jausti pagundą ilsėtis bet kaip, tarsi poilsis nebūtų Dievo reikalas. Nepasiduokime šiai pagundai! Mūsų nuovargis Jėzaus akyse yra brangus, Jėzus mus priima ir pakelia: „Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti: aš jus atgaivinsiu“ (*Mt* 11, 28).

Kai kunigas, mirtinai nuvargęs, vis dėlto gali adoracijoje suklupti tardamas: „Viešpatie, šiandienai užteks“ ir pasiduoti Tėvo akivaizdoje, jis žino, kad nenupuls, bet bus atnaujintas. Kas patepė tikinčiąją Dievo tautą džiaugsmo aliejumi, tą taip pat patepa Viešpats, suteikdamas jam „vainiką vietoj pelenų, džiugesio aliejaus vietoj gedulo, šlovės skraistę vietoj bailumo“ (plg. Iz 61, 3).

Gerai įsidėmėkime, kunigiškojo vaisingumo raktas glūdi tame, kaip ilsimės ir kaip žvelgiame į tai, kaip Viešpats naudojasi mūsų nuovargiu. Kaip sunku išmokti ilsėtis! Tai susiję su mūsų pasitikėjimu ir suvokimu, kad mes taip pat esame avys ir mums reikia ganytojo, kuris mums padėtų. Šiuo požiūriu gali būti naudingi keletas klausimų.

Ar galiu pailsėti priimdamas Dievo tautos dovanojamą meilę, dėkingumą ir nuoširdumą? Ar sielovados darbe ieškau rafinuotesnio poilsio formų, ne kaip ilsisi vargšai, bet tokio poilsio, kurį siūlo vartotojiška visuomenė. Ar Šventoji Dvasia man iš tikrųjų yra „poilsis darbuose“, ar vien tik ta, kuri liepia man dirbti? Ar moku paprašyti pagalbos kokio nors išmintingo kunigo? Ar moku pailsėti nuo savęs paties, nuo sau pačiam keliamų reikalavimų, nuo pasitenkinimo savimi, nuo savęs kaip atskaitos taško? Ar moku pasikalbėti su Jėzumi, su Tėvu, su Mergele Marija, šventuoju Juozapu, su savo draugais, šventaisiais globėjais, kad man atgaiva būtų *jų* reikalavimai, kurie yra švelnūs ir lengvi, – *jų* pamėgimas – jiems patinka būti mano draugijoje, *jų* interesai ir *jų* orientyrai, – juk jiems rūpi tik didesnė Dievo garbė? Ar gebu pailsėti nuo savo priešų saugojamas Viešpaties? Ar argumentuoju ir rezgu savo gynybą besikartojančiais vidiniais pokalbiais su savimi, ar patikiu save Šventajai Dvasiai, mokančiai mane, ką turiu pasakyti kiekviena proga? Ar pernelyg rūpinuosi ir nerimauju, ar panašiai kaip apaštalas Paulius randu atokvėpį tardamas: „Žinau, kuo įtikėjau“ (2 Tim 1, 12)?

Pažvelkime trumpai į kunigų pareigas, apie kurias skelbia mums šiandienos liturgija. Varguoliams nešti Gerąją Naujieną, kaliniams skelbti išvadavimą, neregiam – regėjimą, prislėgtuosius išlaisvinti ir skelbti Viešpaties malonės metus. Izaijas taip pat sako, kad turime gydyti sužeistas širdis ir guosti nuliūdusius.

Tai nėra tik lengvos, vien išorinės užduotys, kaip apčiuopiama rankų veikla – pastatyti naujus parapijos namus ar paženklinti futbolo aikštės ribas jaunuoliams oratorijoje... Jėzaus išvardytos užduotys susijusios su mūsų gebėjimu užjausti; vykdant šias užduotis mūsų širdis yra sujaujinama ir visiškai įtraukiama.

Džiaugiamės drauge su besituokiančiais sužadėtiniais; juokiamės su vaikučiu, kurį atneša krikštyti; lydime jaunus žmones, besirengiančius Santuokos sakramentui ir šeimos gyvenimui; kenčiame drauge su tais, kurie priima Ligonių patepimą ligoninės lovoje; verkiame su laidojančiais mylimą žmogų... Kiek daug emocijų... Jei turime atvirą širdį, tos emocijos, meilės raiška apkrauna ganytojo širdį. Mums, kunigams, mūsų žmonių istorijos nėra aktualijų kronika: pažįstame savo tikinčiuosius, galime įsivaizduoti, kas dedasi jų širdyse, o mūsų širdys, kenčiant drauge su jais, plyšta į tūkstančius gabalėlių, yra jaudinamos, tarsi žmonių suvalgomos: imkite, valgykite. Tai žodžiai, kuriuos Jėzaus kunigas nuolat šnabžda, rūpindamasis savo tikinčiąją liaudimi: imkite ir valgykite, imkite ir gerkite. Šitai mūsų kunigiškasis gyvenimas dovanojamas tarnaujant, išlaikant artumą Dievo tautai, ir tai visuomet vargina.

Dabar norėčiau su jumis pasidalyti mintimis apie nuovargio formas, kurias apmaščiau.

Yra toks nuovargis, kurį galima pavadinti „nuovargiu dėl žmonių, nuovargiu dėl minių“. Tokį nuovargį patyrė Viešpats – tai sakoma Evangelijoje, – jis vargina ir mus, tačiau tai yra geras nuovargis, vaisingas ir kupinas džiaugsmo. Žmonės, kurie Juo sekė, šeimos atnešdavusios Jam savo vaikus palaiminti, pagydytieji, atėdavę su savo draugais, jaunuoliai, susižavėję Mokytoju... jie nepalikdavo Jam net laiko pavalgyti. Tačiau Viešpats nenuvargdavo būdamas su žmonėmis. Priešingai, atrodydavo, kad Jis dėl to įgauna jėgų (plg. *Evangelii gaudium*, 11). Tas nuovargis mūsų veikloje paprastai yra malonė, kurią mes, kunigai, turime po ranka (ten pat, 279). Kaip tai gražu: žmonės myli savo kunigus, jų trokšta, jiems jų reikia! Tikinčioji liaudis nepalieka mūsų be tiesioginių užduočių, nebent kas slėptųsi raštinėje ar važiuotų per miestą užtamsintais stiklais. Tas nuovargis yra geras, tai sveikas nuovargis. Tai nuovargis kunigo, atsiduodančio avimis... tačiau taip pat su šypsena tėvo, žvelgiančio į savo vaikus ar anūkus. Tai neturi nieko bendra su tais, kurie kvepinasi brangiais kvėpalais ir žvelgia į tave iš aukšto ir iš tolo (plg. ten pat, 97). Esame Sužadėtinio bičiuliai, tai mūsų džiaugsmas. Jeigu Jėzus gano savo kaimenę tarp mūsų, negalime būti ganytojai surūgusiais veidais, dejuojantys ar, dar blogiau, nuobodžiaujantys. Avių kvapas ir tėvų šypsena. Kad ir esame nuvargę, tačiau džiaugiamės girdėdami Viešpaties žodžius: „Ateikite, mano Tėvo palaimintieji“ (Mt 25, 34).

Yra ir toks nuovargis, kurį galima pavadinti „nuovargiu dėl priešų“. Velnias ir jo sekėjai nemiega, ir

kadangi jų ausys negali pakešti Dievo žodžio, jie nepaliaujamai darbuojasi stengdamiesi jį nutildyti arba iškreipti. Šiuo atveju nuovargis jiems priešinantys tampa sunkesnis. Čia reikia ne tik visomis pastangomis daryti gėrį, bet drauge ir ginti kaimenę bei save pačius nuo blogio (plg. *Evangelii gaudium*, 83). Blogis apsukresnis už mus ir geba per akimirką sugriauti, ką ilgą laiką statėme. Čia turime prašyti malonės išmokti neutralizuoti. Labai svarbus įgūdis išmokti neutralizuoti – neutralizuoti blogį, nerauti raugių, nepretenduoti kaip supermenui ginti tai, ką tik Viešpats gali apginti. Visa tai gali padėti nenuleisti rankų prieš blogio apimtį, prieš nedorėlių patyčias. Viešpaties žodis tokioms nuovargio situacijoms yra šis: „Būkite drąsūs: aš nugalėjau pasaulį“ (*Jn* 16, 33). Dievo žodis duoda mums jėgų.

Pagaliau – tai jau paskutinis dalykas, kad ši homilija jums nepabostų – dar yra „nuovargis dėl savęs“ (plg. *Evangelii gaudium*, 277). Jis yra galbūt pavojingiausias. Nes ankstesnės dvi nuovargio rūšys kyla iš to, kad esame išstatyti kitų poveikiui, išeiname iš savo erdvės patepti ir darbuotis (mūsų darbas yra rūpin-tis kitais). O šios rūšies nuovargis yra labiau susitelkimas į save: tai nusivylimas savimi pačiu, tačiau ne toks, kai stojama akistaton su savimi, giedrai ir džiaugsmingai suvokiant savo nuodėmingumą, atleidimo ir pagalbos poreikį: toks žmogus prašo pagalbos ir eina toliau. Čia kalbama apie nuovargį, susijusį su „noru ir kartu nenoru“, kai viskuo rizikuojama, o vėliau gailimasi dėl Egipte paliktų česnakų ir svogūnų; tai žaidimas su iliuzija, kad esame kitokie negu iš tikrųjų. Tokį nuovargį norėčiau pavadinti „flirtu su pasaulietišku dvasingumu“. Kai toks žmogus lieka vienas, suvokia, kiek daug gyvenimo sričių yra permelktos tuo pasaulietiškimu, ir mums net susidaro įspūdis, jog jokioj maudyklėj nenusimazgosime. Šis nuovargis gali būti blogas. Apreiškimo knygos žodis

nurodo mums šio nuovargio priežastis: „Žinau, kad esi ištvėringas, kad dėl mano vardo nenuilsdamas kentėjai vargus. Bet aš turiu prieš tave tai, kad palikai savo pirmąją meilę“ (*Apr* 2, 3–4). Tik meilė suteikia poilsį. Tai, ko nemylime, suteikia blogą nuovargį, ir kuo ilgiau, tuo labiau tai vargina.

Giliausias ir slėpiningiausias įvaizdis, parodantis, kaip Viešpats traktuoja mūsų sielovadinį nuovargį, yra kojų mazgojimo scena: „Mylėdamas savuosius pasaulyje, parodė jiems savo meilę iki galo“ (*Jn* 13, 1). Aš mėgstu ją apmąstyti kaip *mokinystės numazgojimą*. Viešpats nuplauna mūsų mokinystę. Jis pats „išitraukia“ drauge su mumis (*Evangelii gaudium*, 24), jis pats asmeniškai nuvalo visokias dėmes, riebaluotą pasaulietiško smogą, prilipusį prie mūsų kelionėje, kurią keliavome jo vardu.

Žinome, kad iš pėdų galima pamatyti, kokia viso mūsų kūno būklė. Iš to, kaip sekame paskui Viešpatį, pasirodo, kaip plaka mūsų širdis. Žaizdos ant pėdų, išnarinimai ir nuovargis ženklina, kaip juo sekėme, kokiais keliais keliavome ieškodami jo pražuvusių avių, stengdamiesi nuvesti kaimenę į žalias ganyklas prie ramių vandenių (plg. ten pat, 270). Viešpats mus nuplauna ir nuvalo mūsų kojas, apsinešusias mums sekant paskui jį. Tai šventa. Neleiskite, kad jos liktų suteptos. Jis bučiuoja jas, kaip karo žaizdas, ir šitaip nuplauna nuo jų darbo nešvarumus.

Mūsų mokinystę nuplauna pats Viešpats, kad mes teisėtai jaustumės „džiaugsmingi“, „pripildyti“, „laisvi nuo baimės bei kaltės“ ir išdrįstume išeiti „iki pat žemės pakraščių, į visas periferijas“, kad neštume Gerąją Naujieną apleistiesiems, žinodami, kad jis yra su mumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos. Ir prašau, melskime malonės, kad mokėtume būti nuvargę, tačiau geru nuovargiu!

Nauji leidiniai

Lionginas Virbalas SJ. Šventoji Žemė. – Vilnius: Aidai, 2015. – 272 p.: iliustr.

Šventosios Žemės lankytoją užgriūva tūkstantmečių paveldas ir neįtikėtina sudėtinga dabartis. Kaip suvaldyti tą įspūdžių ir informacijos srautą? Kaip išsaugoti tai, kas sužinota ir patirta? Geras kelionės vadovas padeda pasirengti kelionei, lydi jos metu, padeda atgaivinti atsiminimus grįžus. Vysk. Lionginas Virbalas SJ Šventąją Žemę yra apkeliavęs ne vieną kartą. Todėl šis vadovas jungia ir asmeninę patirtį, ir istorines žinias, ir praktinius patarimus. Tai krikščionio žvilgsnis, pastebintis ir kitų religijų tradicijas, aprėpiantis praeitį ir dabartį.

Maža to, aiškus pasakojimas, gausios iliustracijos, žodynėliai, vietų rodyklė leis po šventąsias vietas keliauti bent mintimis ir tiems, kurie negali to dabar padaryti fiziškai

Popiežius Pranciškus

Kaip rankos pirštai

2015 m. vasario 11 d.

Po pasvarstymų apie motiną ir tėvą šioje šeimos temai skirtoje katechezėje noriu kalbėti apie vaiką, vėliau apie vaikus. Pradėsiu nuo gražaus Izaijo įvaizdžio. Pranašas rašo: „Visi renkasi eiti pas tave: tavieji sūnūs ateis iš toli, tavosios dukros bus atneštos ant rankų. Tai matydama, spindėsi iš džiaugsmo, tavoji širdis virpės ir džiūgaus“ (Iz 60, 4–5). Tai gražus įvaizdis, laimės įvaizdis, kai tėvai drauge su vaikais eina į ateitį, kur viešpataus laisvė ir taika po ilgo nepriteklių ir išsiskyrimo laikotarpio, kai Izraelio tauta buvo toli nuo tėvynės.

Tarp tautos vilties ir kartų darnos yra glaudus ryšys. Turime gerai tai apmąstyti. Egzistuoja glaudus ryšys tarp tautos vilties ir kartų darnos. Vaikų džiaugsmas uždega tėvų širdis ir leidžia iš naujo žvelgti į ateitį. Vaikai yra šeimos ir visuomenės džiaugsmas. Jie nėra reprodukcinės biologijos klausimas, taip pat nėra vienas iš daugelio savirealizacijos būdų. Tuo labiau jie nėra tėvų nuosavybė... Ne. Vaikai – tai dovana, jie yra dovana. Ar supratote? Vaikai yra dovana. Kiekvienas išskirtinis ir nepakartojamas; tuo pat metu neišskiriamai susijęs su savo šaknimis. Būti sūnumi, dukra Dievo plane reiškia nešioti savyje atmintį ir viltį meilės, kuri buvo įgyvendinta įžiebiant gyvybę kitai žmogiškajai gyvybei, išskirtinei ir naujai. Tėvams kiekvienas vaikas yra unikalus, skirtingas ir kitoniškas. Leiskite pasidalyti šeimyniniu prisiminimu. Atsimenu, mano mama kalbėdavo apie mus – o mūsų buvo penketas: „Turiu penkis vaikus.“ Kai ją klausdavo, kuris iš jų yra numylėtinis, ji atsakydavo: „Turiu penkis vaikus kaip penkis rankos pirštus [parodo rankos pirštus]. Jei kas užgauna vieną, man skauda; jei užgauna kitą – man skauda. Visi pirštai man kelias skausmą. Visi vaikai mano, bet kiekvienas yra kitoks, kaip rankos pirštai.“ Tokia yra šeima. Vaikai skirtingi, bet visi yra vaikai.

Vaikas mylimas, nes yra vaikas: ne todėl, kad gražus, kad yra toks ar kitoks; ne, todėl, kad yra vaikas! Ne todėl, kad galvoja taip, kaip aš, ar yra mano troškimų įkūnijimas. Vaikas yra vaikas: jo gyvenimas mūsų pagimdytas, bet skirtas jam, jo gėriui, šeimos, visuomenės, visos žmonijos gėriui.

Iš čia kyla žmogiškosios patirties, buvimo sūnumi ar dukra, gėmė, leidžianti mums užčiuopti vis iš naujo

mus stebinantį labiausiai nesuinteresuotai dovanojamą meilės matmenį. Tai grožis, kad esame mylimi pirmiau: vaikai mylimi dar prieš jiems ateinant į pasaulį. Dažnai aikštėje sutinku mamų, rodančių savo pilvą ir prašančių palaiminimo... Tie vaikai mylimi dar prieš jiems ateinant į pasaulį. Tai yra duodama dovanai, tai yra meilė; jie mylimi dar prieš jiems gimstant, panašiai yra ir su meile Dievo, kuris visuomet myli mus pirmutinis. Jie mylimi prieš jiems ką nors padarant, kuo galėtų nusipelnėti meilės, prieš jiems išmokstant kalbėti ar mąstyti, netgi iki jų atėjimo į pasaulį! Būti vaiku yra pamatinė sąlyga Dievo meilei pažinti, tai meilei, kuri yra pirminis šio autentiško stebuklo šaltinis. Kiekvieno vaiko labai jautrioje sieloje Dievas išpaudžia šios meilės išpaudą, ir tai yra jo asmeninio vertumo pagrindas, – vertumo, kurio niekas ir niekada negalės sunaikinti.

Šiandien atrodo, kad vaikams sunkiau įsivaizduoti ateitį. Kaip kalbėjau ankstesnėse katechezėse, tėvai galbūt žengė žingsnį atgal, o vaikai tapo labiau abejojantys žengdami pirmyn. Turime išmokti gerų santykių tarp kartų iš mūsų dangaus Tėvo, kuris kiekvienam iš mūsų suteikia laisvę, bet niekuomet nepalieka mūsų vienu. O jei suklystame, jis ir toliau kantriai būna su mumis, ir jo meilė mums nesumažėja. Dangiškasis Tėvas niekuomet nežengia atgal mylėdamas mus, niekuomet! Jis visuomet žengia į priekį, o jeigu negali eiti į priekį, laukia mūsų, bet niekuomet nesitraukia; jis nori, kad jo vaikai būtų drąsūs ir eitų pirmyn.

Vaikai savo ruožtu neturi bijoti vargo kurti naują pasaulį: jų troškimas, kad pasaulis būtų geresnis nei tas, kurį jie rado, teisėtas! Tačiau to siekti reikia be arogancijos, be puikybės. Reikia mokėti pripažinti vaikų vertumą, o tėvus visuomet dera gerbti.

Ketvirtas įsakymas įpareigoja vaikus – juk visi esame vaikai – gerbti tėvą ir motiną (plg. Iš 20, 12). Šis įsakymas eina tuoj po įsakymų, kuriuose kalbama apie patį Dievą. Jame glūdi kažkas švento, kažkas dieviško, kažkas, iš ko kyla visokia pagarba tarp žmonių. Biblinėje ketvirto įsakymo formulotėje priduriama „kad ilgai gyventum krašte, kurį Viešpats, tavo Dievas, tau skiria“. Dorybingas ryšys tarp kartų laiduoja ateitį ir garantuoja tikrai žmogišką istoriją. Visuomenė, kurioje vaikai negerbia savo tėvų, yra visuomenė be pagarbos; kas negerbia tėvų, praranda savo garbingumą! Tokioje visuomenėje pilna bedvasių ir godžių jaunų žmonių. Tai taip pat tokia visuomenė, kurioje šykštima naujų kartų, nemėgstama apsikrauti vaikais, kurie pirmiausia laikomi rūpesčiu, našta bei rizika, – tokia visuomenė yra liūdna. Pamažtykime apie daugelį čia, Europoje, mums žinomų visuomenių: tai liūdnos visuomenės,

nes jos nenori vaikų, neturi vaikų, jose gimstamumo rodiklis nesiekia vieno procento. Kodėl? Tegul kiekvienas pamąsto ir atsako. Jei daugiavaikė šeima laikoma našta, tai kažkas yra ne taip! Vaikų gimdymas turi būti atsakingas, to mokoma taip pat pal. Pauliaus VI enciklikoje *Humanae vitae*, tačiau turėti daug vaikų negali būti automatiškai laikoma neatsakingu pasirinkimu. Vaikų neturėjimas yra egoistinis pasirinkimas. Gyvenimas atsinaujina ir įgyja energijos, kai jo daugėja: jis praturtėja, o ne nuskursta! Vaikai mokosi išsipareigoti savo šeimoje, jie bręsta dalyvaudami jos aukose, auga įvertindami šeimos dovanas. Džiaugsmingos brolystės patirtys ragina gerbti tėvus ir rūpintis jais, jiems priklauso mūsų dėkingumas. Daugelis iš jūsų čia susirinkusiųjų turite vaikų ir visi esate vaikai. Dabar patylėkime minutę. Ir kiekvienas širdyje pamąstykite apie savo vaikus, – jeigu jų turite – tyliai pamąstykite. Visi pamąstykime apie mūsų tėvus ir padėkokime Dievui už gyvenimo dovaną. Tegul tie, kurie turi vaikų, tyliai pamąsto apie juos, o visi pamąstykime apie savo tėvus. (*Tyla*). Tegul Viešpats palaimina mūsų tėvus. Tepalaimina mūsų vaikus.

Amžinasis Sūnus Jėzus, laike gimęs vaiku, tepadeda mums rasti kelią, kad vėl suspindėtų tokia paprasčia ir tokia didinga žmogiškoji buvimo vaiku patirtis. Kartų gausėjime glūdi visų gyvenimą praturtinantis slėpinys, kylantis iš paties Dievo. Turime jį iš naujo atskleisti įveikdami išankstines nuostatas. Turime patirti jį tikėjimu ir tobulu džiaugsmu. Sakau jums: kaip nuostabu, kai eidamas tarp jūsų matau motinas ir tėvus, iškeliančius vaikus, kad juos palaiminčiau – tai yra beveik dieviškas gestas. Dėkoju jums už tai.

Broliai ir seserys

2015 m. vasario 18 d.

Tęsdami katechezes apie šeimą, apsvarstę motinos, tėvo, vaikų vaidmenis, šiandien pamąstykime apie brolius ir seseris. „Brolis“ ir „sesuo“ yra krikščionių mėgstami žodžiai. Šeimos patirties dėka šie žodžiai suprantami visų kultūrų ir visų laikų žmonėms.

Broliškiems ryšiams tenka ypatinga vieta *Dievo tautos istorijoje*, kurioje apreiškimas grindžiamas žmogiškąja patirtimi. Psalmininkas gieda apie broliško ryšio grožį: „Štai kaip gera ir kaip malonu, kur žmonės gyvena vienybėje“ (*Ps 133, 1*). Tai tiesa, brolystė yra graži! Jėzus Kristus šią žmogiškąją patirtį būti broliais ir

seserimis iškėlė į jos pilnatvę, apimdamas ją trejybine meile ir įgalindamas per tai pranokti giminytės ryšius ir įveikti kitoniškumo sienas.

Žinome, kad *nutraukus brolystės ryšį*, kai ryšys tarp brolių ir seserų suardomas, atsiveria kelias į skausmingas konflikto, išdavystės, neapykantos patirtis. Biblinis pasakojimas apie Kainą ir Abelį yra tokios negatyvios pasekmės pavyzdys. Dievas klausia Kaino, užmušusio Abelį: „Kurgi tavo brolis Abelis?“ (*Pr 4, 9a*). Šito Viešpats ir toliau klausia kiekvienos kartos. Deja, kiekvienoje kartoje nepaliauja kartotis dramatiškas Kaino atsakymas: „Nežinau! Argi aš esu savo brolio sargas?“ (*Pr 4, 9b*). Ryšio tarp brolių nutraukimas yra bjaurus ir negeras dalykas žmonijai. Taip pat šeimoje – kiek daug brolių ginčijasi dėl mažmožių ar dėl palikimo, ir tada jie tarpusavyje nebesikalba, nebesisveikina. Tai bjauru! Brolystė yra didi, kai pagalvojame, kad visi broliai ir seserys devynis mėnesius gyveno tos pačios motinos iščiose, kilo iš motinos kūno! Brolystės nedera suardyti. Pasvarstykime: visi pažįstame šeimų, kur broliai ir seserys yra susiskaldę, susiginčiję; melskime Viešpatį už tas šeimas – gal ir mūsų šeimoje yra tokių atvejų, – kad padėtų suvienyti brolius ir seseris, atkurti šeimą. Brolystė neturi būti griaunama, o kai ji suardoma, atsitinka tai, kas atsitiko Kainui ir Abeliui. Kai Viešpats paklausia Kaino, kur yra jo brolis, jis atsako: „Aš nežinau, man mano brolis nerūpi.“ Tai siaubinga ir labai skausminga girdėti. Maldose visuomet melskimės už brolius ir seseris, kurie nesutaria.

Kai *besiformuojantis šeimoje tarp vaikų brolystės ryšys* kyla aplinkoje, kur ugdomas atvirumas kitiems, tai yra didi laisvės ir taikos mokykla. Šeimoje tarp brolių ir seserų mokomasi žmogiškojo sambūvio, kaip reikia sugyventi visuomenėje. Galbūt ne visuomet tai sąmoningai suvokiame, bet pati šeima į pasaulį įneša brolystę! Nuo šios pirmosios brolystės patirties, gaunamos per meilę ir auklėjimą šeimoje, brolystės stilius spinduliuoja kaip pažadas visai visuomenei ir santykiams tarp tautų.

Palaiminimas, kurį Dievas *Jėzuje Kristuje* teikia tam brolystės ryšiui, jį neįsivaizduojamu būdu *išplečia* ir įgalina įveikti visus tautybės, kalbos, kultūros ir netgi religijos skirtumus.

Pasvarstykime, kuo tampa ryšys tarp žmonių, tarpusavyje net labai skirtingų, kai jie vieni kitiems gali ištarti: „Jis yra man iš tikrųjų kaip brolis, ji man kaip tikra sesuo!“ Tai gražu! Istorija gan aiškiai parodė, kad netgi laisvė ir lygybė be brolybės gali prisipildyti individualizmo ir konformizmo, net asmeninių

interesų. Brolystė ypač nušvinta šeimoje, kai matome rūpinimąsi, kantrybę ir meilę, kuria apgaubiami *silpnesnis broliukas ar sesutė*, ligoniai ar neįgalieji. Daugybė brolių ir seserų tai daro visame pasaulyje, ir galbūt mes per menkai įvertiname jų didžiadvasiškumą. Kai šeimoje yra daug brolių ir seserų – šiandien aš pasveikinau šeimą, auginančią devynis vaikus, – tuomet vyriausias ar vyriausia padeda tėčiui ir mamai pasirūpinti jaunesniais vaikais. Pagalba tarp brolių ir seserų yra gražus dalykas.

Turėti tave mylintį brolių ar seserį yra gili, brangi, nepamainoma patirtis. Panašiai yra su *krikščioniška brolybe*. Mažiausieji, silpniausieji, vargingiausieji turi žadinti mūsų švelnumą: jie turi „teise“ užvaldyti mūsų širdį ir sielą. Taip, jie yra mūsų broliai, mes juos privalome mylėti ir priimti. Kai tai įvyksta, kai vargšai yra kaip mūsų šeimos nariai, mūsų krikščioniškoji brolybė vėl atgyja. Krikščionys eina pasitikti vargšų ir silpnųjų ne dėl to, kad paklūsta ideologinei programai, bet kad Viešpaties žodis ir jo pavyzdys mums sako – visi esame broliai ir seserys. Toks yra Dievo meilės ir teisingumo tarp žmonių principas. Norėčiau pasiūlyti jums vieną dalyką; prieš baigiant – man liko dar keletas eilučių – tyloje kiekvienas pamąstykite apie savo brolius ir seseris ir iš širdies tyliai pasimelkite už juos. *Tylos momentas*.

Melsdamiesi mes mintimis ir širdimi atnešėme visus brolius ir seseris čia į aikštę priimti palaiminimo.

Šiandien labiau nei bet kada būtina gražinti brolystei centrinę vietą mūsų technokratinėje ir biurokratinėje visuomenėje; tuomet laisvė ir lygybė įgis teisingą apimtį. Todėl – dėl drovumo ar iš baimės – lengva širdimi neatimkime iš savo šeimų gražios ir plačios sūnų ir dukterų patirties. Ir nepraraskime pasitikėjimo horizonto platybe, kurią tikėjimas gali įgyti iš šios patirties, nušviestos Dievo palaiminimo.

Senatvės problema

2015 m. kovo 4 d.

Šiandien ir kitą trečiadienį katechezės skiriamos vyresnio amžiaus žmonėms, kurie šeimoje yra seneliai, dėdės ar tetos. Šiandien apsvaistysime dabartinę problemą senų žmonių situaciją, o kitą kartą, artimiausią trečiadienį, pažvelgsime pozityviau į pasaulimą, susijusį su šiuo gyvenimo laikotarpiu.

Dėl medicinos pažangos žmogaus gyvenimo trukmė pailgėjo, tačiau visuomenė netapo „atviresnė“ gyvybei. Senų žmonių smarkiai padaugėjo, bet mūsų visuomenės nepakankamai organizavosi, kad parengtų jiems vietas su derama pagarba ir praktiškai atsižvelgdamos į jų silpnumą ir orumą. Kol esame jauni, neesame linkę galvoti apie senatvę, tarsi tai būtų liga, nuo kurios reikia laikytis atstu; sulaukę senatvės, ypač jei esame neturtingi, ligoti ir vieniši, juntame orientuotos į efektyvumą visuomenės trūkumus, kai seni žmonės ignoruojami. O juk seni žmonės yra turtais, jų negalima ignoruoti.

Benediktas XVI lankydamas senelių namus aiškiai ir pranašiškais žodžiais kalbėjo: „Visuomenės, turiu omenyje, civilizacijos kokybė vertinama pagal tai, kaip traktuojami vyresni asmenys ir kokią jie užima vietą bendruomenės gyvenime“ (2012 m. lapkričio 12 d.). Tiesa, kad skiriamasis civilizacijos bruožas yra dėmesys vyresniesiems. Ar toje civilizacijoje atsižvelgiama į senesnius žmones? Ar joje yra jiems vietos? Civilizacija žengs į priekį, jei gebės gerbti senesnių žmonių protą ir išmintį. Jei civilizacijoje nėra vietos senesniems žmonėms arba jie yra atmetami, nes kelia problemų, tokia visuomenė nešioja mirties virusą.

Vakaruose mokslininkai šį šimtmetį pristato kaip *senėjimo* amžių: vaikų tolydžio mažėja, o senų žmonių daugėja. Ši disproporcija reikalauja mūsų atsako ir yra didelis iššūkis dabartinei visuomenei. Tačiau pelno kultūra primygtinai laiko senesnius žmones našta ir „balastu“. Tos kultūros manymu, jie ne tik nieko negamina, bet yra ir papildomas apkrovimas. Trumpai tariant, kokie yra tokios mąstysenos padariniai? Jus reikia atmesti. Negera matyti, kad vyresni žmonės atmetami, tai blogis, tai nuodėmė! To nedrįstama pasakyti atvirai, bet taip daroma! kažkas niekinga yra tame *apsipratime su išmetimo kultūra*. Esame įpratę išmesti žmones. Norime atsikratyti vis didėjančios baimės dėl silpnumo ir nepajėgumo; tačiau taip elgiantis, senų žmonių baimė, kad jie vargiai pakenčiami ir apleidžiami, tik stiprėja.

Jau tarnaudamas Buenos Airėse iš arti susidūriau su šia tikrove ir su ja susijusiomis problemomis. „Seni žmonės yra apleisti, ir ne vien dėl medžiaginio neprieklausumo. Jie apleidžiami dėl egoistinio negebėjimo priimti jų ribotumo, kuris atspindi mūsų ribotumą; tai nulemia daugybė sunkumų, kuriuos jie šiandien turi įveikti, kad išgyventų civilizacijoje, nesuteikiančioje jiems galimybės dalyvauti, pareikšti savo nuomonės, ar būti tais, į kuriuos atsižvelgiama – kur taikomas vartotojiškas modelis, pagal kurį „tik jauni žmonės gali būti naudingi ir mėgautis“. Tie seni žmonės turėtų

saugoti tautos išmintį visai visuomenei. Seni žmonės yra mūsų tautos išminties lobynas! Kaip lengvai sąžinė užsnūsta, kai pritrūksta meilės (*Solo l'amore ci può salvare. Città del Vaticano, 2013, p. 83*).

Tokie dalykai vyksta. Lankydamasis senelių namuose užkalbindavau kiekvieną jų gyventoją. Ir daug kartų girdėdavau tokias istorijas: „Kaip laikotės? O vaikai? – Gerai, gerai. – Kiek turit vaikų? – Daug. – Ar jie tamsta lanko? – Taip, taip. Visuomet ateina. – Kada buvo paskutinį kartą?“ Atsimenu senutę, kuri man atsakė: „Na, per Kalėdas.“ O buvo rugpjūtis! Aštuonis mėnesius jos nelankė vaikai, buvo apleista aštuonis mėnesius! Tai vadinama mirtina nuodėme – suprantate? Kai buvau vaikas, močiutė mums pasakojo istoriją apie senolį, kuris valgydamas apsilaištydavo, nes nepataikydavo į burną šaukšto su sriuba. Tuomet jo sūnus, tos šeimos tėvas, nusprendė jį nušalinti nuo bendro stalo ir pastatė jam staliuką virtuvėje, kad ten valgytų vienas ir niekas jo nematytų. Taip išvengdavo blogo išpūdžio, kai ateidavo pietauti ar vakarieniauti jo draugai. Po kelių dienų grįžęs namo jis pamatė, kad jauniausias jo sūnus žaidžia su medžiu, plaktuku ir vinimis ir kažką meistrauja. Jis paklausė: „Ką ten meistrauji? – Stalą, tėti. – O kam tas stalas? – Kad turėtum kur valgyti, kai pasensi.“ Vaikai sąžiningesni už mus!

Bažnyčios tradicijoje esantis *išminties lobynas* visuomet stiprina *artumo seniems žmonėms* kultūrą, nuostata meilingai ir solidariai lydėti juos jų gyvenimo saulėlydyje. Ši tradicija įtvirtinta Šventajame Rašte, ją liudija, pavyzdžiui, Siracido knygos žodžiai: „Neatmesk to, ką seniūnai sako, nes jie buvo savo tėvų mokomi, iš jų išmoksi, kaip galvoti, ir, kai prireiks, mokėsi atsakyti“ (*Sir 8, 9*).

Bažnyčia negali ir nenori taikstyti su nekantrumo mentalitetu, tuo labiau abejingumu ar panieka senatvei. Turime žadinti sutelktinį dėkingumą, pripažinimo, svetingumo suvokimą, kad senas žmogus jaustųsi esąs gyva bendruomenės dalis. Senoliai – vyrai ir moterys, tėvai ir motinos, kurie prieš mus ėjo mūsų keliu, gyveno mūsų namuose, dalyvavo kasdienėje kovoje dėl gyvenimo orumo. Tai vyrai ir moterys, iš kurių daug gavome. Senas žmogus nėra kažkas svetimma. Tai mes patys: juk netrukus arba tolimesnėje ateityje, tačiau bet kuriuo atveju neišvengiamai pasensime visi, net jei apie tai negalvojame. Jei neišmoksime tinkamai elgtis su senais žmonėmis, panašiai bus elgiamasi ir su mumis.

Visi senesni žmonės esame šiek tiek trapūs. Tačiau kai kurie yra ypač silpni, daugelis vieniši, paliesti li-

gos. Kai kurie yra priklausomi nuo būtinos terapijos ir kitų globos. Ar dėl to nuo jų atsitrauksime? Paliksim juos likimo valiai? Visuomenė, kurioje nelieta *artumo*, kur išnyksta *nesuinteresuotumas* ir *meilė nelaukiant atlygio* – taip pat svetimųjų atžvilgiu, – yra iškrypusi visuomenė. Bažnyčia, būdama ištikima Dievo žodžiui, negali toleruoti tokio išsigimimo. Krikščionių bendruomenė, kurioje artumas ir nesuinteresuotumas nebūtų laikomi būtini, drauge su jais prarastų savo sielą. Ten, kur trūksta pagarbos seniesiems žmonėms, neturi ateities ir jaunimas.

Maldos poetai

2015 m. kovo 11 d.

Šiandienos katechezėje toliau svarstome apie senelius, apmąstydami jų *vaidmens šeimoje vertę bei reikšmę*. Tai darau tapatindamasis su jais, nes pats priklausau šiai amžiaus grupei.

Kai buvau Filipinuose, filipiniečiai mane sveikino žodžiais „Lolo Kiko“ – tai reiškia „Seneli Pranciškau“ – jie man sakė: „Lolo Kiko!“ Svarbu pabrėžti pirmą dalyką: tiesa, kad visuomenė yra linkusi mus nušalinti, tačiau ne Viešpats. Viešpats mūsų niekuomet nenušalina. Jis mus kviečia jį sekti kiekviename gyvenimo tarpsnyje, o *senatvė taip pat apima malonę ir misiją*, tikrą *pašaukimą* iš Viešpaties. Senatvė yra pašaukimas. Dar neatėjo laikas „iškelti irklus į valčių“. Neabejotinai šis gyvenimo laikotarpis skiriasi nuo ankstesnių; tačiau turime iš dalies jį patys „išrasti“, nes mūsų visuomenės dvasiškai ir moraliai nėra pasirengusios pripažinti šio gyvenimo etapo tikros vertės. Kažkada iš tikrųjų nebuvo įprastas dalykas disponuoti savo laiku; šiandien tai įgauna didesnę mastą. Taip pat krikščioniškasis dvasingumas su tuo susidūrė tarsi nelaukiamai; dabar siekiama formuoti pagyvenusiu asmenų dvasingumo apmatų. Tačiau, ačiū Dievui, netrūksta senyvų šventųjų, vyrų ir moterų, liudijimų.

Man didelį išpūdį padarė pernai šioje Šv. Petro aikštėje minėta Senelių diena. Aikštė buvo pilna žmonių. Klausiausi istorijų pagyvenusiu žmonių, kurie angažuojasi dėl kitų, klausiausi istorijų sutuoktinių porų, kurie sakė: „Švenčiame santuokos penkiasdešimtmetį; švenčiame santuokos šešiasdešimtmetį.“ Svarbu tai parodyti jauniems, kurie greitai pavargsta; vyresnių žmonių ištikimybės liudijimas yra svarbus. O šioje

aikštėje tą dieną jų buvo labai daug. Tą apmąstymą reikia tęsti tiek Bažnyčios, tiek pilietinės visuomenės aplinkoje. Evangelija mums siūlo gražų įvaizdį, kuris jaudina ir stiprina. Tai Simeono ir Onos figūros, apie kurias pasakoja Jėzaus vaikystės Evangelija, surašyta šv. Luko. Tai tikrai seni žmonės: Simeonas buvo veikiausiai senyvas, taip pat „pranašė“ Ona, sulaukusi aštuoniasdešimt ketverių metų. Ta moteris neslėpė savo amžiaus. Evangelija pasakoja, kad jie kasdien labai ištikimai laukė Dievo atėjimo daug metų. Labai troško išvysti tą dieną, išvelgti ženklus, pajusti pradžią. Galbūt jie buvo ir šiek tiek susitaikę su mintimi, kad teks numirti to nesulaukus; vis dėlto tas ilgas laukimas pripildė visą jų gyvenimą, ir jie neturėjo svarbesnių užsiėmimų, kaip tik laukti Viešpaties ir melstis. Tačiau kai Marija su Juozapu atvyko į šventyklą įvykdyti Įstatymo reikalavimo, Simeonas ir Ona tuoj pat sujudo įkvėpti Šventosios Dvasios (plg. *Lk 2, 27*). Per vieną akimirką išnyko amžiaus ir laukimo našta. Jie atpažino Kūdikį ir atrado naujų jėgų naujai užduočiai: dėkoti už šį Dievo ženklą ir liudyti apie jį. Simeonas spontaniškai giedojo džiaugsmo himną (plg. *Lk 2, 29–32*) – tuo metu jis tapo poetu, o Ona pirmąją Jėzaus skelbė: „Kalbėjo apie kūdikį visiems, kurie laukė Jeruzalės išvadavimo“ (*Lk 2, 38*).

Brangūs seneliai, brangūs pagyvenę žmonės, sekime šių ypatingų senolių pėdomis! Ir mes tapkime šiek tiek maldos poetais: skonėkimės ieškodami savų žodžių, savinkimės tuos, kurių mus moko Dievo žodis. *Senelių ir pagyvenusių žmonių malda yra didelė dovana Bažnyčiai!* Senelių ir pagyvenusių žmonių malda yra dovana Bažnyčiai, tai turtas! Tai taip pat didelė išminties injekcija visai žmonių visuomenei: pirmiausia tiems, kurie pernelyg užsiėmę, pernelyg įsitraukę, pernelyg išsiblaškę. Vis dėlto kas nors turi taip pat už juos šlovinti, giedoti apie Dievo ženklus, skelbti Dievo ženklus, melstis už juos! Pažvelkime į Benediktą XVI, kuris nutarė praleisti paskutinį savo gyvenimo laikotarpį melsdamasis ir klausydamasis Dievo! Tai gražu! Didis praėjusio amžiaus tikintysis

Olivier Clement'as, priklausęs ortodoksų tradicijai, sakė: „Civilizacija, kurioje žmonės nesimeldžia, yra civilizacija, kurioje senatvė nebeturi prasmės. Tai baisu, pirmiausia mums reikia besimeldžiančių senų žmonių, nes senatvė tam mums duodama.“ Mums reikia besimeldžiančių senų žmonių, nes senatvė mums duota būtent dėl to. Senų žmonių malda yra gražus dalykas.

Galime dėkoti Viešpačiui už gautas geradarybes ir užpildyti jį supančią nedėkingumo bedugnę. Galime maldoje užtartį naujų kartų lūkesčius ir oriai atminti praeities kartų aukas. Galime priminti ambicingiems jaunuoliams, kad gyvenimas be meilės yra bedvasis. Nerimastingiems jaunuoliams galime sakyti, jog ateities baimė įveikiama. Galime mokyti jaunuolius, pernelyg išimylėjusius save pačius, kad daugiau džiaugsmo teikia davimas, nei gavimas. Seneliai ir močiutės sudaro nuolatinį „chorą“ didžiulėje dvasinėje šventovėje, kur maldavimai ir šlovės giesmės paremia bendruomenę, besidarbuojančią ir kovojančią gyvenimo lauke.

Galiausiai malda *nepalijaujamai tyrina* širdį. Dievo šlovinimas ir maldavimas apsaugo širdį, kad ji nesukietėtų dėl neapykantos ir egoizmo. Koks bjaurus yra cinizmas seno žmogaus, praradusio savo liudijimo prasmę, niekinančio jaunuosius ir neperteikiančio išminties! O koks gražus yra pastiprinimas, kurį senasis gali teikti jaunajam, ieškančiam tikėjimo ir gyvenimo prasmės! Tai iš tikrųjų yra senelių misija, senų žmonių pašaukimas. Senelių žodžiai yra ypatingas dalykas jauniems. Ir jie tai žino. Žodžius, kuriuos man užrašė ir įteikė močiutė kunigystės šventimų dieną, tebesinešioju, jie visuomet mano brevijoriuje, dažnai juos skaitau, ir man gera.

Kaip norėčiau, kad Bažnyčia mestų iššūkį atmetimo kultūrai su didžiuliu džiaugsmu naujai apsikabinant jauniems su senaisiais! To aš šiandien ir prašau Viešpaties – to apsikabinimo!

Nauji leidiniai

Katalikų Bažnyčios katekizmas. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 982 p.

Tai trečiasis pataisytas Katalikų Bažnyčios katekizmo leidimas lietuvių kalba. Katekizmas yra sumanytas kaip viso katalikiško tikėjimo vientisas išdėstymas, todėl skaitytinas kaip vieninga visuma. Daugybė nuorodų ir pabaigoje esanti temų rodyklė padeda kiekvieną temą susieti su tikėjimo visuma.

Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas

Pamokslas Dievo Gailestingumo sekmadienį

2015 m. balandžio 12 d.

„Jėzus Kristus yra Tėvo gailestingumo veidas“, – šiais žodžiais popiežius Pranciškus pradeda bulę, kuria vakar paskelbė Šventuosius Gailestingumo metus. Čia, Vilniuje, mes esame apdovanoti ypatinga malone žvelgti į Jėzų – Tėvo gailestingumo veidą – šiame paveiksle, kuris buvo tapomas pagal Šventosios Faustinos regėjimus, jai pačiai prižiūrint. Lygiai prieš 80 metų, užbaigiant Šventuosius metus, kuriais buvo paminėtas mūsų Atpirkimo 1900 metų jubiliejus, Gailestingojo Jėzaus paveikslas buvo pirmą kartą viešai išstatytas Aušros Vartų koplyčioje. Šiandien, pasitikdami Gailestingumo metus, prie jo buriamės melstis Dievo Gailestingumo šventovėje.

Evangelijoje girdėjome, kaip Jėzus kreipiasi į savo mokinčius sakydamas: „Ramybė jums“ (Jn 20, 19). Hebrajiškai *šalom* – tai ne tik pasisveikinimas, bet ir linkėjimas gyventi Dievo ramybėje. Jėzus linki mokiniams ramybės ir kartu suteikia galią atleisti nuodėmes: „Jis kvėpė į juos ir tarė: *Imkite Šventąją Dvasią. Kam atleisite nuodėmes, tiems jos bus atleistos, o kam sulaukysite, – sulaukytos*“ (Jn 20, 23). Šventosios Dvasios malone Jėzus suteikia mokiniams gailestingumo įrankį ir nori, kad žmonija per Sutaikinimo sakramentą vėl patirtų dievišką ramybę, kurią jautė pasaulio sukūrimo pradžioje. Dievo Gailestingumas – tai vienintelis kelias, kuris mus veda į ramybę. Apie tai Jėzus kalba ir šv. Faustina: „Žmonija neras ramybės, kol pasitikėdama neatsigręš į mano gailestingumą“ (*Dienoraštis*, 300). Dievo Gailestingumas mums atsiskleidžia šiame paveiksle. Jėzus aiškina Faustinai Kryžiaus aukos vaisius: „Šie du spinduliai reiškia kraują ir vandenį – baltas spindulys reiškia vandenį, kuris nuteisina sielas; raudonas spindulys reiškia kraują, kuris yra sielų gyvenimas <...>. Šie du spinduliai ištryško iš mano gailestingumo vidaus“ (*Dienoraštis*, 299). Evangelistui Jonui vanduo simbolizuoja ne tik krikštą, bet ir Šventąją Dvasią. Gailestingumo sekmadienis kviečia mus vėl atnaujinti pasitikėjimą Jėzumi ir Jo gailestingumu. Dažnai kartokime tą trumpą maldą, kuri mus perkeičia: „Jėzau, pasitikiu Tavimi.“ Šiandienos šventė mums labai daug žada, nes Jėzus Faustinai pasakė: „Tą dieną yra atvertos mano gailestingumo gelmės, išlieju visą jūrą malonių sieloms, kurios prisiartins prie mano gailestingumo šaltinio; kuri siela prieis išpažinties ir šv. Komunijos, gaus visišką kalčių ir bausmių atleidimą“ (*Dienoraštis*, 699).

Pašvęstojo gyvenimo metais dėkojame Viešpačiui už tuos, kurie slepiasi Dievo Gailestingume, – vienuoles ir

vienuolius, kurie, kaip šv. Faustina, sudėjo savo gyvenimą į Dievo rankas ir kasdien siekia vykdyti Dievo valią. Šv. Faustinos, kaip ir daugelio kitų vienuolių, slaptasis maldos gyvenimas šiandien visuomenei dažnai nesuprantamas, bet šis gyvenimas, kuris buvo paviešintas po Faustinos mirties, neša vis daugiau dvasinių vaisių, tampančių išgelbėjimo šaltiniu visam pasauliui. Kitas pašvęstojo gyvenimo sūnus, popiežius Pranciškus, gerai suprantantis glaudų ryšį tarp žmogaus vidinio dialogo su Viešpačiu ir iš šios bendrystės kylančių regimų gailestingumo darbų, vakar vakare, šios šventės išvakarėse, paskelbė Šventuosius Dievo Gailestingumo metus. Jie prasidės gruodžio 8-ąją, per Nekaltojo Prasidėjimo šventę, ir tęsis iki 2016 metų lapkričio 20 dienos, Kristaus Karaliaus šventės. Šie metai mums bus proga semtis iš gausaus Bažnyčios malonių šaltinio. Šventaisiais metais atlaidus galės pelnyti visi, nes šventosios durys bus atidarytos ne tik Romoje. Gailestingumo duris atvers visos vyskupijos, kad kiekvienas, pro šias duris įeinantis, gautų atlaidus ir per tai patirtų Dievo meilę, kuri paguodžia, atleidžia ir suteikia viltį. Paskelbdamas Šventuosius metus popiežius rašė, ką turime daryti pirmiausia: „Mes turime nuolat kontempliuoti gailestingumo slėpinį. Tai džiaugsmo, ramybės ir taikos šaltinis. Nuo jo priklauso mūsų išganymas. Gailestingumas – tai žodis, kuris atskleidžia patį Švenčiausiosios Trejybės slėpinį. Gailestingumas – tai pagrindinis ir svarbiausias veiksmas, kuriuo Dievas ateina su mumis susitikti. Gailestingumas – tai pagrindinis įstatymas, gyvas širdyje kiekvieno asmens, kuris gyvenimo kelyje nuoširdžiai žvelgia į savo brolių ir seserų akis. Gailestingumas – tai tiltas, kuris sujungia Dievą ir žmogų, atveria mūsų širdis vilčiai būti amžinai mylimiems, nepaisant mūsų nuodėmingumo“ (*Misericordiae vultus*, 2).

Jėzus Faustina sakė: „Gailestingumas yra ryškiausiaji Dievo savybė. Visi mano rankų darbai yra vainikuoti gailestingumu“ (*Dienoraštis*, 301). Todėl ir mes, kadangi esame Dievo rankų darbas, turime pasižymėti gailestingumu. Jį įgyvendinti galime įvairiausiais darbais. Prisiminkime iš Evangelijos kylantį Katekizme pateiktą gerųjų darbų kūnui ir sielai sąrašą. Abejojančiam patarti, nemokantį pamokyti, pikta darantį sudrausti, nuliūdusį paguosti, įžeidimus atleisti, nuoskaudas nukęsti, melstis už gyvus ir mirusius – tai gerieji darbai sielai. Darbai kūnui yra šie: išalkusį pavalgydinti, ištroškusį pagirdyti, vargšą aprengti, kelevį priglauti, ligonį aplankyti, kalniņ sušelpiti, mirusį palaidoti. Tebūna šie darbai įtraukti į mūsų kasdienių darbų sąrašą – juos darydami mes liudijame Dievo Gailestingumą. Priimkime šiandien tą malonių jūrą, kurią Jėzus mums pažadėjo per šv. Faustina. Ir nelaukdami Šventųjų metų pradėkime daryti gailestingumo darbus. Jau nuo šiandien, atnaujinę pasitikėjimą Jėzumi, tapkime ir mes gailestingi kaip mūsų dangiškasis Tėvas yra gailestingas.

Pierre Raffin OP*

Dominikoniškoji vienuolinio klusnumo tradicija

„Ordino įkūrimo pradžioje šventasis Dominykas prašė, kad broliai pažadėtų jam bendrąjį gyvenimą ir klusnumą. Jis pats nuolankiai pakludavo sprendimams, ypač įstatymams, kuriuos po subrandinto svarstymo priimdavo brolių Generalinė kapitula. Be šių Generalinės kapitulos nutarimų, jis reikalavo, – likdamas, žinoma, geras, bet kartu ir tvirtas, – kad visi laisva valia paklustų visiems įstatymams, kuriuos jis pats, kai valdė Ordiną, teisingai viską apsvaistęs buvo priėmęs. Kad bendruomenė liktų ištikima jo dvasiai ir misijai, reikalingas vieningumo principas, kurį ji pasiekia klusnumu.“ (1)

Šis tekstas, menantis šv. Dominyko elgesį (apie kurį pasakoja pirmoji Konstitucija, jo kanonizacijos procesas ar Jordano Saksoniečio *Libellus* (2)), rodo, kad bendrąjį gyvenimą ir klusnumą sieja labai glaudūs ryšiai: šventasis Dominykas prašė, kad broliai pažadėtų jam bendrąjį gyvenimą ir klusnumą. Vadinasi, šis klusnumas neatskiriamas nuo konkrečių valdymo veiksmų. Išties mūsų klusnumo sampratą ir atskleidžia savitas valdymo stilius.

Prieš iškeldamas aikštėn savitus reikalavimus, būdingus Ordino valdymo stiliui, norėčiau priminti pagrindinius bendrojo gyvenimo, kurį gyventi pasižadame, ypatumus. Kad geriau suvoktume šio gyvenimo originalumą, trumpai apžvelgsiu įvairius bendrojo gyvenimo tipus ir juos atitinkančius skirtingus klusnumo tipus.

1. Bendrasis gyvenimas įvairiose vienuolinio gyvenimo tradicijose

Mokiniai, susibūrę apie Antaną Didįjį, ir visi, kurie panašiai būrėsi šalia kitų atsiskyrėlių, ieškojo mokytojo, dvasios tėvo, kuris juos vestų Dievo ieškojimo keliu.

* Pierre Raffin (g. 1938) pirmuosius įžadus Pamokslininkų (dominikonų) ordine davė 1957 m. Pabaigęs filosofijos ir teologijos studijas, be kitų gausių dominikoniškųjų tarnysčių, buvo dominikonų studentų magistras Solšuaire (*Saulchoir*), po to Prancūzijos provincijos generalinis sekretorius ir vieno Paryžiaus dominikonų vienuolyno prioras. 1987 m. konsekruotas Meco (*Metz*) vyskupu. Nuo 2013 m. vyskupas emeritas. Straipsnis verstas iš *La Vie spirituelle*, 1985 m. sausio–vasario numerio, 39–50 p. „Bažnyčios žiniuose“ skelbiama maloniai sutikus autoriui.

Ši priklausomybė nuo mokytojo kartais tapdavo labai asketiška – apie tai vaizdžiai pasakojama *Dykumos Tėvų pamokymuose*. Tada bendrasis gyvenimas buvo tik užuomazgos stadijos, bet viskuo tarnavo asmeniniam Dievo ieškojimui vienuoje.

Kad šie ieškojimai pajėgtų atremti visus neišvengiamus vienumos pavojus, apie kuriuos tikrieji vienišiai nesiliovė kalbėti, – pradėjo rutuliotis bendrasis, cenobitinis, gyvenimas. Pradžioje jis dar buvo anoniminės bei sukarintos formos, kurią ugdė šv. Pachomijus. Klusnumas ir tada liko asketiškas, vienuoliai tebesilaikė radikalią priklausomybę nuo absoliutaus viršininko ir nepajudinamos regulos. Bet neilgai trukus šv. Bazilijus (3), subtilios sielos ir blaivaus proto graikas, bendrajam gyvenimui ir klusnumui suteikė naują raišką. Mokytojas jau nebebuvo absoliutus pachomiškųjų *coenobia* viršininkas. Abatas, vadovaujantis normalaus dydžio bendruomenėms, turėjo stengtis pažinti kiekvieną vienuolį, atpažinti jo charizmą ir rūpintis, kad ši charizma duotų vaisių brolijoje. Čia jau galima nujauti, kad atsiranda broliškasis klusnumo matmuo, kuris bus būdingas elgetaujantiems ordinams. Šv. Benediktas Vakaruose tampa tiesioginių Bazilijaus pažiūrų paveldėtoju, jis ugdo savo vienuolynus kaip Viešpaties tarnybos mokyklas, *scholae Domini servitii*, kuriose vienuoliai ugdo vieni kitus. Abatas yra savo vienuolių tėvas, bet jis skatina ir sveiką lenktyniavimą, akinantį ieškoti Dievo, jis valdo viską saikingai pasverdamas. Anot puikaus Benedikto regulos posakio, jis „taip saikingai viską tesutvarko, kad ir tvirtiesiems būtų ko siekti, ir kad silpnieji nepabėgtų“ (4).

Šv. Bernardas, nors labiau akcentavo vienumą, puikiai numanė, kaip broliškasis gyvenimas padeda išgyventi šią vienatvę. Jis sakė, kad cistersų vienuolynas yra *paradisus claustralis*, nes čia žmonės gyvena drauge, jog sukurtų bendruomenę, pastatytą ant dvasinės draugystės pamato. Ši mintis puikiai išreiškta pirmųjų cistersų vadinamuosiuose *De amicitia spirituali* rinkiniuose.

Šv. Dominykas ir jo gimstantis ordinas sudygo ir išaugo šioje dirvoje, jiems didelę įtaką darė ypač Sito (*Citeaux*) abatija, bet šaknis jie įleido kitur. Savo broliams šv. Dominykas pasiūlė šv. Augustino idealą. Jo pasirinkimas tapo itin aiškus ir tvirtas, kai 1216 m. jis pasirinko Augustino regulą ir jo „*arctiores consuetudines*“ (5).

2. Bendrasis gyvenimas pagal šv. Augustiną

Šv. Augustinui bendrasis gyvenimas iš esmės yra draugystė, paremta bendru Dievo ieškojimu. Antai gyvendamas Kasiciako viloje netoli Milano, netrukus po savo krikšto, kartu su bičiuliais, Alypijumi ir savo

motina Monika, jis svarsto, kaip gyventi kartu. Šiuos svarstymus atspindi vienas Augustino pokalbis su Išmintimi. Išmintis klausia: „Augustinai, kodėl gi norėtum gyventi kartu su draugais?“ Augustinas atsako: „Idant kartu sutartinai ieškotume Dievo ir mūsų sielų pažinimo.“ Išmintis vėl klausia: „Augustinai, bet jei tavo draugai to nenori ir negali?“ Augustinas atsako: „Aš juos įtikinsiu!“ – „Gerai, Augustinai, bet jei tavo draugai tikrai nenori arba jeigu net kliudo šiam ieškojimui, ką tada darysi?“ – „Tada nuo jų atsiskirsiu!“ (6). Taigi Augustinas nė neįsivaizduoja, kad galėtų ieškoti Dievo kitaip, kaip su draugais, bet su sąlyga, kad draugai su tuo sutiks.

Tokia bendruomeninė aplinka skatino keisti tėvišką, šeimininį bendrojo gyvenimo tipą broliškuoju bendrojo gyvenimo tipu. Augustiniškoje bendruomenėje būtent draugai, tarpusavyje lygūs žmonės, susitaria, kokio tikslo sieks, kokių priemonių imsis, kokios praktiškos gyvenimo dienotvarkės laikysis, ir vienas iš jų sutinka broliškai tarnauti kitiems, prisiimdamas vadovavimo bendruomenei pareigas. Jis yra nebe abatas, bet prioras, *prior inter pares*, pirmasis tarp lygių. Būtent tokį gyvenimo tipą Dominykas ir pasiūlys savo pirmiesiems broliams; Dominykas, kurį Jordano Saksoniečio *Libellus* pristato kaip Ordino „steigėją, mokytoją ir brolių“. Iš kitų šaltinių žinome, kad vienintelis brolis Matas ordine buvo abatas (7).

3. Dominikoniškojo klusnumo siekis

Tad įžadus davęs brolis pamokslininkas stoja pirmiausia ne į dvasios tėvo mokyklą, bet visu gyvenimu tarnauja skleisdamas Evangeliją brolių bendruomenėje, kurios visas buvimo pagrindas ir institucijos tikslingai kreipiami į vienintelį idealą – į abipusę draugystę, tarnaujančią Dievo ieškojimui ir Evangelijos žiniai.

Klusnumo pažadu brolis pamokslininkas įsipareigoja tarnauti Evangelijai brolių bendruomenėje. Bendruomenė jį besąlygiškai deleguoja skelbti Evangelijos. Honorijus III 1221 m. vasario 4 d. laiške rašo, kad pamokslininkai – tai žmonės, kurie „neturto ir reguliaraus gyvenimo įžadu yra visiškai paskirti skelbti Dievo žodį“.

Atkreipkime dėmesį, kad Ordino pirmoji Konstitucija niekada apie klusnumą nesvarsto atskirai, nors labai dažnai apie tai užsimena „tarp eilučių“. Dominikono novico ugdymas iš esmės skiriasi nuo monastinio gyvenimo tipo ugdymo. Žinoma, noviciato magistras stengiasi ugdyti naujokų krikščioniškąsias dorybes, širdies ir kūno nuolankumą, bet labiausiai siekia išugdyti brolių pamokslininką, visa savo esybe, *verbo et*

exemplo, gebantį atsiduoti Evangelijos mokymui. Tad ar dominikonui, einančiam noviciato magistro pareigas, nėra svarbiausia ugdyti brolių „įkarštį, su kuriuo, metui atėjus, jie turės pamokslauti“ (8)? Užtat, kaip dvasios tėvas, jis ne tiek siūlo sekti jo asmenine dvasine patirtimi, kiek skatina atskleisti idealą, kuriuo gyvena Ordinas.

4. Mūsų klusnumo pagrindas

Konstitucija primena, kad mūsų įžadai užtikrina Ordino vienybę:

„Mūsų įžadai išreiškia tik vieną pažadą – klusnumą Ordino Magistrui ir jo įpėdiniam pagal Pamokslininkų įstatus ir taip yra užtikrinama Ordino ir įžadų vienybė, nes ji priklauso nuo vieno vadovo, kuriam visiems privalu paklusti.“ (9)

Susisiedami įžadais su Dievu ir šv. Dominyko dvasia, susisaistome ir vieni su kitais. Įžadų teksto gramatinė sandara, jungtukų „ir“ kartojimas, tai ir išreiškia:

Promitto obedientiam Deo, et Beatae Mariae, et Beato Dominico, et tibi.

Atsiduodami Dievui, tuo pačiu judesiu atsiduodame ir broliams, darome tai tarpininkaujant žmogui, į kurio rankas sudedame įžadus ir kurį pasirinko bendruomenės dauguma. Vieni kitiems įsipareigojame gerbti Regulą bei Konstituciją ir kartu įsipareigojame kurti bendruomenes, kurias jungia šios Regula ir Konstitucija, ir kartu tarnauti Ordino tikslui, kurį ir siūlo šios Regula ir Konstitucija.

Duoti bendrojo gyvenimo įžadą – tai nėra vien sutikimas priklausyti nuo vyresniojo, bet ir sutikimas priklausyti nuo brolių bendruomenės.

5. Vadovavimas ir klusnumas dominikoniškoje bendruomenėje

Vadovavimo galia ateina iš bendruomenės, nes būtent priorą renkanti vienuolyno bendruomenė suteikia jam valdymo galią, net jeigu jo išrinkimą privalo patvirtinti aukštesnė instancija. Beje, aukščiausioji Ordino valdžia galiausiai yra pats Ordinas, atstovaujamas savo Generalinės kapitulos, nes Ordino Magistras galią vadovauti priima iš Kapitulos, kuri jį išrinko, ir tam nereikia Šv. Sosto patvirtinimo.

Tad žmogų, kuriam paklustų, pasirinko bendruomenė, kad jis tarnautų bendrajam gėriui, už kurį visi prisiima atsakomybę, ir kad taip jis garantuotų apaštališkąjį

gyvenimą plačiąja šio žodžio prasme – tiek vienuolyno viduje, tiek už jo ribų.

Beje, jo vadovavimas iš esmės apsaugotas nuo bet kokios savivalės. Konkrečius prioro veiksmus riboja Konstitucija ir visais lygiais – vienuolyno, provincijos, Ordino – priimami sprendimai. Prioro pareiga ir yra vadovauti taip, kad šie sprendimai būtų gerbiami. Maža to, jo vadovavimą riboja ir laikas: jis visada vadovauja tik laikinai, metui atėjus jį reikia perrinkti, ir to negalima daryti be galo be krašto – tad gali nutikti taip, kad rytoj turėsiu paklusti tam, kuriam vadovauju šiandien. Mes niekada negalime įsitvirtinti vadovavimo pareigose, tapti šių pareigų savininkai, galime būti vien turimo vadovo autoriteto tarnai, jei bent teisingai atsižvelgiamo į įvairių institucijų tarpusavio sąveiką.

Būtent tuo grindžiamas dominikoniškojo klusnumo objektyvumas. Šis klusnumas neturi tapti kietas ir nežmoniškas, kitaip tariant, funkcionieriškas, nes tokiu atveju jis jau nebėra evangeliškas. Vis dėlto turime siekti šio objektyvumo, padedančio pranokti visokias antipatijas, nuomonių skirtingumus, charakterių neatitikimus, kad prioro asmuo, kurį bendruomenė sau pasirinko, būtų pripažintas kaip jos bendrojo gėrio tarnas. Jeigu mums nepavyksta pasiekti šio objektyvumo lygio, kyla pavojus, kad mes niekada taip ir nepaklusime, ypač sunkiomis valandomis, kai paklusti bus labai sunku, kai priorui jausime antipatiją, kai bus sunku sutikti su jo nuomone arba, kai pasenę ir patys turėję svarbių pareigų, turėsime paklusti jaunesniam broliui.

Kad dominikoniškasis klusnumas liktų ištikimas sau, jis turi remtis ir normaliu institucijų funkcionavimu. Būtent šiuo požiūriu Generalinės kapitulos, vykusios po Vatikano II Susirinkimo, padarė didžiulę revoliuciją, sugrąžindamos pirmųjų institucijų, kurias iškraipė laikmečių pokyčiai, veiksnumą. Vienuolyno kapitula, taryba, vyresnieji – visi savo lygiu turi išlaikyti savo vaidmens ypatumus, ir jeigu dėl neišmanymo ar apsileidimo panaikiname šių organų sąryšius, mūsų ordine nebegalima kalbėti nė apie klusnumą.

Dirbant prie Konstitucijos atnaujinimo, dažnai buvo cituojamas Humbertas Romanielis. Savo veikale *De vita regulari*, kuris yra vienas geriausių tekstų, liudijančių, kaip veikė pirmosios institucijos, jis labai gerai nušviečia, kaip Ordino gyvavimo pradžioje broliai visi bendrai prisiimdavo atsakomybę. Jis teigia, kad yra mažareikšmių dalykų, dėl kurių vienuolynui vadovaujantis prelatas sprendimą gali priimti ir vienas. Yra dalykų, dėl kurių, priešingai, jis negali priimti sprendimo be brolių konvento pritarimo: „*Quaedam vero sunt adeo*

magna, quod nullo modo debent sine consilio conventus expediri.“ Prie šių klausimų jis ypač priskiria vienuolynų statybos darbus, vienuolyno pareigybes, apaštališkojo gyvenimo užmojus. Be to, priduria jis, yra dar ir trečioji klausimų kategorija, „*Quaedam vero media*“, ir šiems reikalams sutvarkyti užtenka pasitarti su keliais, kad per dažni posėdžiai nevalgintų viso vienuolyno, „*ne conventus in huius modi nimio fatigatur*“ (10).

Būtent šią institucinės plotmės svarbą ir norėjo vėl parodyti dabartinės Konstitucijos straipsnis *De Regimine*, pirmenybę vėl suteikdamas kapituloms. Svarbu suprasti, kad kiekvienas skirtingas lygmuo įpareigoja paklusti: ar tai būtų brolių susirinkimas, kuriame nutariama taikyti bendrą sprendimą, ar asmeninis prioro sprendimas dėl bendrojo gėrio, kuriam jis sutiko tarnauti.

Bet kokių lygmeniu prieš priimant sprendimą vienos paskui kitą eina informacijos suteikimo, pasitarimo, sprendimo, kontrolės ir kritikos fazės, ir kartais tik tokios. Iš tiesų yra atvejų, kai kapitula ir taryba turi tik patariamąjį vaidmenį, o galutinį sprendimą priima vyresnysis. Taip, pavyzdžiui, yra sprendžiant, ar leisti vienuoliui duoti įžadus: sušaukiamos kapitula ir taryba, kad balsavimu išreikštų savo nuomonę, bet galutinis sprendimas priklauso provincijolui. Kiekviena instancija, tiesą sakant, dalyką mato tik vienu aspektu ir veikia nušviesdama jį, kaip ji gali, bet sprendimo šviesa galiausiai sušvinta šioms instancijoms vienai kitą papildant.

Yra atvejų, kai bendruomenė tam tikrais sprendimais išreiškia savo pasirinkimus, bet vyresnysis turi rūpintis, kaip juos vykdyti kasdieniame gyvenime. Tada jam tenka interpretuoti bei garantuoti, kad bus laikomasi bendru kapitulos sprendimu išreikštos valios, ir broliai turi jam džiugiai ir noriai šiuo klausimu paklusti. Jau cituotas Konstitucijos straipsnis primena, kad taip ir elgėsi mūsų tėvas šv. Dominykas, kuris „*pats nuolankiai pakludavo sprendimams, ypač įstatymams, kuriuos po subrandinto svarstymo priimdavo brolių Generalinė kapitula. Be šių Generalinės kapitulos nutarimų, jis reikalavo, – likdamas, žinoma, geras, bet kartu ir tvirtas, – kad visi paklustų laisva valia*“ (11). Apie Pamokslininkų ordino įkūrėjo klusnumą jo gyvenimo aprašymuose pasakojama įvairių liudijimų. Antai 1216 m. jis labai broliškai, kaip lygus su lygiais, kartu su bendražygiais svarsto apie Ordino instituciją ir Regulos pasirinkimą. Yra žinoma, kad šv. Dominykas būtų norėjęs visiškai atleisti brolius kunigus nuo namų ūkio darbų ir šiuos reikalus pavesti broliams konversams, bet jis sutiko priimti kitokią brolių nuomonę, mat šie jau buvo pasimokę iš Grandmonto patirties, kai broliai konversai

po savo padu galiausiai prispaudė kunigus. Tokiu būdu kasdienis klusnumas vyresniajam neprieštarauja klusnumui, kurio reikalauja kapitulos bei tarybos, netgi priešingai, jis glaudžiai sąveikauja su mūsų klusnumu kitoms instancijoms. Svarbu gerai suprasti, kad statinio darnumas suyra, kai dėl aplaidumo ar dėl paniekos kuriai nors instancijai panaikiname kurią nors vieną šio mechanizmo dalį.

Todėl „vyresnysis, ieškantis Dievo valios ir bendruomenės gėrio, nesijaus laimingas, kad valdžia jam teikia viršenybę, bet bus laimingas, galėdamas tarnauti iš meilės“ (12). Kaip abatas pagal šv. Bazilijaus idealą, taip ir prioras turi būti atidus skirtingiems savo brolių gabumams bei charizmoms, kad galėtų juos puoselėti (13). Jis turi be paliovos lavinti jų atsakomybės nuovoką bei skatinti prisiimti savo atsakomybės dalį. Prioro funkcija apima gyvastingumo skatintojo vaidmenį, meną išvelgti originalius kiekvieno gebėjimus ir sunokinti jų vaisių – būtent tai bendruomenei teikia savitos „konsistencijos“. Jis ypač turi užtikrinti širdžių sutartinumą, apie kurį kalbama Regulos prologe ir Konstitucijoje (14).

Dominikoniškasis klusnumas remiasi esminiu pasitikėjimu asmenimis. Duodami įžadus Ordine sutinkame priklausyti vieni nuo kitų. Kad tai būtų įmanoma, turime pasitikėti vieni kitais, abipusiškai pasitikėti asmeniniu tiesumu ir savo brolių praktiniu apdairumu. Ar susimąstome, kad mūsų broliai tiki, jog Šventosios Dvasios padedami gebame priimti svarbius sprendimus: priimti naujus narius, rinkti vyresnius, rengti įstatymus? Tai neįmanoma, jei nepasikliaujame savo brolių asmeniniu tiesumu, jų asmeniniu praktiniu apdairumu.

Tad klusnumas nuolat reikalauja atsakomybės jausmo, labai gilaus sąmoningumo vienuolyno, provincijos ar Ordino gyvenime, vienu žodžiu, reikalauja labai sąmoningai vertinti bendrąjį gėrį, už kurį visi kolegistiškai atsako. Apie broliškąjį gyvenimą nė kalbėti neverta, jeigu jis nesireiškia bendra visų brolių atsakomybe. Tai mūsų įsipareigojimo Ordinui šerdis. Tai nėra, kaip kai kurie naiviai įsivaizduoja, nepriklausomybės ar pseudodemokratijos vaikymasis, priešingai, tai yra priemonė mūsų meilei nuolat atnaujinti ir mums patikėto bendrojo gėrio ieškojimui skatinti. Šiuo metu mūsų institucijų atnaujinimas priklauso ir nuo mūsų įstatymų leidybos *aggiornamento*, ir nuo to, kiek broliai trokšta įsipareigoti šių įstatymų pasiūlytiems tikslams. Tačiau labai gerai pažįstame nuolatinę pagundą apsiriboti tik savo asmenine veikla: savo darbu, dėstymu, įvairiais apaštališkaisiais įsipareigojimais, ir visą bendrojo gyvenimo svorį suversti ant keleto pečių, patiems

beveik nesirūpinant, kiek prie to galėtume prisidėti ir mes. Tuomet mūsų vienuolynai tampa vos ne šeimininiais bendrabučiais, kuriuose keleto atsidavėlių dėka randame, kur išmiegoti, ką pavalgyti ir kartais galime net kartu pasimelsti – ką ir bekalbėti. Išrinkti ar priimti vyresnįjį, patikėti kokią nors atsakomybę broliui nereiškia, kad ant jo pečių galime suversti ir visą mūsų atsakomybę. Kai bendruomenė išrenka ar priima vyresnįjį, paprastai rinkimų veiksmu ji įsipareigoja ne tik jam paklusti, bet ir drauge su juo nešti jo dalį, nes kitaip bendruomenė lyg atsistatydina ir mūsų konstitucinė sąranga eilinį kartą išsiderina.

Kaip minėjome, dominikoniškoje institucijoje šis atsakomybės jausmas reiškiasi visų lygių – konventinėmis, provincijos, generalinėmis – kapitulomis. Kapitula yra labai reiklus dalykas. Tai nėra vien laisvė nevaržomai kalbėti linksmos anarchijos atmosferoje, tai yra pastanga gauti kuo geresnį rezultatą, klusniai laikantis tam tikrų techninių reikalavimų. Mūsų Konstitucijoje išvardytos būtinos sąlygos, kad kai kurie kapitulos aktai būtų laikomi galiojančiais. Šios sąlygos yra teisinės, bet yra ir tokių, kurios išreiškia sueigų funkcionavimo patirties vaisių, ir reikia atidžiai sekti, kad jos nebūtų apeitos. Kapitulos susirinkimo eigos negalima improvizuoti ir neretai būtent tada, kai kapituloms rengti neteikiamas reikalingas dėmesys, broliai nustoja mylėti savo bendruomenės gyvenimą ir tai atveria duris įvairiopiems autoritarinio valdymo būdams, kurie atrodo veiksmingesni.

Taigi mūsų atsakomybė reiškiasi labai įvairiai. Be prasčiausios atsakomybės formos, kuri yra klusnumas, yra ir atsakomybės forma, kuri reiškiasi konsultacijomis: prašome, kad broliai išsakytų savo nuomonę, savo požiūrius, savo idėjas. Jeigu prioras moka tokiu būdu klausytis savo brolių ir skatina juos mąstyti, jo paties ribotumai nebesudaro kliūčių. Kad ši apklausa būtų vaisinga, svarbu kuo geriau informuoti ir ypač sudaryti sąlygas, kad broliai informuotų vieni kitus. Galiausiai yra dar viena atsakomybės forma – tai dalyvavimas priimant sprendimą. Kartais sprendimą priima grupė: vienuolynas, provincija, ordinas. Tada sprendimo galia suteikiama visai grupei. Ši galia gali priklausyti vyresniajam: tada jis remiasi plačiausia bendruomenės, kuriai šis sprendimas svarbus, apklausa arba, jei reikalas susijęs su mažareikšmiais dalykais, sprendimą jis gali priimti vienas.

6. Klusnumas ir tikrinimas

Dominikoniškai bendruomenei reikalingos reguliavimo ir patikrinimo instancijos. Kitados šį vaidmenį vaidindavo „kulpu“ kapitula (ji virto reguline kapitula).

Deja, per dažnai ją suprasdavo ir išgyvendavo kaip prisipažinimą vyresniojo akivaizdoje ar kaip asmenų patikrą objektyvios normos atžvilgiu (vidinis forumas būdavo rūpestingai gerbiamas). Normų pažeidimai buvo kruopščiai klasifikuojami. Nebūtų teisinga sakyti, kad šios pastangos bendruomenei nedavė jokios naudos, nes aplaidžiai vykdydami įžadų reikalavimus, galiausiai aplaidžiai elgiamės ir bendruomenės atžvilgiu.

Tačiau šiandien reikia žengti žingsnį pirmyn. Rasi, susigražintume kapitulos dvasią, jei kartu tyrinėtume, kaip vykdomė vienu kitiems prisiimtą įsipareigojimą kurti evangelines bendruomenes, apaštalausti taip, kaip numato dabartinė Konstitucija (15). Žinoma, reikia skirti asmeninius poelgius nuo kolektyvinių, bet kiekvienas turi būti pasirengęs tam, kad kiti broliai jam iškeltų klausimų ir paprašytų peržiūrėti vieną ar kitą dalyką, kitaip apie bendrąjį gyvenimą neverta nė kalbėti.

7. Vietoj išvados

Taigi vienuolinio gyvenimo tradicijose išsirutuliojo įvairių būdų, kaip gyventi Jėzaus klusnumu, kuris yra vienuolinio klusnumo prototipas. Dominikoniškoji tradicija yra ne mažiau reiklė negu visos kitos.

Nereikėtų suklysti vertinant dominikoniškųjų institucijų demokratišką kilmę ir jos galimas sąsajas su Viduramžių bendruomeniniais reiškiniais bei universitetais. Viena vertus, demokratija yra itin sunkiai įvaldomas menas, ir Bažnyčioje, kaip ir visuomenėje, šį meną kuria tik laisvi ir labai tiesūs žmonės. Kita vertus, jei tikėsime Jordanu Saksoniečiu (16), būtent popiežius Inocentas III paragino šv. Dominyką ir jo bendražygius demokratiškai pasirinkti Ordino regulą. Taigi 1216 metais pirmasis įvykęs dominikoniškasis posėdis šiuo klausimu buvo klusnumo popiežiui aktas! Be to, kaip iš esmės parodo paskutinis profesorius Gaudemet veikalas (17), Viduramžiais rinkimus suprasdavo kitaip negu mes šiandien. Šiuolaikinė teisė rinkimus nagrinėja kaip grupinės valios išraišką. Išklausiusi patarimų ar padedama vadovo, grupė laisvai pasirenka vieną iš savų, kad jis jai atstovautų ar vadovautų. O Viduramžių rinkimai būdavo suvokiami kaip dieviškosios valios išraiška (*Vox populi, vox Dei*). Jie leisdavo regėti „ženklą“, kuris šalia kitų pranašišku ar stebuklingu ženklu reiškė „nuorodą“. Tik labai pamažu ryškėjant, kas turėtų būti renkantieji ir kokios rinkimų procedūros reikėtų laikytis (elgetaujančių ordinų teisė šiais klausimais suvaidino lemiamą vaidmenį), svarumo įgijo ir žmogiškoji valia, bet dieviškojo ženklo idėja nebuvo atmesta (tą rodo, kad kartu galima derinti rinkimus balsavimu ir rinkimus „iš įkvėpimo“, kai rin-

kėjų sutartinumas reiškia Dievo veikimą). Jei rinkėjai išreiškia vien žmogiškąją valią, išrinktasis negali būti laikomas nei jų atstovu, nei jų delegatu, nes savo galia jis gauna ne iš jų.

Iš prancūzų kalbos vertė sesuo Barbora Kazakevičiūtė SCSJ

Nuorodos

- (1) Brolių pamokslininkų ordino konstitucija, nr. 17, § 1.
- (2) *Libellus de principis ordinis praedicatorum*.
- (3) Plg. J. Gribomont, Obéissance et Évangile selon saint Basile le Grand, dans *Supplément de La Vie Spirituelle*, VI (1952), p. 192–195.
- (4) Šventojo Benedikto regula, 64 sk., 19.
- (5) Jordanas Saksonietis, *Libellus*, 42.
- (6) Šv. Augustinas, *Soliloques*, I, 12.
- (7) „Jam [šv. Dominykui] pasirodė naudinga išrinkti vieną brolių abatu, kad turėdamas valdžią jis vadovautų kitiems kaip vyresnysis ar viršininkas. Vis dėlto jis pasiliko sau galios jį kontroliuoti. Taip brolis Matas pagal kanonų teisės taisykles buvo išrinktas abatu. Jis buvo pirmasis ir paskutinis ordine turėjęs šį titulą, nes vėliau, norėdami labiau išryškinti nuolankumą, broliai nusprendė, kad tasai, kuris bus Ordino galva, vadinsis ne abatu, bet magistru“ (Jordanas Saksonietis, *Libellus*, 48).
- (8) Pirmoji ordino konstitucija, I dalis, XIII sk.
- (9) Brolių pamokslininkų ordino konstitucija, nr. 17, § 2.
- (10) Humbertas Romanielis, *Opera de vita regulari*, éd. BERTHIER, t. II, p. 284–285. Apie tarybos ir kapitulos vaidmens konvento gyvenimui kaitą žr. A. Duval, *Note sur conseil et chapitre dans la vie conventuelle*, « Concorde » n° 14 (1968 m. rugsėjis), p. 198 ir t. t.
- (11) Brolių pamokslininkų konstitucija, nr. 17, § 1.
- (12) Ten pat, nr. 20, § 3, cituojanti šv. Augustino regulą.
- (13) Ten pat, nr. 20, § 2.
- (14) Ten pat, nr. 2.
- (15) Ten pat, nr. 7, § II.
- (16) Jordanas Saksonietis, *Libellus*, 41.
- (17) J. Gaudemet, *Les élections dans l'Église latine des origines au XVIe siècle*. Avec la collaboration de J. Dubois, A. Duval et J. Champagne. Paris, Fernand Lanore, 1979.

MEILĖS DOVANA

VI Velykų sekmadienis (B)

Apd 10, 25–26. 34–35. 44–48; 1 Jn 4, 7–10; Jn 15, 9–17

Broliai ir seserys Kristuje, šeštojo Velykų sekmadienio Dieviškojo Žodžio liturgijos pagrindinė mintis yra meilė. Dievas yra meilė: Jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų. Dabar jis laukia atsako iš mūsų. Kaip mums suprasti, kaip sužinoti, ar mūsų meilė yra tikra, autentiška? Juk taip lengva susikurti iliuzijas. Įsitikinkime, ar mūsų meilė Dievui ir artimui nėra melas. Gal tik apsimetame, jog mylime, laukdami labiau iš kitų palankumo. Šventojo Rašto skaitiniuose yra du ypatingi ženklai: ištikimybė įsakymams ir artimo meilė. Iš šių ženklų mes neklaidingai galime atskirti, ar mūsų meilė Dievui yra gryna, ar ne. Ar mes suprantame, jog Dievo slėpinys yra meilės paslapyje? Dievas mus pamilo dovanai, be jokio mūsų nuopelno. Jis priima visus neišskirdamas rasės, kilmės, kultūros.

Papasakodamas apie romėnų valdininko Kornelijaus krikštą, šv. Lukas mums parodo, jog Dievas nieko neišskiria iš Jėzaus Kristaus išganyto. Evangelija skirta visiems žmonėms be išimties. Gimstanti Bažnyčia turėjo didelę problemą: jai reikėjo pakrikštyti pagonis nepaisant draudžiančių žydų įstatymų. Todėl Šventoji Dvasia, Petruui tebekalbant, nužengė ant visų ir padėjo šią problemą išspręsti: „Dievas nėra žmonėms šališkas. Jam brangus bet kurios tautos žmogus, kuris jo bijo ir teisingai gyvena“ (*Apd 10, 34–35*). Šventoji Dvasia sugriovė barjerą, skyrusį žmones: barjerą tarp rasių ir klasių. O ar mes gebame meilėje peržengti egoizmo ir puikybės barjerus?

Brangieji, meilei laimėti tėra tik vienas būdas, o jis yra toks, kad pačiam reikia mylėti.

„Dievas yra meilė, – sako šv. Jonas. – Jis pamilo ir atsiuntė savo Sūnų kaip permaldavimą už mūsų nuodėmes.“ Iš čia ir kyla mums pareiga mylėti vieni kitus, nes meilė iš Dievo. Tikintysis, tikras krikščionis yra tas, kuris tiki šia meile, kuris gyvena šia meile ir ja myli kitus.

Šv. Augustinas viename pamoksle rašė: „Dievas yra meilė (1 Jn 4, 8). Kokį pavidalą turi meilė, kokią for-

mą, kokią figūrą? Kokias kojas, kokias rankas? Niekas negali to pasakyti. Bet ji turi kojas – jos neša tave į bažnyčią. Ji turi rankas: jos pasigailėdamos išsitiesia į vargšus. Ji turi akis: su jomis pažįsta kenčiančius. Ji turi ausis, apie kurias Viešpats sako: *Kas turi ausis klausyti – teklauso!* (Lk 8, 8).“

Prieš mirtį Jėzus Paskutinės vakarienos kambaryje apaštalams sako savo testamentinius žodžius apie abipusės meilės slėpinį. Idant išliktume šioje meilėje, yra viena būtina sąlyga – tai visiška ištikimybė Viešpaties įsakymams. Maža to, Kristaus mokinys privalo būti Dievo meilės šauklys, skleidėjas: „Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti“ (Jn 15, 13), „Dievas yra meilė!“ (1 Jn 4, 8; 1 Jn 4, 16) – tai pagrindinė visos Evangelijos žinia mums. Šiandien liturgija kviečia atverti šios meilės gelmes.

„Dievas yra meilė.“ Jėzus atėjo pas mus paskelbti šios meilės. Tai sudaro jo mokymo esmę. Meilę krikščioniškoji religija stato pirmoje vietoje, nes tai Dievo dovana. „Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepražūtų“ (Jn 3, 16). Dievas mus pasirinko tokius, kokie esame, su mūsų silpnybėmis ir nuodėmėmis.

Dievas laukia meilės atsako iš mūsų. Meilė gimdo meilę.

Dievą mylėti reiškia:

Pasilikti Jame. „Jei laikysitės mano įsakymų, pasiliksite mano meilėje“ (Jn 15, 10).

Ieškoti tik to, kas Dievui patinka. Kas tikrai myli, stengiasi rūpintis mylimu asmeniu ir išpildyti jo troškimus.

Šv. Augustinas rašė: „Be meilės tikėjimas yra tuščias. Sujungtas su meile, tikėjimas yra krikščionio, be meilės – velnio. Pridėk prie tikėjimo meilę, kad būtų tikėjimas, kaip apaštalas sako: *Tikėjimas, kuris veikia meile* (Gal 5, 6). Radęs tokį tikėjimą, radai krikščionį, radai Jeruzalės gyventoją, radai angelų draugą, radai kelyje dejuojantį piligrimą. Prisijunk prie jo. Jis tavo bendras. Skubėk prie jo, kad ir tu toks būtum.“

DANGUS YRA TEN, KUR YRA DIEVAS

Viešpaties Žengimas į dangų (Šeštinės)
Apd 1, 1–11; Ef 4, 1–13; Mk 16, 15–20

Šiandien mūsų žvilgsnis nukreiptas į išaukštintą danguje Jėzų Kristų. Bažnyčia švenčia Kristaus dangun žengimo slėpinį trokšdama, kad ir jos nariai pasiektų laimingą amžinybę, kaip Dievo dovaną ir atpildą už jo valios vykdymą. Ši šventė atskleidžia Kristaus buvimo Bažnyčioje ir kiekviename iš mūsų slėpinį. Prisikėlęs iš mirusiųjų Jėzus 40 dienų buvo su apaštalais ir savo mokiniais, kad išsklaidytų visas abejones jo prisikėlimu, kad mokinius padarytų Dievo karalystės žemėje liudininkais ir Gerosios Naujienos skelbėjais. Juk Kristaus misija žemėje buvo atskleisti begalinę Dievo meilę žmogui jį atperkant Dievo Sūnaus kančia ir mirtimi. Jėzus mums dovanojo gyvenimą po mirties. Visa tai skirta tam, kad ir mes pasiektume laimingą amžinybę Viešpatyje. Taigi turime ne žiūrėti užvertę galvas į dangų, bet jo siekti atsiversdami, atleisdami artimui jo kaltes, gyvendami pagal Dievo įsakymus.

Argi prisikėlęs iš numirusių Kristus negalėjo fiziškai pasilikti tarp mūsų? Argi nebūtų nuostabu, jei galėtume gyvai su Jėzumi pasitarti, jam pasiguosti, jo pagalbos paprašyti? Bet juk Kristus, įžengęs į dangų, yra amžinai su mumis. Jo buvimas jau neapribotas teritorijos ir laiko. Jis dabar yra tarp mūsų visame pasaulyje, kiekvienoje bažnyčioje, kiekviename tabernakulyje. Jis gali pasiekti kiekvieną, ateiti į kiekvieno širdį. Kristaus įžengimas į dangų neturi mūsų liūdinti, lyg būtume likę šioje žemėje vieni. Priešingai, Jėzus yra tarp mūsų šv. Eucharistijoje, Dievo žodyje, Šventosios Dvasios veikime, todėl su viltimi atiduodame Jėzui savo kasdienius vargus ir nesėkmes, ligas ir skausmus. Tikėjimu į Atpirkėją esame Jo guodžiami, suraminami ir sustiprinami. Kristaus Žengimo į dangų iškilmė yra nuoširdus kvietimas pakelti savo žvilgsnį nuo daiktų aukštyn į dangų, į amžinąsias vertybes, į ten, kur viešpatauja Dievo valia. Kaip sako apaštalas Paulius: „Jeigu esate su Kristumi prikelti, siekite to, kas aukštybėse, kur Kristus sėdi Dievo dešinėje. Rūpinkitės tuo, kas aukštybėse, o ne tuo, kas žemėje“ (*Kol 3, 1–3*). Jis nori pasakyti, kad mes rūpindamiesi žemiškais reikalais neužmirštume dvasinių vertybių, kad gyvendami Evangelijos dvasia būtume atsakingi už dvasinį – dorinį pasaulio tobulėjimą, kad žvelgdami į dangų gebėtume žemėje visa atnaujinti Kristuje. Privalu išeiti iš sąstingio bežiūrint į dangų, iš tingumo, iš baimių ir neryžtingumo, iš tikėjimo silpnumo ir nuopolių. Kristus nori, kad būtume jo liudininkai, kad kaip ir jis guostume nelaimių ištiktuosius, rodytume solidarumą kenčiantiesiems. Žiūrėti aukštyn reiškia žiūrėti ne į išorę, bet į dvasingumą; reiškia mažiau išlaidavimo ir daugiau galeistingumo;

mažiau abejingumo ir daugiau pareigingumo; mažiau egoizmo ir daugiau altruizmo; mažiau kalbų ir kritikos, daugiau veiklos; mažiau pramogų, daugiau pagalbos ir tarnavimo kitiems; mažiau neapykantos, daugiau gerų darbų. Įžengimas į dangų yra mūsų gyvenimo tikslas, kiekvienos mūsų gyvenimo dienos tikslas.

Kai sakome, kad Dievas yra danguje, tai reiškia, kad dangus yra tenai, kur yra Dievas. Kai sakome, kad kuris žmogus tikrai nuėjo į dangų, tai reiškia, kad šitas žmogus gyveno ir gyvena su Dievu. Mes nešiojamės dangaus ar pragaro pradmenis, kiekvienu darbu ir net žodžiu kuriame savyje ar aplink save dangų ar pragarą, per mus aplink darosi gražus dangus arba juodas pragaras, iš mūsų išteka arba pragariškai karti tulžis, arba skleidžiasi lelijiniai dangaus žiedai. Dangus ar pragaras, atpirkimas ar pasmerkimas yra tik atbaigimas to, kas buvo pradėta su tyrumu ar kalte.

Tad dangus yra ten, kur yra Dievas. Mūsų akys mato aukštus namus, aukštus medžius, aukštus kalnus, virš kalnų mato žvaigždes, o aukščiau žvaigždžių jau nemato nieko, ir būtent ten žmogaus vaizduotė nukelia dangų, Dievo ir jo šventųjų buveinę, todėl ir Kristaus žengimą į dangų vaizduojamės kaip jo persikėlimą į tuos žvaigždėtus plotus. Iš tikrųjų dangus ne ten, kur mūsų vaizduotė jį nukėlė, bet ten, kur nei akis negali pamatyti, nei ausis išgirsti, nei širdis pajauti. Dangus yra dvasinėse plotmėse, apie kurias gali sužinoti tik tikėjimo apšviestas protas, nes tik dvasia supranta dvasios dalykus. Lozorius prikėlimo iš numirusių istorijos kulminacija yra Jėzaus žodžiai: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas. Kas tiki mane, – nors ir numirtų, bus gyvas. Ir kiekvienas, kuris gyvena ir tiki mane, neragaus mirties per amžius“ (*Jn 11, 25–26*). Ten, kur yra bendrystė su Kristumi, ten yra prisikėlimas, čia ir dabar. Visur, kur tik žmogus įžengia į Kristų, jis žengia į amžinojo gyvenimo erdvę. Žmogus, esantis Kristuje, yra gyvas ir galutinai nemirtingas.

Pats Kristus yra rojus, šviesa, tyras vanduo, tikroji ramybė, į ką krypsta žmogaus širdis. Kaip apaštalas Jonas, tas mylimasis Jėzaus mokinys, ilsisi prigludęs prie Jėzaus krūtinės, taip mylėdamas ir tikėdamas krikščionis glaudžiasi prie Jėzaus Kristaus ir yra Dievo prieglobstyje – rojuje. Kristaus žengimas į dangų mums rodo kelią ir teikia vilties pasiekti šį kelionės tikslą. Jis šalina visas abejones ir skatina eiti paskui jį. Be to, Kristus užtaria mus savo Tėvo akivaizdoje ir padeda keliauti gyvenimo keliu. Jis traukia mūsų širdis paskui save į dangų, nes ten, kur mūsų lobiai, ten ir mūsų širdis. Apaštalas Paulius sako: „Jeigu esate su Kristumi prikelti, siekite to, kas aukštybėse, kur Kristus sėdi Dievo dešinėje“ (*Kol 3, 1*).

TIESOS DVASIA VEDA Į PILNATVĘ

Šventosios Dvasios Atsiuntimas (Sekminės)
Apd 2, 1–11; 1 Kor 12, 3b–7. 12–13; Jn 20, 19–23

Paskutinės vakarienės metu Jėzus kalbėjo: „Kai ateis toji Tiesos Dvasia, jus ji ves į tiesos pilnatvę“ (*Jn 16, 13*). Didįjį penktadienį, Jėzus Pilotui tarė: „Aš tam esu gimęs ir atėjęs į pasaulį, kad liudyčiau tiesą. Kas tik brangina tiesą, klauso mano balso“ (*Jn 18, 36*). Tačiau Pilotas skeptiškai Jėzaus paklausė: „O kas yra tiesa?!“ Šiandien ir mums neretai kyla klausimas: „Kokia tiesa, tiesa apie ką?“ Ar kalbama apie žmogaus žodžių tiesą, tiesą apie pasaulį? Tiesą apie mus pačius? Tiesą apie Dievą? Mūsų patirtis rodo, jog be tiesos gyventi neįmanoma. Be jos negebėtume būti tarp žmonių laimingi, negalėtume teisingai vertinti nei praeities, nei dabarties, nei ateities. Jeigu žmogus nežino tiesos apie pasaulio ir paties žmogaus Kūrėją, reiškia jis nežino pačios svarbiausios gyvenimo tiesos. Be tiesos žmogus negali sėkmingai bendradarbiauti su kitu žmogumi. Be tiesos neįmanoma nei draugystė, nei meilė. Be tiesos žmogui neįmanu dvasiškai augti ir teisingai morališkai elgtis. Kartą Lenkijos vyskupas Jerzy Ablewicz lankėsi skulptūrų parodoje. Jo dėmesį patraukė viena skulptūra, pavadinta „Modernus žmogus“: skulptūroje pavaizduotas žmogus turėjo didžiules akis, storas ir plačias lūpas, plačias ir plonas ausis, o vietoje smegenų – elektros laidų raizgalynę. Apžiūrėjęs skulptūrą, vyskupas tarė: „*Ecce homo* – štai žmogus. Be Šventosios Dvasios jis panašus į robotą automata, beprotišką mašiną, kitų mašinų vergę.“ Šiuose žodžiuose nuskambėjo skaudi tiesa apie šiandienį žmogų, kuriam taip dažnai tragiškai trūksta Šventosios Dvasios tiesos. Šalia tiesos, prie žmogaus labai glaudžiai šliejasi melas. Galima būtų manyti, jog viena iš pačių pirmųjų vaikystėje padarytų nuodėmių buvo melas. Galbūt mažas melas, tačiau tai buvo pirmasis moralinis pralaimėjimas. Ne vien tik vaikai meluoja. Pasitaiko, jog meluoja ir tėvai. Ir mums visiems yra pasitaikę tokių situacijų, kai lyg vaikai melavome stengdamiesi išsaugoti sveiką kailį. Kartkartėmis melas prasiskverbia ir į politikos pasaulį, kai politikai vienaip kalba, kitaip rašo, dar kitaip daro.

Todėl žmogui labai reikia Tiesos Dvasios, Meilės Dvasios, Santarvės Dvasios, Džiaugsmo Dvasios, Kantrybės Dvasios, Meilumo ir Gerumo Dvasios, Ištikimybės Dvasios, Švelnumo ir Susivaldymo Dvasios. Viso šito reikia, kad būtume laimingi savo pasaulyje, užlietame Šventosios Dvasios tiesos šviesos.

Žmogui reikia *meilės*, nes ji yra giliausias tiesos apie žmogų bruožas. Meilė, kuri yra Dievo atspindys žmoguje, nes „Dievas yra Meilė“. Žmogui reikia *džiaugsmo*.

Meilė žmoguje virsta džiaugsmu, kurį kaip ir tiesą visi vertina. Didžiausi džiaugsmai gyvenime ateina iš savo vertės ir iš to, kas mes esame kitiems, supratimo. Žmogui reikia *santarvės* Dvasios. „Dievas nėra sumaišties, bet santarvės Dievas“ (*1 Kor 14, 33*). Žmogui reikia santarvės jo paties širdyje, santarvės su artimaisiais, kaimynais, su kiekvienu jį supančiu Viešpaties kūrinium, nes tuo pasireiškia tiesa apie žmogų. Žmogui reikia *kantrybės*. Kantrybė yra būtina, idant pažintume tiesą apie save ir kitus. Kaip sako šv. Grigalius I: „Kantrybė yra visų dorybių šaknis ir sargas.“ Turime išmokti tik vieno dalyko – išvermės kentėjimuose. Žmogui reikia *meilumo* Dvasios. Meilumas yra pirmasis Dievo meilės mums pasireiškimas. Išmokime meilumą parodyti žodžiais ir darbais. Filosofas Šopenhaueris teigė, jog „priešiškus žmones su trupučiu mandagumo ir meilumo galima padaryti minkštus, kaip šiluma padaro minkštą vašką“. Žmogui reikia *gerumo*. Žmogus alksta gerumo, to polinkio kiekvienam sutiktajam atsisteisti geru už pikta, šypsniu už įžeidimą. Ž. Ž. Russo mums siūlo „pirma būti geriems, tada būsime ir laimingi“. Pirmoji žmogaus gerumo sąlyga – ką nors mylėti, antroji – ką nors gerbti. Žmogui reikia *ištikimybės* Dvasios. Ar galima būtų kalbėti apie tiesą, jei nebūtume ištikimi? Reikia būti ištikimiems puoselėjant savo jausmus, ištikimiems atliekant savo pareigas. Žmogui reikia *švelnumo* Dvasios. Atidžiai paskaite Evangeliją rasime labai daug Kristaus švelnumo pavyzdžių. Jėzaus begalinis švelnumas skatino ir skatina žmones atgailauti ir pasitaisyti. Todėl ir mes turime suprasti, jog tik vieną kartą pereisime gyvenimo keliu – todėl švelnumą, kurį galiu parodyti, gerą darbą, kurį galiu padaryti artimui, atliksiu dabar, o ne rytoj. Žmogui reikia *susivaldymo* Dvasios. Susivaldymas – kantrybės brolis. Nesusivaldantis žmogus negali būti ištikimas tiesai.

Šventoji Dvasia su mumis ir mumyse eina per gyvenimą. Todėl krikščioniui kasdien reikia Sekminių, reikia Šventosios Dvasios kaip oro ir vandens. Ji mus pakelia į dvasinio gyvenimo aukštumas, laimina mūsų darbus ir žingsnius, praplečia mūsų akiratį, kad plačiau galėtume pažvelgti į gyvenimą ir rasti atsakymus į iškylančius klausimus: žmogau, kas esi? Kam gyveni žemėje? Iš kur atėjai ir kur eini? Kokia tavo gyvenimo prasmė? Štai pagrindiniai klausimai, su kuriais kiekvienas protaujantis žmogus susiduria. Nemanykime, kad jei Sutvirtinimo sakramentu gavome Šventąją Dvasią, tai dabar ji viską už mus padarys: ir tikėjimą sustiprins, ir drąsos skelbti tikėjimą suteiks, ir tikėjimą apgins, ir tautą iš nelaimių išvaduos. Ne, brangieji, ne Šventoji Dvasia už mus dirba, bet mes privalome Šventosios Dvasios įkvėpti dirbuotis, skelbti tikėjimą ir taurinti savo tautą.

MEILĖ – DURYS Į TREJYBĖS SLĖPINĮ

Švenčiausioji Trejybė (B)

Įst 4, 32–34. 39–40; Rom 8, 14–17; Mt 28, 16–20

Mes, krikščionys, apšviesti Kristaus mokymo, tikime į Vieną Triasmenį Dievą – Tėvą, Sūnų ir Šventąją Dvasią. Švč. Trejybė – slėpinys ir viena iš pagrindinių mūsų tikėjimo dogmų. Visas Šv. Raštas, visa žmonijos išganymo istorija kalba apie vieno ir tikro Dievo – Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios veikimo kelius ir būdus. Vienas metų sekmadienis specialiai paskirtas šiam slėpiniui, kurio vardas mus lydi per visą gyvenimą – nuo krikšto iki mūsų mirties. Šiandien Tėvo dienos išvakarės. Sveikiname tėvus, mylinčius savo šeimas ir išauginusius kilnius vaikus. Jums garbė, ir telydi Dievo palaima jūsų dienas.

Šiandien mes švenčiame slėpiningiausio slėpinio, neapbrėptą ir neišmatuojamą Triasmenio Dievo iškilnę. Viena iš keturių svarbiausių pagrindinių tikėjimo tiesų skelbia, „jog yra Vienas Dievas trijuose Asmenyse: Dievas Tėvas, Dievas Sūnus ir Dievas Šventoji Dvasia“. Niekas iš mūsų nėra matęs Dievo. Tai, ką mes žinome apie Trisamenį Dievą, sužinojome iš Jėzaus Kristaus. Be Jėzaus Kristaus niekaip negalėtume įrodyti Švč. Trejybės egzistencijos. Tačiau ta tiesa, pasak katalikiškosios teologijos, yra toks slėpinys, kurio žmogaus protas ne tikrai nesupranta, bet ir niekuomet nesupras. Tik tvirto tikėjimo vedami, prieš ją nulenkę galvas pagarbiai tariame: „Garbė Dievui – Tėvui, Sūnui ir Šventajai Dvasiai.“ Tai nėra lengva žmogui suprasti. „Kaipgi tu nori Dievo prigimtį suprasti? Verčiau suprask, kad šito suprasti negali. Dievas nebūtų Dievas, jei Jis neviršytų mano supratimo“, – sakė šv. Augustinas. Dėl tikėjimo paslapčių nesupratimo nėra ko pikintis, nes tuomet mes būtume panašūs į vaikus, kurie piktinasi, jog nesupranta kai kurių suaugusiųjų dalykų. Prieš Dievą esame dar mažesni už vaikus.

Indijos legenda pasakoja, jog į kaimą, kuriame gyveno vien aklieji, užklydo dramblys. Žmonės buvo girdėję apie jį, bet negalėjo jo matyti nei pavaizduoti. Prisiartinę prie dramblio pradėjo jį čiupinėti. Vienas, pagriebęs už straublio, sako, kad dramblys panašus į jovarą ar kažkokį vamzdį. Kitas palietė ausį ir sako, kad dramblys panašus į vėtyklę ryžiams valyti. Trečias pagriebė už uodegos ir tvirtino, jog tarp dramblio ir gyvatės tėra mažas skirtumas. Pagriebęs dramblio koją teigė, kad dramblys yra kaip stulpas. Mes prieš Dievą esame kaip anie aklieji. Ką mūsų silpnas pažinimas apima, tą suprantame, o pačios Dievo didybės negalime suvokti. Bet yra didesnis dalykas už Dievo pažinimą, tai Dievo mylėjimas. Dievą pažinti ir suprasti pageidautina, bet Dievą mylėti yra būtina. „Dievas yra meilė“, ir ši Dievo samprata mums

suprantamesnė. Dievas yra meilė, štai kodėl egzistuoja Trejybė. Nes meilė sujungia visus tris asmenis – Tėvą, Sūnų ir Šventąją Dvasią į vieną visumą. Meilė kitaip neegzistuoja, kaip tarp dviejų ar daugiau asmenų. Gal todėl ir Dievas yra vienas, tačiau trijuose asmenyse. Jėzus iš meilės vykdo Tėvo valią, aukoja savo gyvybę už žmones. Jėzus atsiunčia Šventąją Dvasią – Meilės Dvasią. Mums Dievas yra nematomas, tačiau paliečiamas mylinčia širdimi. Meilė – vienintelės durys, pro kurias galime šiek tiek įeiti į Švč. Trejybės slėpinį.

Švč. Trejybės asmenys vienu metu yra ir skirtingi, ir lygūs: lygūs savo dieviškumu ir skirtingi savo veikimo savybėmis. Ar tai nebus pats svarbiausias dalykas, kurį mums būtina išmokti? Kaip tai gali būti, jog pasaulio gyventojai, kurių skiriasi odos spalva, kultūra, lytis, rasė ir religija, tuo pačiu metu yra vienodai gerbtini, turi lygų orumą kaip žmonės? Pažvelkime į žmonių šeimą, gal jos dėka geriau suvoksime Švč. Trejybės slėpinį. Šeimą taip pat sudaro skirtingų lyčių asmenys – vyras ir moteris, tėvas ir motina, skirtingo amžiaus asmenys: tėvai ir vaikai. Šeimos nariai būna skirtingų pomėgių, skonių, charakterių. Kas šeimoje sujungia tokius skirtingus žmones? Meilė. „Būkite vieningi, taikiai gyvenkite, ir meilės bei ramybės Dievas bus su jumis“ (2 Kor 13, 11). Visa tai suponuoja mūsų toleranciją kito žmogaus skirtingumui. Meilė visada yra aukščiau žinojimo. Įsimylėję jaunuoliai labiau džiaugiasi ir gyvena savo meile, nei visišku vienas kito charakterio ir būdo pažinimu. Kad žmogus augtų, neužtenka gero maisto, jam reikia meilės. Mums reikia meilės, kad psichologiškai subręstų mūsų asmuo. Kuo tauresnė mūsų meilė, tuo labiau subręstame kaip asmenybės. Vienas tėvas savo vaikams ir draugams paliko šiuos testamentinius žodžius: „Mylėkite vieni kitus. Meilė yra visiems patinkantis drabužis. Su šiuo drabužiu visada būsite geros figūros.“ Kai žmonės vieni kitų nemyli, jie susiskaldo, neapykanta užvaldo jų dvasią. Seneka sakė: „Nori gyventi sau, gyvenk kitiems.“

„Kiekvienas, kuris myli, yra gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą“ (1 Jn 4, 16). Kiekviename iš mūsų gyvena Viešpats, kadangi mes buvo pakrikštyti Dievo – Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios vardu. Ženklas, jog Dievas gyvena mumyse, yra mūsų tarpusavio meilė, pagalba, atlaidumas vienas kitam. Turbūt neegzistuoja nuostabesnės pareigos už pareigą skelbti žmonėms Dievo meilę. Tai kiekvieno krikščionio pareiga. Krikščionis yra tas, kuris skelbia Gerąją Naujieną, skelbia Evangeliją, neša meilę pasauliui. Mieli tikintieji, geriausias mūsų atliepas šiandien būtų išpažinti Trisamenį Dievą savo kilniais darbais.

Parengė mons. Artūras Jagelavičius

Katechezės Pasaulio šeimų susitikimui Filadelfijoje pasirengti

2015 m. rugsėjo 22–27 d. Filadelfija (JAV)

(I–III katechezės 2 numerįje; IV–V katechezės – 3 numerįje)

VI. KIEKVIENA MEILĖ VAISINGA

Ne kiekvienas pašauktas santuokai. Bet kiekvienai gyvybei skirta būti vaisingai. Kiekviena gyvybė turi galią ir poreikį maitinti naują gyvybę – jei ne gimdant bei auginant vaikus, tai praktikuojant kitas esmingai svarbias dovanojimosi, statydinimo ir tarnavimo formas. Bažnyčia yra šeima, aprėpianti įvairius pašaukimus, kurių kiekvienas yra skirtingas, bet reikalingas bei remiantis kitus. Kunigystė, vienuoliškasis gyvenimas ir pasaulietiškas celibatas praturtina santuokinio gyvenimo teikiamą liudijimą bei savo ruožtu yra pastarojo praturtinami. Įvairūs skaistumo ir celibato praktikavimo už santuokos ribų būdai yra savo gyvenimo dovanojimo Dievo tarnystei ir žmonių bendruomenei būdai.

Dvasinis celibato vaisingumas

91. Du iš Bažnyčios sakramentų yra unikalūs tuo, kad skirti „kitų išganymui“. Šventimais ir Santuoka „suteikiama išskirtinė malonė ypatingai Dievo tautos statydinimo misijai Bažnyčioje vykdyti“ (91).

92. Kitaip tariant, tam, kad skleistų Dievo meilę ir dalyvautų „šeimų šeimoje“, kuri yra Bažnyčia, ne visi vyrai ir moterys turi būti biologiniais tėvais. Pašaukimas į kunigystę ar įžadais grįstą vienuoliškąjį gyvenimą yra savaip pilnatviškas ir garbingas. Bažnyčiai visada reikia kunigų ir vienuolių, todėl tėvai turi padėti visiems savo sūnums bei dukterims įsiklausyti į tai, kad Dievas gali juos kviesti šitaip paaukoti savo gyvenimą.

93. Be to, yra daugybė celibatiškai gyvenančių pasauliečių, kuriems Bažnyčioje tenka nepamainomas vaidmuo. Bažnyčia skatina gausybę įvairių celibato praktikavimo būdų, bet visi jie vienaip ar kitaip skirti tarnauti Bažnyčiai ir skatinti bendrystę, analogišką tėvystei.

94. Autentiškas celibatas – nesvarbu pasaulietiškas, kunigiškasis ar vienuoliškasis – yra orientuotas į socialinį ir bendruomeninį gyvenimą. Būti „dvasiniu tėvu“ ar „dvasine motina“ – esant kunigu ar vienuoliu, bet taip pat krikščioniu, katechetu ar mokytoju arba tiesiog patarėju ir draugu – yra garbingas pašaukimas, būtinas sveikai ir klestinčiai krikščionių bendruomenei.

95. Šventasis Jonas Paulius II kartą apmąstė motiniškas Motinos Teresės savybes ir, imant plačiau, celibatinio gyvenimo apskritai dvasinį vaisingumą:

Nėra neįprasta vienuolę vadinti „motina“. Bet toks pavadinimas ypač tinka Motinai Teresei. Motina atpažįstama iš gebėjimo save atiduoti. Regėdami Motinos Teresės elgseną, nuostatas, gyvenimą suprantame, ką jai reiškė būti motina pranokstant grynai fizinį matmenį. Tai padėjo jai prasiskverbti iki motinystės giliausio dvasinio pagrindo.

Tikrai žinome, kokia buvo ta jos paslaptis: ji buvo kupina Kristaus ir todėl į kiekvieną žvelgdavo Kristaus akimis ir širdimi. Ji dėmesingai traktavo jo žodžius: „Nes aš buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydite...“ Tad jai nebuvo sunku „įsivaikinti“ vargšus.

Jos meilė buvo konkreti ir veikli: ji skatino ją eiti ten, kur retas išdrįstų įkelti koją, kur skurdas buvo toks didelis, kad net baugino.

Nestebina, kad ji taip žavėjo mūsų laikų žmones. Ji įkūnijo tą meilę, kurią Jėzus įvardijo kaip išskirtinį savo mokinių ženklą: „Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus“ (92).

Tokie spindintys gyvenimai kaip palaimintosios Teresės iš Kalkutos ir šventojo Jono Pauliaus II liudija, kad įvairiopas celibatas gali būti patraukli, graži gyveniena.

Celibato pagrindas ir galimybės

96. Anksčiau šiose katechezėse, cituodami šventąjį Augustiną, matėme, jog turėti vaikų siektina ne tik giminei pratęsti ar pilietinei visuomenei statydinti, bet ir kad dangiškasis miestas būtų pripildytas naujos gyvybės džiaugsmo. Šia perskyra – tarp prigimtinio tikslo duoti gyvybę ir teologinio pašaukimo rengtis pilnutiniam Dievo karalystės sužydėjimui – Bažnyčia išreiškia dar vieną mintį: trokšdami įgyvendinti savo kaip vyrų ir moterų paskirtį, visi asmenys gali būti vaisingi, bet ne kiekvienam būtina tuoktis.

97. Bažnyčia siūlo santuoką kaip pašaukimą, kaip galimybę; todėl ji negali būti įstatymas ar pilnatviško katalikiškojo gyvenimo sąlyga (93). Vadinasi, tam, kad santuoka būtų laisvės, o ne prievartos dalykas, Bažnyčios socialiniame gyvenime turi egzistuoti celibatas. Celibatas yra alternatyva tik tuo atveju, jei yra daugiau nei vienas būdas savo lytinį gyvenimą, savo vyriškumą ar moteriškumą, orientuoti į dangų. „Šeimyninis gyvenimas yra pašaukimas, Dievo įrašytas į vyro ir moters prigimtį, bet yra ir pašaukimas, papildantis santuoką, – pašaukimas į celibatą ir mergeliškumą dėl Dievo karalystės. Tuo pašaukimu gyvena pats Jėzus“ (94).

98. Celibatas ir santuoka tarp savęs nekonkuruoja. Vėlggi, kaip mokė šventasis Ambraziejus: „Neaukštiname vieno iš jų atmesdami kitus... Būtent tai daro Bažnyčios drausmę turtingą“ (95). Celibatas ir santuoka yra vienas

kitą papildantys pašaukimai, nes abiem skelbiama, kad lytinis artumas negali būti konkursas (96). Ir celibatą praktikuojantys, ir susituokę asmenys gerbia sandorinės meilės struktūrą ir vengia „bandomojo“ ar sąlyginio artumo (97). Ir celibatą, ir santuoka atmetamas seksas to, ką popiežius Pranciškus pavadino „išmetimo kultūra“ (98), kontekste. Ir celibatą, ir santuoka atmetami lytiniai santykiai, kuriais norima vien patenkinti erotinį geismą.

99. Celibatinė ir santuokinė drausmė yra du būdai, kaip vyrams ir moterims laikytis solidarumo vienam kito seksualiai neišnaudojant. Celibatas ir santuoka yra dvi *vienintelės* gyvenenos, kreipiančios į išvadą, kad santuoka yra pilnatviškai žmogiška forma gyvybę teikiančioms aktams atlikti vadovaujantis mumyse glūdinčiu ir mūsų gyvenimą formuojančiu Dievo planu. Celibatas – apimantis ne tik kunigus ir įžadą davusius vienuolius, bet ir visus, kurie už santuokos ribų praktikuoja skaistumą, – yra gyvensena žmonių, kurie nėra susituokę, bet gerbia sandoras.

100. Visa, ko Bažnyčia moko apie buvimą sukurtam džiaugtis, apie buvimą sukurtam pagal Dievo paveikslą, apie poreikį mylėti ir būti mylimam, lygiai tinka ir celibatiniams, ir susituokusiems asmenims. Celibatas gali būti patvirtintas ir nuolatinis, kaip vienuoliškajame gyvenime, arba praktikuojamas asmens, negebančio susituokti dėl negalios ar aplinkybių, ar būti tik potencialiai nuolatinis, kaip antai jaunuolio, svarstančio apie pašaukimą. Visais šiais atvejais celibatas seka Jėzaus pėdomis, klesti tik atiduodant save Dievui bei pasitikint jo planu ir gyvenimą statydina mylint kitus gailestingai, kantriai, dosniai ir tarnavimo dvasia.

101. Jei santuoka būtų laikoma privaloma, tarsi pilnatvė be romantiško partnerio būtų negalima, tai bet kurioje visuomenėje daug žmonių liktų paribyje. Celibatu Bažnyčioje tokia klaidinga idėja atmetama. Pavyzdžiui, našlės tradicinėse visuomenėse neretai atstumiamos, o nesusituokę žmonės šiuolaikiniuose miestuose dažnai bendrauja klubuose, alinėse ir baruose, kur palaidumas yra normalus dalykas. Kurti alternatyvią erdvę, kur nesusituokę žmonės galėtų patirti džiaugsmą ir turėti užduotį, yra gilus svetingumas, tai, ką krikščionys vieni dėl kitų turėtų daryti laikydami tai išlaisvinimo ir nuoširdaus priėmimo forma.

102. Kai kurie žmonės norėtų tuoktis, bet dėl nuo jų nepriklausomų aplinkybių nesugeba susirasti sutuoktinio ar sutuoktinės. Gyventi viltimi ir laukimu nereiškia pasiduoti nevaisingai egzistencijai. Gyvenant budriai pasirengus atsiliepti į Dievo valią, besireiškiančią asmeninėje istorijoje, ir, kaip Marija, ištarti *fiat* (99), palaimos gali daugėti. Kadangi kiekvienas pašauktas mylėti ir sulaukti meilės, kadangi krikščioniškoji meilė nukreipta į išorę,

celibatas yra bendruomeninė praktika. Ką nors skaisčiau mylint už santuokos ribų, vaisius yra draugystė: „Skais-tumo dorybė išsiskleidžia *draugystėje*... Skais-tumas ypač pasireiškia *draugiškumu artimui*. Draugystė, puoselėjama tarp tos pačios ar skirtingos lyties asmenų, yra didelis gėris visiems. Ji veda į dvasinę bendrystę“ (100).

103. Celibatą praktikuojantys asmenys – ir ribota, bet kažkiek panašia apimtimi nevaisingos poros – mėgaujasi ir nepakartojama laisve, patraukliu laisvumu rinktis kokį nors tarnystės, draugystės ir bendruomeniškumo tipą. Celibatą praktikuojantys ir bevaikiai asmenys turi palyginti daugiau erdvės skaisiems bendruomeninio gyvenimo eksperimentams, lankstumo reikalaujančiai karjerai, maldai ir kontempliacijai. Celibatą praktikuojantys asmenys, bevaikės poros ir net sveiki pagyvenę žmonės (galbūt turintys suaugusių vaikų) gali dovanoti laiko taip, kaip paprastai neįstengia tėvai. Tokie žmonės gali darbuotis katechezės srityje ir kitose parapijos tarnybose ar net apaštalausti ir liudyti pavojingomis aplinkybėmis, ko tikrai nesiimtų šeimos su vaikais. Nesusituokusieji arba bevaikiai turi galimybę sumaniau ir kūrybiškiau puoselėti svetingumą ir draugiškumą. Šventasis Paulius, patardamas laikytis celibato, siūlo galimybę, apimančią ir iššūkius, ir privalumus bei laisvę: „Jei vedi, nenusidedi, ir jei mergina išteka, nenusideda. Tačiau šitokie žmonės turės kūno vargų, o aš norėčiau jus apsaugoti nuo jų... Aš norėčiau, kad jūs gyventumėte be rūpesčių“ (1 Kor 7, 28–32a).

Celibato ir santuokos dvasinė ir socialinė sąjunga

104. Katalikų Bažnyčios katekizme pasakyta: „Visi tikintieji į Kristų pašaukti gyventi skaisčiai pagal kiekvieno luomą. Krikšto momentu krikščionis išpareigoja jausmų skaisstumui“ (101). Todėl celibatą su santuoka sieja tai, kad abu yra panašūs vidiniu viso savo aš paskyrimu Viešpačiui. Ir celibatą praktikuojantys žmonės, ir sutuoktiniai pajungia savo gyvenimą Dievo sandorai pagal savo pašaukimus. Praktikos lygmeniu konkretūs individualūs pašaukimai skirtingi, tačiau jų esmę sudaro panašūs vidinis sielos judesys, nuoširdus savęs atidavimas. Išmintingi, brandūs celibatu gyvenantys asmenys ir sutuoktiniai išsiskiria gausybe tokių pačių dvasinių įgūdžių.

105. Santuokos atveju, kai vyras ir žmona vienas kitam save dovanoja mylėdami, – tos meilės pavyzdys yra Jėzus, – jų dovanojimas vienas kitam yra Kristaus darbo dalis, išitraukimas į paties Jėzaus dovanojimosi Bažnyčiai dvasią. Sutuoktiniams keičiantis įžadais bažnyčioje per jungtvių liturgiją, Kristus priima jų vedybinę meilę ir padaro ją savo paties eucharistiniu dovanojimosi Bažnyčiai ir Tėvui, kuris, patenkintas Sūnaus auka, suteikia sutuoktiniams Šventąją Dvasią jų sąjungai užantspauduoti (102). Tad vedybinis vaisingumas pirmiausia yra

sakramentinio ryšio dovana ir užduotis. Būtent todėl šventasis Jonas Paulius II gražiai pasakė, kad vedybinis ryšys, duotas sutuoktiniams džiaugtis bei gyventi, pavėrčia juos „nuolatiniu priminimu Bažnyčiai to, kas nutiko ant kryžiaus; jie vienas kitam ir vaikams liudija išganyką, kurio dalininkais juos padaro sakramentas“ (103).

106. Celibato atveju veikia panaši logika. Kristaus meilė yra drausminga, nes jis save visiškai dovanoja, besąlygiškai teigia kitą: „Kuo žmogus galėtų išsipirkti savo gyvybę?“ (Mt 16, 26). Kristaus meilė reiškiasi jo troškimu pasidalyti su mokiniais visu savimi (Lk 22, 15), atiduoti jiems save iki galo, kad kiekvieną gražintų pas Tėvą, kad jis būtų paties Dievo šlovės dalininku (104). Santuokinė meilė yra sandoros pagrindas, teikiantis pavidalą, kaip duoti pradžią gyvybei; celibatinė meilė yra sandoros pagrindas, gaivinantis visą bendruomenę.

107. Kadangi santuoka ir celibatas, katalikų akimis, yra vienas kitą papildantys pašaukimai, savo jaunimą turime mokyti suvokti, kad romantiškas partneris nėra esminis žmogaus laimės dėmuo. Taigi pati santuoka išsirutulioja iš Jėzaus sandoros su mumis ir ta pati sandora daro celibatą realia alternatyva, todėl nesusituokusių jaunuolių gyvenimas veikia suvoktinas ne kaip piršimosi ar „vaikščiojimo į pasimatymus“ metas, bet kaip draugystės atpažinimo ir puoselėjimo laikas. Tikros draugystės įpročiai bei įgūdžiai esmingai svarbūs ir santuokoje, ir celibatinėje bendruomenėje. Šiandien paaugliams ir kitiems jaunuoliams kylantis klausimas dėl pašaukimo turi apimti daugiau nei vien pirmenybės teikimą romantikai. Jaunuoliams būtina įgyti tam tikrų vidinių dvasinių įgūdžių, nesvarbu, ką jiems yra parengusi ateitis.

108. Dėl šios priežasties parapijos turėtų skirti daug dėmesio socialiniam skaistumo ir celibato matmeniui. Celibatas kelia nepakartojamus iššūkius, o, kaip pastebima Katalikų Bažnyčios katekizme, seksualinės savitvardos mokymuisi būdingas kultūrinis aspektas: esame vienas nuo kito priklausomi, tad mūsų socialinė situacija praktikuoti skaistumą arba padeda, arba trukdo (105). Tai, kaip jaunuoliai įsivaizduos gyvenimą, priklauso nuo jų matomų pavyzdžių ir girdimų pasakojimų.

109. Kadangi celibatas yra toks priešingas vyraujančiai kultūrai, net parapijose kyla grėsmė, kad jis nebus iki galo suprastas. Nesusituokę asmenys „nusipelno Bažnyčios, ypač ganytojų, atidaus rūpesčio ir pagarbos“ (106). Ne tik ganytojai, bet ir šeimos bei patys nesusituokę asmenys turėtų imtis konkrečių veiksmų, kad „nesusituokę“ katalikų aplinkoje nereikštų, kad jis yra vienišas ar izoliuotas. Nesusituokusiesiems reikia draugijos, kur jie galėtų pasidalyti savo vargais bei sielvartais, lygiai kaip ir imtis atsakomybės bei turėti progų tarnauti. Nesusituokusiesiems „reikia atverti

šeimų, tai yra „namų bažnyčių“, ir didžiosios šeimos – Bažnyčios duris“ (107).

110. Toks požiūris verčia kiekvieną iširti, kiek jis prisideda prie parapinio gyvenimo aplinkos ir turinio. Jei tėvai atkalbinėja vaikus nuo kunigystės, vienuoliškojo gyvenimo ar kitų celibatinių pašaukimų, tada sąžinę turėtų išsirti visa bendruomenė. Autentiškas celibatas visada yra labai socialus, o jei celibatas laikomas vien vienišumu ar laikymusi nuošaliai, vadinasi, kažkas bendruomeninio gyvenimo praktikoje ar struktūroje yra iškreipta. Celibatą praktikuojantys asmenys turi patys imtis iniciatyvos tarnauti ir įsitraukti, o šeimos stengtis būti svetingos, įsileisti „tetų“ bei „dėdžių“ ir kurti platesnės apimties namų ūkius ar specialiai sumanytas bendruomenes.

111. Turtingas socialinis gyvenimas visas celibato formas daro įtikimesnes pasauliui, nes taip griaua celibato kritiką, teigiančią, kad toks gyvenimas yra neišvengiamai vienišas. Norint tokiu požiūriu gyventi, įveikti inertiškus, nesusituokusiuosius izoliuojančius socialinius įpročius ir apžvelgti celibato galimybes, būtina kūrybiškai įsitraukti ir pasauliečiams, ir dvasininkams. Jėzus yra mūsų Viešpats, ir Viešpats sako: „Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus“ (Jn 13, 35). Meilė turi regimai gaivinti parapijos gyvenimą kiekvienam.

112. *Celibatas nėra bergždžias, tai taip pat nereikia būti „nesusituokusiam“, izoliuotam ar autonomiškam. Bažnyčioje visi priklausome vieni nuo kitų, esame sukurti bendrystei, sukurti mylėti ir būti mylimi. Toks požiūris į žmogaus gyvenimą duoda pradžią neaprepiamai kūrybingų pašaukimų įvairovei. Celibatas jį prisiimantiems asmenims iškelia reikalavimų, bet sykiu siūlo nepakartojamų privilegijų ir galimybių. Celibatą praktikuojantys asmenys gerbia seksualinį ar biologinį santuokos potencialą ir veikia remdamiesi panašiu pagrindu bei savęs dovanojimo dvasingumu. Celibatą praktikuojantys asmenys ir sutuoktinių poros turi vieni kitus palaikyti ir auginti „šeimų šeimą“, kuri vadinama Bažnyčia.*

KLAUSIMAI DISKUSIJAI

- Ką celibatas ir santuoka turi bendra?
- Kokius išbandymus ar sunkumus jūsų bendruomenėje išgyvena nesusituokę asmenys? Kaip galėtų padėti draugai, šeimos ir parapijos? Kokie yra celibato privalumai? Kaip nesusituokę žmonės gali tarnauti bendruomenei?
- Ar vaikai jūsų parapijoje gauna progų susitikti su įvairiais kunigais, vienuoliais ir vienuolėmis? Kokiais būdais jūsų bendruomenėje būtų galima supažindinti su celibato pavyzdžiais?

Nuorodos

(91) Katalikų Bažnyčios katekizmo santrauka (KBKS) (2005), 321.

(92) Popiežius Jonas Paulius II. Kreipimasis per Gailestingosios meilės misionierių organizuotą susitikimą su šeimomis, turinčiomis įvaikintų vaikų 2000 m. rugsėjo 5 d.

(93) Plg. 1 Kor 7, 25–40.

(94) Popiežius Pranciškus. Kreipimasis per susitikimą su Umbrijos jaunimu Asyžiuje 2013 m. spalio 4 d.

(95) KBK, 2349; plg. Šv. Ambraziejus. *De viduis*, 4.23; taip pat žr. (51).

(96) KBK, 1646. Žr. (58).

(97) KBK, 2391. Žr. (58).

(98) Žr. (60).

(99) Plg. Lk 1, 38.

(100) KBK, 2347.

(101) KBK, 2348.

(102) KBK, 1624.

(103) FC, 13.

(104) Plg. Jn 1, 14; 17, 24.

(105) KBK, 2344.

(106) KBK, 1658.

(107) KBK, 1658.

VII. ŠVIESA TAMSIAME PASAULYJE

Geriausiu atveju šeima yra meilės, teisingumo, atjautos, atlaidumo, abipusės pagarbos, kantrumo ir nuolankumo mokykla savanaudiškumo ir konfliktų temdomame pasaulyje. Šitaip šeima moko, ką reiškia būti žmogumi. Vis dėlto daug pagundų mėgina mus suvilioti užmiršti, kad vyras ir moteris yra sukurti sandorai ir bendrystei. Pavyzdžiui, skurdas, turtai, pornografija, kontracepcija, filosofinės ir kitokios intelektualinės klaidos gali kelti iššūkį ar grėsmę sveikam šeimos gyvenimui. Bažnyčia, gindama šeimą, priešinasi šiems dalykams.

Nuopuolio padariniai

113. Visi esame nupuolusios būtybės. Ne visada mylime taip, kaip turėtume. Bet jei, turėdami nuodėmių, jas įvardijame, galime už jas atgailauti.

114. Nuopuolį liudija mūsų kasdieniai veiksmai: padalytos širdys ir pasaulyje taip paplitusios kliūtys dorybei. „Nuodėmės režimas“ jaučiamas „vyro ir moters tarpusavio santykiuose. Visais laikais jų vienybei grėsė nesantaika, noras valdyti, neištikimybė, pavydas ir konfliktai, kurie gali priversti prie neapykantos ir ryšio nutrūkimo. Ši netvarka gali pasireikšti silpniau ar stipriau įvairiose kultūrose, epochose, individuose, gali būti daugiau ar mažiau įveikta, tačiau vis dėlto atrodo esanti visuotinio pobūdžio“ (108).

115. Pasirengimo 2014 m. neeiliniam Vyskupų sinodui „Pastoraciniai iššūkiai šeimai evangelizacijos kontekste“ dokumente įvardijama daug globalinių klausimų:

Iš gausių naujų situacijų, reikalaujančių Bažnyčios dėmesio ir pastoracinių pastangų, pakaks paminėti

skirtingoms konfesijoms ar religijoms priklausančių asmenų santuokas, šeimas su vienu iš tėvų, poligamiją, santuokas, susijusias su kraičiu, kartais laikomu nuotakos pirkimo kaina, kastų sistema, neįsipareigojimo kultūrą ir išankstinių nusistatymų, kad santuokos ryšys gali būti laikinas, Bažnyčiai priešiškas feminizmo atmainas, migracijos reiškinius ir šeimos sąvokos performulavimą, reliatyvistinę pliuralizmą santuokos atžvilgiu, žiniasklaidos įtaką populiariai kultūrai, formuojančiai supratimą apie santuoką ir šeimos gyvenimą, įstatymų projektus grindžiančias mąstymo tendencijas, nuvertinančias santuokinio ryšio tvarumą ir ištikimybę, surogatinės motinystės reiškinio plitimą, naujus žmogaus teisių aiškinimus (109).

Ekonominiai klausimai ir kontekstai

116. Skurdas ir ekonominiai vargai griaua santuoką ir šeimos gyvenimą visame pasaulyje. Atkreipdamas dėmesį į vieną užrašą minioje, popiežius Pranciškus kartą per Viešpaties Angelo maldą Šv. Petro aikštėje pasakė:

Štai ten didelėmis raidėmis parašyta: „Vargšai negali laukti.“ Taiklu! Tai verčia mane atminti, kad Jėzus gimė tvarte, o ne gyvenamajame name. Po to, gelbėdamas gyvybę, turėjo bėgti į Egiptą. Paskui grįžo namo į Nazaretą. Skaitydamas tai, kas ten parašyta, šiandien taip pat galvoju apie daugybę šeimų, kurios niekada neturėjo namų arba dėl įvairių priežasčių jų neteko. Šeima ir namai neatskiriami dalykai. Labai sunku auginti šeimą negyvenant savame būste... Visus – pavienius žmones, socialines institucijas, valdžią – kviečiu padaryti viską, kas įmanoma, kad kiekviena šeima turėtų namus (110).

117. Sykiu socialinių mokslų duomenys liudija: skurdas ardo tvarias santuokas ir šeimas, bet lygiai taip pat tvarios santuokos ir šeimos padeda įveikti skurdą. Tvirtos santuokos ir šeimos pažadina viltį, o viltis veda prie tikslo ir laimėjimų. Tai rodo, kad stiprus krikščioniškasis tikėjimas turi ir praktinių, ir dvasinių padarinių. Noras padėti šeimoms ištrūkti iš blogybių rato bei paversti jas dorybėmis yra viena iš priežasčių, kodėl Bažnyčia domisi mūsų gyvenimo ekonominėmis ir dvasinėmis aplinkybėmis.

118. Popiežius Benediktas XVI paskutinėje enciklikoje *Caritas in veritate* pabrėžia tvirtą „sąsają tarp gyvybės etikos ir socialinės etikos“ (111). Benediktas pastebi, kad „šeimai reikia namų, jai reikia darbo bei deramo tėvų veiklos namų aplinkoje pripažinimo, mokyklos vaikams ir pagrindinės medicininės pagalbos visiems“ (112). Jėzui Kristui rūpi visas asmuo; jam pačiam nebuvo svetimas neturtas, jis kilo iš šeimos, kuriai irgi teko patirti pabėgėlių dalią (113); dabar jis kviečia savo Bažnyčią solidarizuotis su šeimomis, esančiomis panašiose situacijose (114).

119. Kitaip tariant, jei sakome, kad rūpinamės šeima, tai turime rūpintis vargšais. Jei rūpinamės vargšais, tai tarnaujame šeimoms.

120. Šiandienė globalinė hiperkapitalistinė ekonomika taip pat daro žalą viduriniuosius klasėms ir turtingiesiems. Pavyzdžiui, masinė kultūra seksą paverčia preke. Korporacijų rinkodara kursto begalinį naujų potyrių geismą, kuria nuolatinio klajojimo ir nepatenkintų troškimų aplinką. Gyvenimas šiuolaikinėse rinkos kultūrose virsta kova su pramogų kakofonija, triukšmu ir nenumaldomu alkium – dalykais, griaunančiais šeimos tvarumą ir žadinančiais jausmą, kad turime į tai teisę. Gyvenant nuolatiniam turguje, gali kilti pagunda manyti, jog jei ko nors trokštame, jei tam niekas neprieštaruoja ir jei tai galime sau leisti finansiškai, tai į tai ir turime teisę. Tas teisės į ką nors turėjimą jausmas yra destruktinė iliuzija, savotiškas vergavimas savo geismams, siaurinantį mūsų laisvę dorybingai gyventi. Negebėjimas susitaikyti su ribomis, atkaklus siekimas tenkinti savo geismus kelia mūsų šiandiniame pasaulyje daug dvasinių ir materialinių problemų.

Kodėl pornografija ir masturbacija yra blogis?

121. Seksą paverčiant preke, neišvengiamai preke paverčiami ir asmenys. Pornografija – dažnai susijusi su žiauria prekyba žmonėmis ir iš to mintanti – dabar ne tik masiškai paplitusi tarp vyrų, bet vis labiau plinta ir tarp moterų. Ši pelninga pasaulinė pramonė gali per kompiuterį ar kabelinę televiziją įsiveržti į kiekvienus namus. Pornografija savo vartotojus moko savanaudiškumo, laikyti kitus žmones priemonėmis savo geismams patenkinti.

122. Užduotis mokytis kantrumo, dosnumo, susivaldymo, didžiadvasiškumo ir kitų su kryžiumi susijusių meilės aspektų kiekvienam iš mūsų yra pakankamai sunki. Pornografija net ir atsitiktiniam jos vartotojui dar labiau kliudo atiduoti save kitiems ir Dievo sandorai. „Mėgaudamasis“ pornografija ar masturbacija ir teisindamas tai racionaliais paaiškinimais, asmuo švaisto gebėjimą atsižadėti, seksualiai bręsti ir praktikuoti autentišką artumą su sutuoktiniu ar sutuoktine. Tad nestebėtina, kad daugelyje šiandienų subyrėjusių santuokų pornografijai tenka didelis vaidmuo. Pornografija ir masturbacija taip pat gali kėsintis į celibatą praktikuojančių asmenų pašaukimą, nes gali atrodyti labai privatūs dalykai.

Kodėl kontracepcija yra blogis?

123. Panašiai ir kontracepcija skatina mus lytinį potraukį laikyti teise. Ji skatina vartotojus seksualinio suartėjimo troškimą laikyti savaimė pateisinančiu dalyku. Atskirdama prokreaciją nuo bendrystės, kontracepcija temdo ir galiausiai griauna pagrindinę santuokos priežastį.

124. Sutuoktiniai kontracepciją gali taikyti ir turėdami gerų sumetimų. Daugelis sutuoktinių porų mano ir tiki, kad kontraceptinis seksas yra esmingai svarbus santuokai išlaikyti arba kad jis yra nekenksmingas ir niekam nedaro žalos. Daugelis susituokusiųjų taip priprato prie kontracepcijos, kad Bažnyčios mokymas gali juos šokiruoti.

125. Tačiau jei sutuoktinių pora iš tiesų siekia vidinės laisvės, abipusio dovanojimosi ir pasiaukojamos meilės, kokiai mus kviečia Dievo sandora, tada sunku įsivaizduoti, kokia prasme kontracepcija gali būti būtina ir esmingai svarbi. Bažnyčia tiki, jog primygtinis kontracepcijos akcentavimas remiasi klaidingais mitais apie santuoką. Pasak popiežiaus Pijaus XII:

Kai kas tvirtina, kad santuokinė laimė tiesiogiai priklauso nuo abipusio mėgavimosi santuokiniais santykiais. Taip nėra: santuokinė laimė iš tikrųjų tiesiogiai priklauso nuo partnerių pagarbos vienas kitam, net ir intymių santykių srityje (115).

126. Kitaip tariant, laikant kontracepciją būtina ar net naudinga, remiamasi klaidinga prielaida. Iš esmės laiminga santuoka – tokia, kuri trunka visą gyvenimą, – labiau susijusi su dosnumo, kantrumo, dovanojimosi paženklintomis celibatinėmis galiomis nei tuo, ką Pijus XII pavadino „rafinuotu hedonizmu“ (116). Neseniai popiežius Pranciškus, pabrėždamas gerą santuoką įgalinančias dosnumo ir vidinės laisvės savybes, dėmesį atkreipė į Šventąją Šeimą:

Juozapas visada įsiklausydavo į Dievo balsą, būdavo itin imlus jo slaptai valiai, dėmesingas žinioms, ateinančioms iš jo širdies gelmės ir iš aukštai. Nesistengė savo gyvenime atkakliai laikytis savo paties plano, neleido kartėliui užnuodyti jo sielos, bet visada būdavo atviras naujiems, pateikiamoms jam tokiu gluminančiu būdu. Todėl buvo geras žmogus. Nepasidavė neapykantai, neleido kartėliui apnuodyti jo sielos <...>. Ir per tai Juozapas tapo net laisvesnis ir didesnis. Priimdamas save tokį, koks yra pagal Dievo planą, Juozapas visiškai atranda save už savęs. Jo laisvė atsižadėti net to, kas yra jo, <...> ir jo visiškai vidinis savęs patikėjimas Dievo valiai meta mums iššūkį ir rodo kelią (117).

127. Kontracepcija aptemdo šią vidinę laisvę ir galią. Lytinio potraukio laikymas teise ar neatidėliotinais troškimais rodo vidinės laisvės stygių. Kaip to, kas iš tiesų yra moralės problema, „techninis sprendimas“ kontracepcija „paslepia pamatinį klausimą dėl žmogaus lytiškumo prasmės ir poreikį jį atsakingai tramdyti taip, kad jo įgyvendinimas taptų asmeninės meilės išraiška“ (118).

Natūralaus šeimos planavimo privalumai

128. „Atsakinga tėvystė“ apima įžvalgą, kada turėti vaikų. Rimtos priežastys, diktuojamos „fizinių, ekonominių, psichologinių ir socialinių sąlygų“, gali vyrą ir žmoną paskatinti „nuspręsti tam tikrą ar neapibrėžtą laiką nesusilaukti vaikų“ (119).

129. Susituokusiems katalikams, atsidūrusiems tokioje situacijoje, reikia mokytojų, patarėjų ir draugų, galinčių juos pamokyti natūralaus šeimos planavimo (NŠP) bei šioje srityje palaikyti. Parapijose ir vyskupijose tokia pagalba turėtų būti prioritetas ir lengvai prieinama. Daug tikėtiniau, kad pora tikrai gyvens katalikų mokymu, jei sulauks dvasinio vadovavimo, praktinio pamokymo ir draugų palaikymo. Už sąlygų visam tam sukūrimą atsakingi pasauliečiai, kunigai ir vyskupai.

130. Jei sutuoktinių pora dosniomis širdimis ir po nuširdžių maldų bei apmąstymų įžvelgia, jog šiame gyvenimo tarpsnyje Dievas nekviečia jų turėti daugiau vaikų, taikant NŠP reikės kartkartėmis susilaikyti nuo lytinių santykių. Praktikuodami NŠP, sutuoktiniai pajungia ar paaucioja savo trumpalaikius seksualinius troškimus didesnei Dievo pašaukimo jų gyvenime prasmei. Šis valios ir troškimo palenkimas yra vienas iš daugelio aspektų, kuriais NŠP ir kontracepcija taip skiriasi tarp savęs ir objektyviai, ir patyrimo lygmeniu. NŠP yra intymus ir reiklus ir todėl potencialiai gražus ir žmogų brandinantis sekimo Viešpačiu santuokoje kelias.

131. NŠP grįstas santuokinio lytinio intymumo grožiu ir būtinumu. Kadangi remiasi susilaikymu vaisingumo periodais, NŠP reikalauja iš porų bendravimo ir savitvardos. Kaip ir pats santuokinis ryšys, NŠP formuoja ir drausmina seksualinį troškimą. Pačia monogamijos idėja suponuojama, kad nupuolę lytiški vyrai ir moterys gali kantriai drausminti priešingu atveju palaidus troškimus ir išmokti dosniai bei ištikimai elgtis sutuoktinio ar sutuoktinės atžvilgiu. Šitaip periodiškas susilaikymas, reikalaujamas NŠP, sustiprina ir ištiria sutuoktinių prisiimtą įsipareigojimą. NŠP negarantuoja laimingos santuokos ir neapsaugo santuokos nuo įprastinių santuokinių kančių, bet per tai mėgina namus statyti ant uolos, o ne ant smėlio.

Kontracepcija didina visuomenėje painiavą dėl santuokos

132. Jau prieš 50 metų Bažnyčia pranašavo, kad kontracepcija ne tik griauna santuokas, bet ir turi visuomenėje kitų žalingų pašalinių padarinių (120). Kontracepcijos paplitimas visuomenėje reiškia, kad tik nedaugelis yra pratę susilaikyti ir kontroliuoti savo lytinį potraukį. Kontracepcija padarė celibatą mažiau įtikimą šiuolaikiniams žmonėms ir nulėmė tai, kad santuokiniai ar kitokie lyti-

niai santykiai atrodo praktiškai neišvengiami. Kai tai atsitinka, iškreipiamas visas visuomenės gyvenimas. Atimdama iš celibato įtikimumą, kontracepcija prisideda prie jaunų kunigų ir pašvęstųjų asmenų trūkumo. Kontracepcija taip pat labiau tikėtiną daro seksą už santuokos ribų (iki santuokos ir nesantuokoje), tarsi lytinis intymumas galėtų likti be padarinių. Be to, daug argumentų, kuriais teisinama kontracepcija, taikomi ir teisinant abortų liberalizaciją, kurios vaisiai dar bjauresni ir skaudesni.

133. Atskirdama seksą ir prokreaciją, kontracepcija skatina kultūrą grįsti santuoką emocine ir erotine draugyste. Toks redukcionistinis, iškreiptas požiūris smarkiai prisideda prie šiandienės painiavos svarstant, kas iš tikrųjų yra santuoka, taip pat prie skyrybų gausėjimo bei plitimo, tarsi santuoka būtų sutartis, kurią būtų galima sulaužyti ir persvarstyti. Popiežius Pranciškus neseniai parašė:

Šeima, kaip ir visos bendruomenės bei visi socialiniai saitai, išgyvena gilią kultūrinę krizę <...>. Santuoką linkstama laikyti vien emocinio pasitenkinimo forma, kurią būtų galima steigti bet kaip ir keisti, kaip patinka. Tačiau santuokos būtinas indėlis į visuomenę pranoksta jausmingumą ir besikeičiančius poros poreikius. Pasak Prancūzijos vyskupų mokymo, ji atsiranda „ne iš meilės jausmo, netvaraus pagal apibrėžimą, bet iš tvirto įsipareigojimo, kurį prisiima sutuoktiniai, sutikę sudaryti visišką gyvenimo bendrystę“ (121).

Kodėl Bažnyčia nepitaria vadinamajai tos pačios lyties asmenų santuokai?

134. Santuokos grindimas daugiausia erotiniu ar emociniu pasitenkinimu – o tokį žingsnį palengvina sekso ir prokreacijos perskyrimas – taip pat įgalina argumentus tos pačios lyties asmenų sąjungų naudai. Kai kuriose šalyse šiandieniai sąjūdžiai siekia naujaip apibrėžti santuoką, tarsi ji galėtų apimti *bet kurią* stiprų emocinį ar seksualinį santykį tarp bet kurių suaugusiųjų jų abipusiu sutarimu. Kur skyrybos ir kontracepcija yra tapusios tvirtais įpročiais bei išsiskyrę tokia peržiūrėta santuokos samprata, ten atrodo tikėtinas ir dar vienas žingsnis – iš naujo apibrėžti santuoką taip, kad ji apimtų tos pačios lyties asmenų santuoką.

135. Bažnyčios požiūris į tos pačios lyties asmenų santuoką yra gerai žinomas – ji atsisako ją laiminti ar pripažinti. Tai jokiū būdu nereiškia, jog juodinama ar nuvertinama tos pačios lyties asmenų tvirta draugystė ir meilė. Iš šių katechezų jau turėjo paaiškėti, jog Bažnyčia mano, kad kiekvienas yra pašauktas mylėti ir būti mylimas. Atsidavusi, pasiaukojama, skaisti tos pačios lyties asmenų draugystė brangintina. Kadangi katalikai įsipareigoja meilei, svetingumui, abipusei priklausomybei ir „vien-

kitų naštų nešiojimui“ (122), Bažnyčia visais lygiais skatins ir remis skaisčios draugystės galimybes, visada siekdama solidarizuotis su tais, kurie dėl kokios nors priežasties negali susituokti.

136. Tikra draugystė yra senas ir garbingas pašaukimas. Šventasis Elredas Rivietis pastebėjo, kad troškimas turėti draugą kyla iš sielos gelmių (123). Tikri draugai duoda „vaisių“ ir „saldybės“, nes padeda vienas kitam atsilipti Dievui, ragindami vienas kitą gyventi Evangelija (124). „Draugystė, puoselėjama tarp tos pačios ar skirtingos lyties asmenų, yra didelis gėris visiems. Ji veda į dvasinę bendrystę“ (125).

137. Tačiau, jau dabar tai turėtų būti aišku, kad katalikai, kalbėdami apie santuoką, galvoje turi tai, kas skiriasi nuo kitų ypač intensyvios meilės santykių, net jei ta meilė būtų stipri, pasiaukojama ir ilgai trunkanti. Intensyvaus ilgalaikio emocinio artumo santuokai neužtenka. Santuoka, kaip iki šiol buvo visuotinai pripažįstama Vakaruose, remiasi pareigomis, kylančiomis iš vyro ir moters prokreacinio potencialo teikiamų galimybių bei iššūkių.

138. Bažnyčia kviečia visus vyrus ir moteris savo lytiškumą laikyti pašaukimo galimybe. Siekti brandumo kaip vyru ir moteriai reiškia kelti sau tam tikrus klausimus: kaip Dievas kviečia mane įtraukti savo lytį į jo planą mano gyvenimui? Mūsų, sukurtų pagal Dievo paveikslą, paskirtis visada yra bendrystė, pasiaukojimas, tarnystė ir meilė. Bet kiekvienas turime atsakyti į klausimą, kaip savo lytiškumą dovanosime gyvendami santuokoje ar celibatinėje bendruomenėje. Nei vienu, nei kitu atveju mūsų erotinis troškimas ar romantinis pirmenybės kam nors teikimas nėra suverenus ar autonomiškas; abiem atvejais neišvengiamai būsime kviečiami aukojimuisi, kurio nesirinktume, jei patys rašytume scenarijų.

Šiandienis filosofinis, teisinis ir politinis santuokos kontekstas

139. Debatai dėl santuokos apibrėžimo iš naujo, įtraukiant ir klausimus dėl tos pačios lyties asmenų santuokos, kelia teisinių ir politinių klausimų. Politinėje teorijoje ir teologijoje katalikai laikosi nuomonės, kad šeima yra ikipolitinė institucija (126). Kitaip tariant, šeima teisiškai yra „pirmesnė“ už pilietinę visuomenę, bendruomenę ir politinę valstybę, nes šeima „netarpiškiau remiasi prigimtimi“ (127). Visuomenė šeimos nei išranda, nei atranda; priešingai, šeima yra visuomenės pamatas: „Šeima, kurioje įvairios kartos susitinka ir padeda viena kitai įgyti gilesnės išminties ir derinti asmens teises su kitais visuomeninio gyvenimo reikalavimais, sudaro visuomenės pamatą“ (128). Tad viešoji valdžia privalo ginti šeimą ir jai tarnauti.

140. Dar neseniai toks požiūris į šeimą buvo plačiai pripažįstamas ir nekatalikų. 1948 m. Jungtinių Tautų Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje pabrėžiama, kad „šeima yra natūralus ir pamatinis visuomenės grupinis vienetas ir turi teisę būti ginama visuomenės bei valstybės“ (129). Tačiau kadangi vis daugiau teisėtvarų naujaip suvokia santuoką kaip individualaus pirmenybės teikimo dalyką, atsisakydamos bet kokios sąsajos su lytiniu skirtingumu ir skatindamos sutartimi grįstą požiūrį į santuoką, toks sutarimas nyksta. Šiandien valstybė vis labiau siekia iš naujo išradinėti santuoką ir ją naujaip apibrėžinėti kaip nori (130). Nebe šeima statyda visuomenę ir valstybę, bet valstybė dabar gviešiasi šeimą prižiūrėti bei reglamentuoti.

141. Kai kurie įstatymų leidėjai šią filosofinę pervartą dabar mėgina įtvirtinti naujais santuokos įstatymais. Užuo laikius santuoką prigimtimi grįsta institucija, naujoje perspektyvoje santuoka suvokiama kaip be galo lankstus, politinei valiai pavaldus bei nuolaidus dalykas. Kad apgintų šeimas, santuoką ir vaikus, Bažnyčia negali nesipriešinti tokiam revizionizmui.

142. Visuomenė, klaidingai mananti, kad santuoka yra dalykas, dėl kurio visada galima iš naujo persigalvoti, kad ji atskaitinga tik savanaudiškam žmogaus pritarimui, santuoką iš esmės laikys kontraktu, individualių teisių autonominių turėtojų savanoriška sutartimi. Bet tokios sutartys nėra tas pat, kas gailėstingumo sandora grįsta santuoka. Tokių sutarčių logika skiriasi nuo Pauliaus logikos *Ef 5*, kur vyras ir žmona myli vienas kitą kryžiaus aukos pavyzdžiu. Samprotavimai, grindžiantys tokias ydingas sutartis, kertasi su santuokos kaip dovanos ir Sandoros sakramento suvokimu.

143. Bažnyčia įpareigota priešintis klaidingų santuokos pagrindimų sklaidai. Popiežius Pranciškus pastebėjo:

Bažnyčia nekart tarpininkavo skatinant spręsti su taika, santarve, aplinka, gyvybės apsauga, žmogaus ir piliečių teisėmis ir t. t. susijusias problemas. O koks didelis visame pasaulyje yra katalikiškųjų mokyklų ir universitetų indėlis! Tai labai gerai. Tačiau keliant kitus, mažiau viešumenei priimtinius klausimus, mums nelengva parodyti, kad tai darome iš ištikimybės tam pačiam ištikinimui žmogaus asmens kilnumu ir bendrajam gėriui (131).

144. Kaip sakėme šių katechezų pradžioje, visas Bažnyčios mokymas apie santuoką, šeimą ir lytiškumą kyla iš Jėzaus. Katalikų moralinė teologija yra nuoseklus pasakojimas, įtikinamai atsakantis į žmonijos svarbiausius klausimus – vienas, vientisas pasakojimas, išplaukiantis iš krikščionių pamatinių įsitikinimų, susijusių su Dievo kuriamuoju darbu bei sandora, žmonijos nuopoliu ir Kristaus įsikūnijimu, gyvenimu, nukryžiuavimu bei pri-

sikėlimu. Šie mokymai pareikalauja kaštų ir kančių iš visų, kurie nori būti Jėzaus mokiniais, bet sykiu atveria naujas galimybes grožiui ir žmogaus klestėjimui.

145. Santuokos tikrąją prigimtį griaunant ar neteisingai suprantant, šeima susilpninama. Kai šeima silpna, visi palinkstame į tam tikrą žiaurų individualizmą. Greitai prarandame įprotį būti švelnūs kaip Kristus ir netenkame jo sandoros drausmės. Kai šeima stipri – kai šeima kuria erdvę vyrui, žmonai ir vaikams praktikuoti gebėjimus save dovanoti pagal Dievo sandoros pavyzdį, – tada į tamsų pasaulį įsiveržia šviesa. Šioje šviesoje galima išvysti tikrąją žmonijos prigimtį. Štai kodėl Bažnyčia priešinasi šeimai grėsmę keliantiems šešėliams.

146. *Visi esame nupuolusios būtybės. Tinkama kiekvieno žmogaus širdyje turi socialinį kontekstą ir socialinius padarinius. Bendrystei, kuriai esame sukurti, grėsmę kelia netoarkingi troškimai, mūsų ekonominė situacija, pornografija, kontracepcija, skyrybos ir teisinė ar intelektualinė painiava. Tačiau mūsų užduotis yra mylėti, todėl Bažnyčia siekia alternatyvaus socialinio gyvenimo, bendruomenės, grįstos Jėzaus gailestingumu, dosnumu, laisve ir ištikimybė. Bažnyčia gaušiomis tarnystėmis skatina gyvybės kultūrą, padėdama vargšams, remdama natūralų šeimos planavimą ar formuluodama nuoseklesnę filosofiją teisės srityje. Priešindami skyryboms, tos pačios lyties asmenų „santuokoms“ ar klaidinančioms santuokinės teisės revizijoms, katalikai lygia greta stengiasi skatinti palaikymo ir meilės bendruomenes.*

KLAUSIMAI DISKUSIJAI

- Paaiškinkite sąsają tarp Bažnyčios rūpinimosi vargšais ir Bažnyčios mokymo apie seksą ir skaistumą.
- Kuo skiriasi kontracepcija nuo natūralaus šeimos planavimo?
- Koks yra skyrybų, kontracepcijos ir tos pačios lyties asmenų santuokos bendras vardiklis?
- Kas jūsų bendruomenėje kelia iššūkį skaistumui ir kur jūsų parapijoje asmuo galėtų sužinoti apie Bažnyčios perspektyvą? Kaip jūsų parapija galėtų paremti žmones, norinčius gyventi pagal Bažnyčios mokymą?

Nuorodos

- (108) KBK, 1606.
(109) Vyskupų sinodo neeilinė generalinė asamblėja. Parengiamasis dokumentas „Pastoraciniai iššūkiai šeimai evangelizacijos kontekste“. Vatikanas, 2013.
(110) Popiežius Pranciškus. Viešpaties Angelo malda (Vatikanas, 2013 12 22).
(111) Popiežius Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate* (CV) (2009), 15.
(112) Popiežius Benediktas XVI. Žinia Pasaulinės taikos dienos

proga (2008 01 01).

(113) Plg. *Mt* 2, 13–23.

(114) Popiežius Pranciškus. Viešpaties Angelo malda (Vatikanas, 2013 12 29).

(115) Popiežius Pijus XII. Kreipimasis į pribuvėjas (1951 10 29).

(116) Popiežius Pijus XII. Kreipimasis į pribuvėjas (1951 10 29).

(117) Popiežius Pranciškus. Viešpaties Angelo malda (Vatikanas, 2013 12 22).

(118) Popiežius Benediktas XVI. Žinia Pauliaus VI enciklikos *Humanae vitae* 40-ųjų metinių proga (2008 10 02).

(119) *HV*, 10. Plg. KBK, 2368. Taip pat žr. (72).

(120) Plg. *HV*, 17.

(121) *EG*, 66.

(122) Žr. (88).

(123) Šv. Elredas Rivietis. *De spirituali amicitia*, 1, 5.

(124) Šv. Elredas Rivietis. *De spirituali amicitia*, 1, 45–46.

(125) KBK, 2347. Žr. (102).

(126) CSDC, 2014.

(127) Popiežius Leonas XIII. Enciklika *Rerum novarum* (RN), (1891), 13.

(128) *GS*, 52.

(129) JT Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, 16 str.

(130) Plg. *EG*, 66.

(131) *EG*, 65.

VIII. NAMAI SUŽEISTAI ŠIRDŽIAI

Daugelis žmonių, ypač šiandien, susiduria su skausmingomis situacijomis, kylančiomis iš skurdo, negalios, ligų ir priklausomybių, nedarbo ir vienišumo garbiame amžiuje. Bet šeimos gyvenimui ypač gilų poveikį daro skyrybos ir potraukis prie tos pačios lyties asmenų. Krikščionių šeimos ir šeimų tinklai turėtų būti gailestingumo, saugumo, draugystės ir paramos kovojantiems su šiomis problemomis versmės.

Klausytis Jėzaus stiprių pasakymų

147. Sveikindamas Šventąją Šeimą šventykloje, Simeonas pareiškia, kad kūdikėliui Jėzui skirta būti „prieštaravimo ženklui“ (*Lk* 2, 34). Tų Evangelijos žodžių tiesą patvirtina Jėzaus amžininkų reakcija į jo tarnystę. Jėzus net papiktina daugelį iš savo sekėjų (132). Viena iš to priežasčių yra „stiprūs pasakymai“.

148. Kai kurie iš Kristaus stipriausių pasakymų susiję su santuoka, lytiniu potraukiu ir šeima. Jėzaus mokymas apie santuokos neišardomumą šokiruoja ne tik farizėjus, bet ir jo sekėjus: „Jei tokie... reikalai, tai neverta vesti“, – murma mokiniai (*Mt* 19, 10). Kalno pamoksle Jėzus ne tik pagilina Dekalogo mokymą, bet ir, kaip naujasis Mozė, ragina savo sekėjus radikaliai perkeisti savo širdis: „Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: *Nesvetimauk!* O aš jums sakau: kiekvienas, kuris geidulingai žvelgia į moterį, jau svetimauja savo širdimi“ (*Mt* 5, 27–28).

149. Viešpaties mokiniai yra nauja mesijinė šeima, pranokstanti ir svarbesnė už tradicinius šeimos santykius (133). Kristaus sekėjams Krikšto vanduo yra tirsnesnis nei kraujas. Viešpaties sandora suteikia naują kontekstą mūsų kūnams ir mūsų santykiams suprasti.

150. Bažnyčia tęsia Jėzaus misiją pasaulyje. „Kas jūsų klauso, manęs klauso“, – sako Jėzus mokiniams išsiųsdamas juos savo vardu (*Lk 10, 16*). Vyskupai per bendrystę su Šventuoju Tėvu yra šios apaštalų misijos įpėdiniai (134). Tad nestebina, kad kai kurie Bažnyčios mokymai irgi atrodo „stiprūs pasakymai“, neatitinkantys dabartinės kultūros, ypač mokymai apie santuoką, seksualinę raišką ir šeimą.

Bažnyčia yra lauko ligoninė

151. Norėdami teisingai suvokti Bažnyčios tarnystę mokytis, iš akių turime neišleisti ir jos pastoracinės prigimties. Popiežius Pranciškus kartą puikiai palygino Bažnyčią su „lauko ligonine po mūšio“. Jis pasakė: „Rimtai sužeisto žmogaus beprasmiška klausti, ar padidėjęs cholesterolis ir koks cukraus lygis jo kraujyje! Pirmiausia reikia gydyti žaizdas. O paskui galėsime pasikalbėti ir apie visa kita. Gydykite žaizdas, gydykite žaizdas... Ir pradėti reikia nuo pamatų“ (135).

152. Lytiškumas yra ypač veikiamas žaizdų. Vyrus, moteris ir vaikus gali sužeisti palaidas seksualinis elgesys (jų pačių ir kitų), pornografija ir kitos žmogaus sudaiktinimo formos, prievartavimas, prostitucija, prekyba žmonėmis, skyrybos ir vis priešiškesnės santuokai kultūros kurstoma baimė įsipareigoti (136). Kadangi šeima savo narius formuoja taip giliai – aprėpdama „asmens genealogiją“ biologiniu, socialiniu ir santykių matmeniu, – suirę santykiai šeimoje palieka labai skausmingas žaizdas (137).

153. Popiežius Pranciškus padeda žvelgti į Bažnyčios „stiprius pasakymus“ kaip į mus gydančius žodžius. Bet imantis gydyti žaizdas pagal jų sunkumą, pirmiausia reikia nustatyti, kokios pagalbos reikia skubiausiai.

154. Evangelijose gausu pasakojimų apie Jėzaus gydomąją veiklą. Gydytojas Kristus yra dažnas įvaizdis šventojo Augustino kūryboje. Viename Velykų pamoksle jis rašo: „Viešpats [kaip] patyręs gydytojas geriau žino, kokia ligonio būklė, nei pats ligonis. Kaip gydytojai įveikia kūno negalavimus, Viešpats gali įveikti ir sielos negalavimus“ (138). Remdamasis palyginimu apie gerąjį samarietį, Augustinas laiko Bažnyčią užveigą, į kurią sužeistas keleivis atnešamas atgauti jėgų: „Mes, sužeistieji, prašykime gydytojo, leiskimės būti nunešami į užveigą, kad mus pagydytų <...> todėl, broliai, Bažnyčia, kurioje gydomas sužeistas žmogus, šiuo metu irgi yra keleivio užveiga“ (139).

155. Bažnyčiai labiausiai rūpi atvesti žmones į susitikimą su dieviškuoju Gydytoju. Bet kuris susitikimas su Kristumi gydo nupuolusią žmogystę, o Šventąją Dvasią visada galima pakviesti į mūsų širdis, kad galėtume atgailauti ir atsiversti. „Visus krikščionis, kad ir kur bei kokiomis aplinkybėmis jie gyventų, kviečiu šiandien pat atnaujinti savo asmenišką susitikimą su Jėzumi Kristumi ar bent pasiryžti leisti jam su mumis susitikti, kasdien nepaliojama jo ieškoti. Nė vienas neturi pagrindo manyti, kad šis kvietimas ne jam, nes *džiaugsmas, atneštas Viešpaties, skirtas visiems*“ (140).

156. Pabrėždamas asmeninio susitikimo su Jėzumi svarbą, popiežius Pranciškus kartoja savo pirmtakų ištara. Popiežius Benediktas XVI yra pareiškęs: „Apsisprendimui tapti krikščionimi pradžia pirmiausia duoda ne etinis siekis ar kokias nors didesnes idėjas, bet susitikimas su tam tikru įvykiu, su Asmeniu, atveriančiu gyvenimui naują horizontą ir sykiu duodančiu tvirtą kryptį“ (141). O popiežius Jonas Paulius II pabrėžė: „*Kad žmonės galėtų „susitikti“ su Kristumi, Dievas jiems davė savo Bažnyčią. Iš tikrųjų, Bažnyčia trokšta tarnauti vien tam, kad kiekvienas žmogus galėtų atrasti Kristų, kad Kristus su kiekvienu žmogumi galėtų eiti per gyvenimą*“ (142).

157. Naująją evangelizaciją galima suvokti kaip sužeistųjų iš pasaulio mūšio lauko nešimą susitikti su dieviškuoju Gydytoju bei gydymu, jo siūlomą Bažnyčios bendruomenėje. Popiežius Pranciškus šią užduotį laiko iššūkiu būti „misionieriškąja Bažnyčia“ arba „iškeliaujančia Bažnyčia“ (143).

Gyti ir augti Bažnyčia padeda kantrumu ir atlaidumu

158. Bažnyčioje Dievo malonės gydomąją galią perteikia Šventoji Dvasia. Šventoji Dvasia Jėzų sudabartina Bažnyčiai švenčiant liturgiją, maldingai skaitant Raštą šventosios tradicijos šviesoje, vykdant mokymo užduotį, tarnaujančią Dievo žodžiui (144). Kristus Gydytojas ypač reiškiasi Atgailos ir Ligonių patepimo sakramentuose, kurie abu yra gydymo sakramentai (145).

159. Dalyvavimas sakramentiniame gyvenime, maldos gyvenimo plėtojimas, gailestingosios meilės praktikavimas, dvasinė drausmė, atskaitingumas ir draugų Bažnyčioje palaikymas – visa tai sužeistam, bet sveikstančiam krikščioniui yra kelias į atsivertimą. Tačiau atsivertimas neįvyksta per akimirka. Tai nuolatinė visų Bažnyčios narių užduotis: „Bet Kristaus raginimas atsiversti girdimas ir tolesniame krikščionio gyvenime. Tas *antrasis atsivertimas* yra nesibaigiantis visos Bažnyčios uždavinys: *priimdama savo glėbin nusidėjėlius, ji yra šventa ir nuolat apvalytina, todėl nuolat žengia atgailos ir atsinaujinimo keliu*“ (146).

160. Atsivertimo tobulėjimas ugdo mūsų gebėjimą suprasti Bažnyčios mokymą bei juo gyventi. Kalbėdamas

apie susituokusių krikščionių tobulėjimą, šventasis Jonas Paulius II skyrė „laipsniškumo dėsnį“ ir „įstatymo laipsniškumą“ (147). Atsigaudami nuo nuodėmės žaizdų, krikščionys auga šventumu kiekvienoje srityje, įskaitant lytiškumą. Jei suklumpa, turi grįžti prie Dievo gailingumo, prieinamo per Bažnyčios sakramentus.

161. O „įstatymo laipsniškumas“ yra klaidinanti idėja, „tartum Dievo įstatymas turėtų skirtingus reikalavimus ir formas skirtingiems asmenims ir situacijoms“ (148). Pavyzdžiui, kai kas neteisingai įrodinėja, jog susituokusios poros, laikančios katalikų mokymą apie atsakingą tėvystę pernelyg sunkia našta, turėtų būti raginamos vadovaudamosi sąžine spręsti – rinktis kontracepciją ar ne. Tai klaidinga laipsniškumo forma. Iš tiesų taip dangstomas savotiškas paternalizmas, neigiantis kai kurių Bažnyčios narių gebėjimą atsiliepti į Dievo meilės pilnatvę ir siekiantis „nuleisti“ krikščioniškojo mokymo apie moralę „kartelę“ jiems.

162. Tikrojo laipsniškumo dvasia popiežius Pranciškus neseniai pagyrė savo pirmtako Pauliaus VI drąsą paskelbti encikliką *Humanae vitae*. Nepasiduodamas didėjančiam socialiniam spaudimui reguliuoti gimstamumą, popiežius Pranciškus pareiškė, kad popiežiaus Pauliaus „genijus buvo pranašiškas, jis išdrįso stoti prieš daugumą, ginti moralinę drausmę, sudrausminti kultūrą, krikikuoti neomaltusianizmą, dabarties ir ateities“ (149).

163. Tačiau sykiu popiežius Pranciškus pažymėjo, kad Paulius VI nurodė nuodėmklausiams aiškinti jo encikliką „labai gailingai ir paisant konkrečių situacijų... Problema yra ne tai, ar keisti mokymą, bet būtina skverbtis giliau ir laiduoti, kad pastoracija atsižvelgtų į situacijas ir į tai, ką kiekvienas asmuo geba padaryti“ (150). Todėl Bažnyčia, kviesdama savo narius į tiesos pilnatvę, ragina, kad jie pasinaudotų Dievo gailingumu ugdydami gebėjimą ta tiesa gyventi.

Katalikų mokymas priklauso nuo katalikų bendruomenės

164. Daug Kristaus moralinių mokymų ir, vadinasi, katalikų etika, yra reiklūs. Tačiau jais numanoma krikščionis turint mokinystės dvasią, praktikuojant maldos gyvenimą, liudijant Kristų socialinėje ir ekonominėje srityse. Bet pirmiausia suponuojamas gyvenimas krikščionių bendruomenėje, t. y. kitų vyrų ir moterų, jau sutikusių Jėzų, drauge išpažįstančių, kad jis yra Viešpats, trokštančių, kad jo malonė ugdytų jų gyvenimą, ir vienas kitam padedančių atsiliepti Viešpačiui, *bendruomenėje*.

165. Toje šviesoje reikia suprasti ir katalikų mokymą apie homoseksualumą. Tas pats mokymas, kuris kviečia potraukį tos pačios lyties asmenims turinčius asmenis skaisčiai gyventi susilaikant, kviečia ir *visus* katalikus atsikra-

tyti savo baimių, vengti neteisingos diskriminacijos ir svetingai siūlyti homoseksualiems broliams bei seserims meilės ir tiesos bendrystę Bažnyčioje (151). Visi krikščionys pašaukti tramdyti savo netvarkingus seksualinius polinkius ir puoselėti skaistumą – toks kvietimas galioja kiekvienam žmogui – bei per tai gebėjimą mylėti ir būti mylimam pagal savo gyvenimo būvį (152). Tačiau į tokį kvietimą atsiversti mes, kurie esame sveikstantys nusidėjėliai, sudarantys Bažnyčią, atsiliepiame laipsniškai. Svarbiausia yra sukurti šeimoje, parapijoje ir platesnėje krikščionių bendruomenėje abipusės paramos aplinką, kur būtų galima morališkai augti ir keistis.

166. Kai kurie iš šiandienų primygtinių raginimų pritarti ar suteikti teisinį statusą tos pačios lyties asmenų ir priešingos lyties asmenų partnerystei kyla iš savaime suprantamos vienišumo baimės. Vyraujančioje sekularioje kultūroje turėti erotinį partnerį vis labiau laikoma būtinybe, todėl žmonės mano, kad Bažnyčios mokymas yra žiaurus, pasmerkia vyrus ir moteris vienišam gyvenimui.

167. Tačiau jei paprasti parapijos nariai supras celibato kaip bendruomeninės praktikos prasmę ir jei daugiau namų bažnyčių laikys apaštalavimą svetingumu, tada senas katalikų mokymas apie skaistumą susilaikant už santuokos ribų bus šiuolaikinėms akims įtikinamesnis. Kitaip tariant, jei mūsų parapijos tikrai būtų vietos, kur „nesusituokęs“ nereiškia „vienišas“, kur platus draugų ir šeimų tinklai tikrai dalijasi vienas kito džiaugsmiais bei sielvartais, tada galbūt atšiptų bent kai kurios pasaulio prieštaros katalikų mokymo atžvilgiu. Apaštalauti svetingumu katalikai gali bet kurioje priešiškoje ar abejingoje kultūrinėje aplinkoje. Niekas neriboja katalikų pasauliečių ar dvasininkų draugiškumo tiems, kurie kovoja.

168. Išsituokusiųjų ir vėl susituokusiųjų pastoracijoje Bažnyčia stengiasi ištikimybę Jėzaus mokymui apie santuokos neišardomumą – taip nuliūdinusiam jo mokinius – sieti su jo tarnyba, kurios šerdis yra gailingumas. Pavyzdžiui, štai ko apie išsituokusių vyrų ir moterų situaciją moko Benediktas XVI:

Čia regiu didžiulę užduotį parapijai, katalikų bendruomenei – būtent visomis išgalėmis padėti jiems pasijusti mylimiems ir priimtiems, pasijusti, kad nėra „atstumti“ <...>. Labai svarbu, kad jie pamatytų, jog yra lydimi ir globojami <...>. Jie turi suvokti, kad ta kančia yra ne vien fizinis ar psichologinis skausmas, bet tai, kas Bažnyčios bendruomenėje išgyvenama dėl mūsų tikėjimo didžiųjų vertybių. Esu tikras, jog jų kančia, jei su ja tikrai bus susitaisyta viduje, yra dovana Bažnyčiai. Jie tai turi žinoti, suprasti, kad taip jie tarnauja Bažnyčiai, kad jie yra pačioje Bažnyčioje širdyje (153).

169. Kitaip tariant, popiežius Benediktas turėjo priešais

akis Kristaus mokytą tiesą, bet tiesiog neatstūmė išsituokusių ir vėl susituokusių, liepdamas jiems griežti dantimis ar kentėti vienatvėje. Bažnyčia taip nesielgia, ir kiekvienas katalikas, kuris taip elgiasi, turėtų atminti, kad vienas iš fariziejų nusizengimų buvo žmonių apkrovimas įstatymais, nė piršto nepajudinant, kad žmonėms tos naštos būtų pakeliamos (plg. *Mt* 23, 4). Benediktas, priešingai, pakartoja Katalikų Bažnyčios katekizmą, kuriame sakoma, jog „kunigai ir visa bendruomenė turi nuosirdžiai rūpintis“ išsituokusiais katalikais, kad nė vienas nesijaustų atstumtas (154).

170. Draugystės saitai daro mokinystės reikalavimus pakeliamus. „Naštų nešiojimas“ (155) krikščionių bendruomenėje įgalina jos narius žengti gijimo ir atsivertimo keliu. Broliška meilė padaro ištikimybę galimą. Ji taip pat yra liudijimas ir padrašinimas platesnei Bažnyčiai. Katalikų Bažnyčios katekizme ir turima kažkas panašaus galvoje sakant, kad sutuoktiniai, ir toliau gyvenantys sunkiomis santuokos sąlygomis, „yra verti bažnytinės bendruomenės dėkingumo ir paramos“ (156). Tas pat taikytina visiems, išgyvenantiems šeimoje sunkumų.

171. Kultūroje, besiblaškančioje tarp anonimiškumo ir voveristinio domėjimosi „kitų gyvenimo smulkmenomis“, popiežius Pranciškus kviečia mus padėti vieni kitiems dvasiškai augti (157). Jis sako: „Geras palydėtojas nepasiduoda fatalistinėms nuotaikoms ar baimei. Jis visada ragina panorėti išgyti, pasiimti savo neštuvus, apkabinti savo kryžių, viską palikti, vis iš naujo išeiti skelbti Evangelijos“ (158). Tad išgydytieji geba pakviesti gydytis kitus.

172. Krikščionių tikėjimas ir jo perteikiamas išganymas yra ne individualistiniai, bet iš esmės bendruomeniniai: „Tikėjimas neišvengiamai turi bažnytinį pavidalą, jis išpažįstamas Kristaus Kūne kaip konkrečioje tikinčiųjų bendrystėje. Šioje bažnytinėje vietoje jis pavienį krikščionį atveria visiems žmonėms. Kartą išgirstas Dievo žodis, veikiamas savaiminės dinamikos, krikščionio širdyje virsta atsaku, skelbiamu žodžiu, tikėjimo išpažinimu“ (159).

173. *Jėzus mokė apie lytinį gyvenimą ir santuoką daug ko, kuo sunku gyventi buvo senovėje ir yra dabar. Bet mes nesame palikti vieni su tais sunkumais. Kristaus Kūne reikia gyventi kaip vienas nuo kito priklausomiems nariams, statydinantiems vienas kitą meilėje (160). Bažnyčios mokymas, sakramentai ir bendruomenė yra tam, kad mums padėtų keliauti. Padedami kantrumo, atlaidumo ir pasitikėjimo, visi drauge Kristaus Kūne galime išgyti ir gyventi taip, kaip priešingu atveju atrodytų neįmanoma.*

KLAUSIMAI DISKUSIJAI

a) Bažnyčia yra lauko ligoninė. Kaip Bažnyčia padeda sužeistiems žmonėms? Kaip galime padėti dar giliau?

b) Kodėl katalikiškoji moralė nėra individualistinė? Kodėl pabrėžiame bendruomenės paramą? Kaip jūs patyrėte Dievo malonės veikimą per bendruomenę?

c) Kas kliudo kurti artimą dvasinę draugystę jūsų kultūroje? Kaip jūsų parapija ar vyskupija galėtų paskatinti katalikiškąją draugystę?

d) Kaip jūsų parapijoje ar vyskupijoje remiamas tobulėjimas skaistumu? Ar yra paramos grupių ar švietimo galimybių? Kaip dažnai siūlomas Atgailos sakramentas? Ar yra dvasinio vadovavimo galimybių?

Nuorodos

- (132) Plg. *Jn* 6, 60–66.
- (133) Plg. *Mok* 3, 13–35 ir *Lk* 8, 19–21.
- (134) Plg. *KBK*, 77, 85. Plg. *Dei Verbum* (DV), 7.
- (135) Popiežius Pranciškus. Interviu *A Big Heart Open to God* (America, 2013 09 30).
- (136) Plg. *KBK*, 2351–2356 ir *FC*, 24.
- (137) Plg. Popiežius Jonas Paulius II. Laiškas šeimoms *Gratissimum sane* (GrS) (1994), 9.
- (138) Šv. Augustinas. *Sermones*, 2290. Išganyamą gydymo terminais Augustinas taip pat nusako: *Serm.*, 229E; *Confessiones*, VII, xx, 26; X, xxx, 42; *De doctrina christiana*, 1, 27; 4, 95; *Enchiridion*, 3.11; 22.81; 23.92; 32.121; *De nuptiis*, 2 kn., 9.III; 38.XXIII.
- (139) Šv. Augustinas. *Tract. in Joh.*, 41.13.2.
- (140) *EG*, 3.
- (141) *DCE*, 1.
- (142) Popiežius Jonas Paulius II. Enciklika *Veritatis splendor* (VS) (1993), 7.
- (143) *EG*, 19–24.
- (144) *DV*, 10.
- (145) *KBK*, 1421.
- (146) *KBK*, 1428. Plg. *LG*, 8.
- (147) *FC*, 34.
- (148) *FC*, 34.
- (149) Francis X. Rocca. *Pope, in interview, suggests...* (Catholic News Service, 2014 03 05).
- (150) Francis X. Rocca. *Pope, in interview, suggests...* (Catholic News Service, 2014 03 05).
- (151) Plg. *KBK*, 2358–2359.
- (152) Plg. *KBK*, 2337, 2348.
- (153) Popiežius Benediktas XVI. Kreipimasis per Liudijimo vakarą (Milanas, 2012 06 02).
- (154) *KBK*, 1651.
- (155) *Gal* 6, 2. Žr. (88).
- (156) *KBK*, 1648.
- (157) *EG*, 169–173.
- (158) *EG*, 172.
- (159) *LF*, 22.
- (160) Plg. *1 Kor* 12, 26–27 ir *KBK*, 521, 953.

(Kitos katechezės tolesniuose numeriuose)

Gailestingumo savaitė

Balandžio 5–12 d. Vilniuje vykę Dievo Gailestingumo atlydai baigėsi Atvelykio, t. y. Dievo Gailestingumo sekmadienį. Į Dievo Gailestingumo šventovę visą savaitę plūdo pilgrimai iš Lietuvos ir pasaulio. Prie Gailestingumo Jėzaus paveikslų tikintieji rinkosi melstis ir dieną, ir naktį. Gailestingumo savaitę Gailestingumo šventovėje aukotos Mišios ne tik lietuvių ir lenkų, bet ir anglų, ispanų, prancūzų, italų kalbomis. Šventovę lankė Lietuvos ir kaimyninių šalių vyskupai, gausiai rinkosi tikintieji. Įvairios krikščioniškos organizacijos ir visuomeninės vadovavo naktinėms Švč. Sakramento adoracijoms, Gailestingumo vainikėlio malda. Penktadienį broliai ortodoksai ištraukė į atlydų šventimą giedodami *Apraišymą apaštalui Jonui*.

Gailestingumo sekmadienio išvakarėse popiežius Pranciškus paskelbė bulę dėl Šventųjų Gailestingumo metų. Ta proga Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas sakė: „Ši Gailestingumo žinia, paskelbta mums čia, Vilniuje, sklinda į visą pasaulį. Gailestingumo metai kviečia mus dar labiau melsti Dievo Gailestingumo sau ir žmonėms visame pasaulyje, ypač kenčiantiems karuose, persekiojamiems. Esame kviečiami imtis ir konkrečių gailestingumo darbų. Gailestingumo Jėzaus paveikslas – tai malonės šaltinis visiems, kurie atsiveria šiam pamaldumui.“

Šiomet Vilniuje vykstančius Gailestingumo savaitės renginius tiesiogiai rodė Lietuvos ir JAV, Prancūzijos, Italijos, Ispanijos, Lenkijos transliuotojai, o dar septyniolikos šalių gyventojai žinią iš Vilniaus išgirdo *Marijos radijo* tinklu.

Ses. Faustinos gyvenimo Vilniuje etapas yra itin svarbus. Čia, Faustinai prižiūrint, pagal jos pasakojimą buvo nutapytas Gailestingumo Jėzaus paveikslas. Pirmą kartą jis viešai eksponuotas prieš aštuoniasdešimt metų Aušros Vartuose. Šv. Jonas Paulius II meldėsi prie šio paveikslų lankydamasis Lietuvoje, o prieš 15 metų jis ses. Faustina paskelbė šventąją. Gailestingumo savaitę lietuvių ir lenkų kalbomis buvo pristatytas sudėtingą paveikslų istoriją pasakojantis filmas „Pasitikiu Tavimi“. Tikintieji aplankė šv. Faustinos namelį, turėjo progos užsukti pas Gailestingumo Jėzaus seseris, kur dailininkas Eugenijus Kazimirowskis tapė dabar jau visame pasaulyje atpažįstamą Gailestingumo Jėzaus paveikslą.

Balandžio 11 d. vakarą 21 val. vyko ekumeninė Šviesos kelio procesija nuo Aušros Vartų į Dievo Gailestingumo šventovę. Šiais metais šis kelias ne tik sujungė dvi svarbiausias Dievo Gailestingumo šventoves, bet ir liudijo tą stebuklą, kai prieš 80 metų Gailestingumo Jėzaus paveikslas buvo išstatytas Aušros Vartuose.

Balandžio 12 d. iškilmingų šv. Mišių homilijoje Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas ragino vėl atnaujinti pasitikėjimą Jėzumi ir jo gailestingumu ir kvietė tapti gailestingumo įrankiais savo aplinkoje bei skleisti tą žinią per gailestingą meilę savo artimui tiek veiksniu, tiek žodžiu, tiek malda.

Gailestingumo šventovė jau ilgiau nei metus yra atvira malda visą parą. Joje laukiamas kiekvienas, trokštantis Dievo Gailestingumo sau ir visam pasauliui. Tikintieji, besilankantys šventovėje, kviečiami melstis ir prie Gailestingumo Dievo Motinos Aušros Vartuose. Vilnius dėl šių sąsajų su Gailestingumu neretai vadinamas Gailestingumo miestu.

Kristaus Prisikėlimo šventovei – bazilikos titulas

Balandžio 6-ąją, antrąją šv. Velykų dieną, švenčiant Eucharistiją Kauno Kristaus Prisikėlimo šventovėje, dalyvaujant apaštališkajam nuncijui Baltijos šalyse arkivyskupui Pedro López Quintanai, Kauno arkivyskupui metropolitui Sigitui Tamkevičiui SJ, kitiems Lietuvos vyskupams, kunigams, gausiems tikintiesiems, iškilmingai paskelbta apie popiežiaus Pranciškaus jai suteiktą bazilikos titulą. Šis titulas vainikavo bažnyčios kartinio akmens pašventinimo 80-ąją ir konsekracijos 10-ąją. Pamaldas transliavo LRT televizija ir *Marijos radijas*.

Iškilnių liturgijų vadovavo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana, koncelebravo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, Telšių vyskupijos augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, Jėzaus Draugijos Lietuvoje ir Latvijoje provincijolas kun. Gintaras Vitkus SJ ir dvi dešimtys kunigų.

Su dviguba – šv. Velykų ir bazilikos titulo paskelbimo – švente visus garbiuosius iškilnių dalyvius, visą susirinkusią bendruomenę pasveikino Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, paminėdamas visų džiaugsmą ir troškimą, kad kiekvieno širdyje būtų išaukštintas prisikėlęs Kristus, ir pakviesdamas iškilniams vadovauti apaštališkąjį nuncijų.

Eucharistijos pradžioje, prieš Dievo žodį, arkivyskupijos kurijos kancleris mons. Adolfas Grušas iškilmingai paskelbė Dieviškojo kulto ir sakramentų kongregacijos prefekto kardinolo

Roberto Sarah ir arkivyskupo Arturo Roche 2015 m. sausio 20 d. pasirašytą dekretą apie papapinei Kristaus Prisikėlimo bažnyčiai popiežiaus Pranciškaus suteikiamą bazilikos (*Basilica minor*) titulą ir garbę. Ši žinia buvo palydėta susirinkusios bendruomenės padėkos ir džiaugsmo gestu – plojimais.

„Brangūs broliai ir seserys, Kristus prisikėlė! Aleliuja! Šį velykinį rytą išgyvename didžiulio džiaugsmo ir vienybės akimirką švęsdami šv. Eucharistiją“, – sakė apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana, sveikindamas Kauno arkivyskupą, visus brolius vyskupus, kunigus, pašvęstojo gyvenimo narius, valdžios atstovus, pasauliečius. „Visame šiame susibūrimo matau ženklą Jūsų maldos ir meilės popiežiui Pranciškui, kuris siuntė mane pas jus kaip savo atstovą išreikšti jo rūpesčio, meilės ir artumo“, – sakė homilijoje apaštališkasis nuncijus, išreikšdamas savo džiaugsmą vadovauti iškilmėms šioje gražioje jau bazilika tituluotoje Kauno šventovėje. Arkivyskupas atkreipė dėmesį, jog bazilikos titulo suteikimas yra popiežiaus dėmesio ir rūpinimosi vyskupija ir visa Lietuva ženklas. Šis titulas išreiškia išskirtinį ryšį su Romos Bažnyčia ir aukščiausioju pontifiku ir sykiu yra įpareigojimas liturginio gyvenimo intensyvumui bei pavyzdinei artimo meilei.

Iškilmų dalyviams jų pabaigoje apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana popiežiaus Pranciškaus vardu suteikė iškilmingą palaiminimą.

Lietuvoje dabar jau yra 7 septynios bazilikos (Kauno arkivyskupijoje trečioji, greta Kauno arkikatedros ir Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo bazilikų), visos jos – Šv. Jono Pauliaus II piligrimų kelio šventovės. -kait-

Renginys Dievo tarnaitėi M. K. Kaupaitėi atminti

Balandžio 17 d. Ramygalos kultūros centre vyko renginys ramygalietei, tikėjimo ir lietuvybės puoselėtojai, Šv. Kazimiero seserų vienuolijos įkūrėjai Dievo

Gavėnios piligrimystė Gailestingumo keliu

Kovo 22 d. į maldą už taiką Ukrainoje ir konfliktų apimtas vietas jungėsi Vilniaus Gailestingumo keliu keliavę piligrimai. Keliolikos piligrimų grupė savo kelionę pradėjo prie Aušros Vartų Dievo Motinos giedodami Marijos valandas, vėliau jungėsi maldoje su stačiatikiais Šventosios Dvasios cerkvėje, meldėsi unitų Švč. Trejybės bažnyčioje. Piligriminės kelionės metu aplankytas Gailestingumo Jėzaus seserų vienuolynas, kuriame 1935 m. buvo nutapytas Gailestingumo Jėzaus paveikslas, o šiuo metu gerbiamos šv. Faustinos ir pal. M. Sopočkos relikvijos, veikia paliatyvosios slaugos ligoninė. Piligrimų centre keliautojai žiūrėjo filmą apie kankinį vyskupą Teofilijų Matulionį. Antakalnyje piligrimai lankėsi Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, Antakalnio kapinėse buvo uždegtos žvakės ant Medininkų ir Sausio 13-osios aukų kapų. Gailestingumo kelias baigtas Gailestingumo vainikėlio malda šv. Faustinos namelyje.

Gailestingumo kelias sujungia vietas, susijusias su šv. Faustinos ir jos dvasinio vadovo palaimintojo Mykolo Sopočkos gyvenimu ir veikla Vilniuje. Piligriminį žygį organizavo Vilniaus piligrimų centras ir Vilniaus arkikatedros bendruomenė.

-Vn,vpci-

Pašventinta Dievo Gailestingumo koplyčia

Balandžio 12-ąją, Dievo Gailestingumo sekmadienį, Kaišiadorių katedroje buvo pašventinta Dievo Gailestingumo koplyčia. Iškilmingoms pamaldoms vadovavo Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, koncelebravo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Telšių vyskupo augziliaras Linas Vodopjanovas OFM, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas bei kunigai iš Kaišiadorių vyskupijos ir kitų vyskupijų. Iškilmėse dalyvavo seserys vienuolės ir gausi tikinčiųjų minia iš įvairių Kaišiadorių vyskupijos parapijų ir kitų vyskupijų.

Prieš šv. Mišias į katedrą buvo iškilmingai įneštos šv. Jono Pauliaus II ir šv. Faustinos relikvijos. Šv. Jono Pauliaus II relikvijas nešė katedros administratorius mons. Rimvydas Jurkevičius, o šv. Faustinos relikvijas – Dievo Motinos Gailestingumo (*Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia*) kongregacijos seserys, atvykusios iš Krokuvos. Liturginių iškilmų metu giedojo Kaišiadorių katedros jungtinis choras, solistai – Rita Preikšaitė, Liudas Mikalauskas, vargonavo Dalia Jatautaitė.

Homilijoje Kaišiadorių vyskupas susiejo Evangelijos tekstą su dabarties kontekstu, kuriame turi būti skelbiama Gailestingumo žinia pasauliui. Vyskupas priminė Dievo gailestingumo apaštalų – šv. Jono Pauliaus II ir šv. Faustinos reikšmę Bažnyčiai. Per juos Dievas ir toliau plečia Gailestingumo žinią.

Po šv. Mišių sveikinimo žodį tarė ses. Ignacija Bazan iš Krokuvos. Ji pasidžiaugė Dievo Gailestingumo koplyčios įrengimu Kaišiadorių katedroje ir pakvietė žmones nuolat pasitikėti begaliniu Dievo gailestingumu. Generalvikaras mons. dr. Algirdas Jurevičius perskaitė apaštališkosios Penitenciarijos dekretą, kuriuo Gailestingumo koplyčiai suteikiami visuotiniai atlydai Dievo Gailestingumo sekmadienį, Šv. Jono Pauliaus (spalio 22 d.) ir Šv. Faustinos (spalio 5 d.) liturginio minėjimo dienomis. Dievo tauta šią žinią sutiko plojimais.

Procesija šventųjų relikvijos buvo nuneštos į Dievo Gailestingumo koplyčią. Kaišiadorių vyskupas pašventino atnaujintą ir naujai dedikuotą koplyčią, altorių mensas, relikvijorius bei paveikslus. Koplyčios centre – Gailestingojo Jėzaus paveikslas su užrašu „Jėzau, pasitikiu tavimi“. Paveikslo atsiradimas Kaišiadoryse siejamas su Dievo tarnu arkivyskupu Teofiliumi Matulioniu. Menotyrininkų teigimu, ši Vilniaus Gailestingojo Jėzaus paveikslo kopija buvo nutapyta tarp 1937 ir 1939 metų arkivyskupo T. Matulionio užsakymu. 1943 metais T. Matulionis tapo Kaišiadorių vyskupu. Šis paveikslas kabojo jo privačioje koplyčioje. Vyskupą T. Matulionį 1946 metais areštavus ir nacionalizavus kurijos pastatą, paveikslas perkeltas į Kaišiadorių katedrą. Prieš keletą metų jis buvo restauruotas ir eksponuotas koplyčios centriniame altoriuje. Menotyrininkai turi keletą hipotezių dėl paveikslo autorystės, tačiau jos dar reikalauja platesnių paieškų. Šv. Jono Pauliaus ir šv. Faustinos paveiksłai lietuviškais motyvais buvo nutapyti Krokuvos dailininkų.

Po koplyčios dedikavimo ir pašventinimo kalbėta Dievo Gailestingumo litanija. Iškilmių dalyviai klausėsi solistų sakralinės muzikos koncerto, galėjo apžiūrėti Gailestingumo koplyčią.

Kaišiadorių vyskupas padėkojo Dievui ir žmonėms už Gailestingumo koplyčios įrengimą, taip pat liturgijoje dalyvavusioms Dievo Motinos Gailestingumo kongregacijos seserims už šv. Faustinos relikvijų perdavimą Kaišiadorių katedros koplyčiai, Krokuvos arkivyskupui metropolitui kardinolui Stanislovui Dziwiszui už šv. Jono Pauliaus II kraujo relikviją. Krokuvos kardinolas parodė ypatingą dėmesį Kaišiadorims: kartu su relikvijomis padovanavo ir šv. Jono Pauliaus II arnotą, kuriuo jis vilkėdavo apaštališkųjų kelionių metu. Šį arnotą, papuoštą popiežiaus herbu, Kaišiadorių vyskupas vilkėjo iškilmingų apeigų metu. Baigiantis iškilmėms buvo padėkota apeigose dalyvavusiam Krokuvos Menu akademijos profesoriui Česlovui Dzwigaj už patarimus įrengiant koplyčios interjerą bei visiems, kurie koku nors būdu prisidėjo prie koplyčios remonto ir įrengimo.

-kaj-

Šv. Jėzaus Teresės gimimo 500 metų jubiliejus

Kovo 28 d. visame pasaulyje Karmelio šeima šventė Basųjų karmelitų ordino reformatorės, Motinos ir Bažnyčios mokytojos šv. Jėzaus Teresės gimimo 500 m. jubiliejų.

Nuo 1994 m. Lietuvoje atkurtas Paštuvos Šv. Juozapo ir Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės basųjų karmeličių vienuolynas šią iškilnę šventę kartu su visa Bažnyčia. Vienuolyne lankėsi apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana, Kauno arkivyskupijos vyskupas augziliaras Kęstutis Kėvalas, kun. Mindaugas Šlaustas (apaštališkosios nunciatūros Lietuvoje sekretorius). Šv. Mišiose kartu su garbiais svečiais, seserimis basosiomis karmelitėmis meldėsi seserys ir broliai pasauliečiai karmelitai. Šv. Mišių pabaigoje vyskupas augziliaras Kęstutis Kėvalas perskaitė Kauno arkivyskupo metropolito Sigitо Tamkevičiaus SJ sveikinimą: „Mielos seserys, šiemet visa Katalikų Bažnyčia švenčia šventosios Teresės Avilietės, didžiosios karmelitų ordino reformatorės, gimimo 500 metų jubiliejų. Šia proga nuoširdžiai sveikinu Jus ir noriu palinkėti gausių Dievo malonių Jūsų pašaukimo kelyje. Basųjų karmeličių ordino seserų buvimas Kauno arkivyskupijai visuomet buvo Dievo palaimos ženklas. Šių dienų pasaulyje tylus pasišventimo Dievui liudijimas išreiškia ne vien asmeninį pamaldumą. Tai malda už visą pasaulį trokštant, kad Viešpaties meilė

tarnaitei Marijai Kazimierai Kaupaitei atminti, „Dėkoti, pašvęsti, aukoti“.

Renginyje dalyvavo Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ, Ramygalos Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios klebonas g. kan. Edmundas Rinkevičius, Krenavos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bazilikos klebonas kun. dr. Gediminas Jankūnas, seserys kazimierietės iš Pažaislio, Šventosios mergelės ir kankinės Kotrynos kongregacijos seserys, Dievo Apvaizdos seserys iš Panevėžio, Seimo nariai Povilas Urbšys, Domas Petrulis, Panevėžio rajono vicemeras Antanas Pocius, pilna salė ramygaliečių ir svečių. Renginį vedė Ramygalos kultūros centro direktorė Loreta Kubiliūnienė. Šiuolaikinėmis technologijomis vakarą galėjo stebėti Čikagos motinininiuose namuose gyvenančios seserys kazimierietės.

Renginio pradžioje Panevėžio rajono muzikos mokyklos mokinys Jokūbas Fedorkinas (mokytoja Daiva Valkūnienė) fortepijonu atliko muzikinius kūrinius.

Kun. Gediminas Jankūnas išsamiai pristatė Marijos Kazimieros Kaupaitės gyvenimo kelią: Kazimiera gimė 1880 m. Ramygalos parapijoje, Gudelių kaime, vienuolikos vaikų tikinčioje, lietuviškos dvasios puoselėjančioje, į knygnešių veiklą įsitraukusioje šeimoje. 17-os metų išvyko į JAV padėti broliui kunigui. Pabudo troškimas nuveikti kažką didingo. Pirmą kartą pamačiusi vienuoles, suprato savo pašaukimą. 1907 m. JAV įkūrė pirmą lietuvišką Šv. Kazimiero vienuoliją, steigė mokyklą, ligonines. 1920 m. įkūrė kazimieriečių misiją Lietuvoje, Pažaislio kamaldulių vienuolyne. Mirė nuo kaulų vėžio, tačiau mirtį sutiko šypsodamasi. Ji sakė, kad didžiausios Dievo dovanos yra pažymėtos kryželiais. Kun. G. Jankūnas kvietė dėkoti už jos gyvenimo ir pašaukimo dovaną.

Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ sakė, jog jam teko melstis prie Marijos Kazimieros kapo Čikagoje, kalbėtis ten su pokario – „dipukų“ kartos lietuviais, kurie pasakojo, kad būtent

Marijos Kazimieros karta yra ta, kuri kovojo už nepriklausomybę, kūrė Lietuvą, kokią mes ją turime. Amerikoje ši karta yra nuveikusi didžiulius darbus – įsteigusi parapijas, mokyklas, bendruomenes, kurias rado pokario metais čia atvykę lietuviai. „Visada galime dejuoti dėl įvairių nepriteklių ir nuleisti rankas, bet Marija Kazimiera Kaupaitė ėmėsi iniciatyvos kažką pakeisti. Tai ir yra jos žinia mums – „o ką aš galiu padaryti?“ – sakė ganytojas.

Renginyje parodytas Ramygalos gimnazijos mokinių sukurto filmo fragmentas. Filme mokytoja kraštotyrininkė Irena Zubauskienė išsamiai pristato Kazimieros Kaupaitės biografiją. Doktorė Marija Sereikienė pasakoja apie jos nuveiktus darbus Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Ramygalos gimnazijos dailės mokytoja Laima Kiškienė ir fotografijos būrelio vadovė, mokytoja Viktorija Paškevičienė pristatė salėje eksponuojamą fotografijų ir dailės darbų parodą, kurią, apsilonkė Pažaislio vienuolyne, surengė Ramygalos mokiniai. Gimnazistai atliko poetinę-muzikinę kompoziciją „Po Dievo dangum – mana Tauta“.

Kazimieriečių vienuolijos vyresnioji sesuo Lidija Šicaitė LSSC dėkodama už renginį sakė, kad pašaukimas – tai Dievo melodija žmogui. Marija Kaupaitė buvo iš tų žmonių, kurie anksti išgirdo šią melodiją. Sesuo Lidija kvietė atrasti pašaukimą asmeniškai. Ramygalos klebonas g. kan. Edmundas Rinkevičius pastebėjo, kad Marija Kazimiera užaugo didelėje šeimoje. „Didelėse šeimose išauga dideli žmonės“, – sakė jis. Klebonas susirinkusiesiems dovanojo naujai išleistus lankstinukus apie garbingąją Dievo tarnaitę motiną Mariją.

Giesmė *Cantate Domino* renginį užbaigė Ramygalos kultūros centro vokalinis moterų ansamblis „Aušra“ (vadovė Karolina Račiūnienė). Po vakaro ramygaliečiai ir svečiai rinkosi į šv. Jono Krikštytojo bažnyčią. Šv. Mišių aukai vadovavo vysk. L. Virbalas SJ, drauge meldėsi kun. dr. G. Jankūnas, kun. E. Rinkevičius.

apglėbtų visus žmones. Maldos užtarimas yra galinga priemonė, padedanti jos paliestiesiems vis ištikimiau vykdyti Dievo valią. Dėkoju Jums ir linkiu, kad Jūsų vienuolyne netrūktų naujų pašaukimų, kad šventoji Teresė iš Avilos, Bažnyčios mokytoja, būtų Jūsų įkvėpėja ir užtarėja pas Dievą. Viliuosi, kad Jūs visuomet savo maldose prisiminsite Kauno arkivyskupiją.“

Po šv. Mišių apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana, Kauno arkivyskupijos vyskupas augziliaras Kęstutis Kėvalas susitiko su seserimis ir broliais pasauliečiais karmelitais. Garbūs svečiai džiaugėsi kartu su seserimis basosiomis karmelitėmis galėdami švęsti šį jubiliejų. Apaštališkasis nuncijus prie šventinio pietų stalo su džiaugsmu pasidalijo, kad karmelitiškas dvasingumas lydi jį nuo pat vaikystės.

Kovo 28-ąją Šiauliuose pradėtas renginių ciklas, skirtas šv. Jėzaus Teresės gimimo 500 m. jubiliejui. Pirmasis renginys šv. Teresės gimimo dieną vyko Šiaulių vyskupijos pastoracijos centre. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis aukojo šv. Mišias centro koplyčioje. Šv. Mišių metu buvo išstatyta šv. Teresės Avilietės relikvija. Pamoksle, kalbėdamas apie šv. Jėzaus Teresę, vyskupas akcentavo keitimosi svarbą. „Šv. Teresė, – sakė ganytojas, – mokė, kaip svarbu žvilgsnį kreipti ne į pasaulį, o į Dievą, į tą, kuris mus be galo myli. Mes taip pat turėtume mylėti, bet patys vieni nemokame. Meilė yra tai, kas turėtų keisti mus ir mūsų santykius su Dievu ir su artimu. Tikrasis meilės kelias, kurį nurodo šv. Teresė, – atsigręžimas visa širdimi į Dievą. Šventoji troško, kad neapykantos ir keršto liepsna, deginanti pasaulį, virstų gailėstingumo, ištikimybės ir šventumo liepsna.“

Po šv. Mišių Pastoracijos centro salėje apie šv. Teresės Avilietės aktualumą šių dienų pasauliui kalbėjo kun. Darius Marcinkevičius. Šv. Teresę kunigas pristatė kaip dovaną iš Viešpaties, kaip tą, kuri Dievo ieškojo ir jį atrado, taip pat kaip didžiąją keliautoją, kaip „Vidinės pilies“ autorę, kuriai malda buvo Dievo valios vykdymas.

Renginio metu koncertavo Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnazijos vokalinis ansamblis, vadovaujamas Jurgitos Juozūnienės, ir tos pačios gimnazijos liaudiškos muzikos ansamblis „Jovarėlis“, vadovaujamas Reginos Vaišnorienės. Rodytas dokumentinis filmas „Mistika, tapusi žodžiu“. Didelio susidomėjimo sulaukė demonstruojamas karmelitų abitas, smėlio laikrodis, žadintuvą atstojęs instrumentas, atsiųsti iš Ispanijos Šv. Juozapo basųjų karmeličių bendruomenės.

Šio pirmojo renginio ir viso renginių ciklo organizatorės Aušra Bagušytė ir Saulė Riaubeckaitė džiaugėsi Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio paskatinimu ir pagalba. Taip pat dėkojo Paštuvos seserims karmelitėms, Šv. Juozapo basųjų karmeličių bendruomenei iš Ispanijos, Ispanijoje gyvenančiai Jūratei Micevičiūtei ir kitiems. Paštuvos seserys karmelitės padovanojo Šiaulių vyskupijai šv. Jėzaus Teresės relikviją, kuri, minint šventosios jubiliejų, bus išstatoma kiekvieną antradienį Pastoracijos centro koplyčioje. Numatyta turtinga edukacinė programa moksleiviams, meninio filmo „Jėzaus Teresė“ peržiūra ir aptarimas, tikimasi pasikviesti t. Salvadorą Rosą OCD, Segovijos (Ispanija) basąją karmelitą.

-bernardinai.lt, irat-

Atsinaujinimo diena „Gyvenimas Šventojoje Dvasioje“

Balandžio 19-osios sekmadienį katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ Kaune, VDU Didžiojoje salėje, surengė atsinaujinimo dieną „Gyvenimas Šventojoje

Dvasioje“. Į ją iš pačių įvairiausių Lietuvos kampelių suvažiavusieji kartu su „Gyvaisiais akmenimis“ šlovino Viešpatį giesmėmis, tradiciškai klausėsi renginio temą plėtojusių dviejų konferencijų, po pietų dalyvavo darbo grupėse, priėmė užtarimo maldos pagalbą ir drauge šventė renginį vainikavusią sekmdienio Eucharistiją, kuriai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ.

Pirmąją konferenciją „Gydantis ir stiprinantis Dievo gūsis“ vedęs kun. Antanas Saulaitis SJ pateikė įstabių pavyzdžių, kaip Šventoji Dvasia, tarsi vėjo gūsis, netikėtai patiems paprasčiausiems žmonėms įkvepia sumanymų, kuriais labai pasitarnaujama artimui, kaip iš didesnių ar mažesnių artimo meilės darbų kyla platesni sąjūdžiai, judėjimai, kurie pastebimai į gera keičia visuomenės gyvenimą. Štai dvylikametis paskatino JAV visuomenės sąjūdį nepirkti sportinių batelių iš gamintojų, kurie baisiomis sąlygomis išnaudoja vaikus, taip padarant įtaką verslo etikai. Diena, primenantį blaivų vairavimą, pradėta minėti, kai vienos žuvusios merginos mama ir kitos mamos kilo į sąjūdį už blaivų vairavimą. Uptono Sinclairio romane „Džiunglės“ aprašyti XX a. pr. Čikagoje gyvenę ir gyvulių skerdykloje dirbę lietuviai atkreipė visuomenės dėmesį į švarų maistą, higienos sąlygas jį gaminant. Čikagos arkivyskupijoje (t. Saulaitis ilgus metus yra tarnavęs JAV lietuvių sielovadoje) buvo kilęs sąjūdis įsivaikinti visus vaikus, likusius be tėvų globos.

Konferencijoje buvo atkreiptas dėmesys, jog ir visa krikščionybės istorija atspindi, kaip iš Dievo malonės, Šventosios Dvasios paskatinto gerų darbų troškimo bei artimo meilės krikščionys švietė, kūrė mokyklas, steigė ligonines, slaugė, gydė. Kun. A. Saulaitis SJ priminė Dvasios įkvėptų garsių jėzuitų šventųjų Pranciškaus Ksavero, Ignaco Lojolos pavyzdžius. Konferencijoje minėtas jėzuitų indėlis į Vatikano II Susirinkimo liturgijos atnaujinimą, į švietimą, kuriant tokių ugdymo modelį, kuris būtų paremtas bendravimu, tarnavimo kitiems idealais. Ypač per patarnavimą kitiems jauni žmonės gali būti patraukti į Bažnyčią.

Ir vienas žmogus, pasak t. Saulaičio, Dievo gūsiu pagautas, gali labai daug naujo įnešti į žmonijos istoriją, kad pasaulis būtų šviesesnis, geresnis. Dar daugiau gali kad ir maži krikščioniški sambūriai, maldos grupės, Šventojo Rašto skaitymo būreliai. Jie Bažnyčioje įgyvendina labai skirtingų žmonių sugyvenimo pavyzdį, kurio reikia ir visuomenei.

Antrosios konferencijos „Būkite pilni Dvasios“ (Ef 5, 18) vedėjas dr. Valdas Mackela (VDU KTF) apie Šventąją Dvasią kalbėjo remdamasis knyga „Šventosios Dvasios krikštas“ („Gyvieji akmenėliai“, 2014). Iš pradžių priminė, kaip kilo joje aprašytas Dvasios krikšto patyrimas ir malonė, išauginusi katalikų charizminio atsinaujinimo judėjimą. V. Mackela pasidalijo ir asmenišką liudijimą apie savo atsivertimą. Vėliau aptarė 12 Dvasios krikšto malonės ženklų (paliudydamas ir savo asmenišką patirtį), kaip Šventoji Dvasia savo pašventinimu perkeičia santykius su kitais žmonėmis, augina gyvenimo vaisius – apdovanoja gerumu, gyvenimo džiaugsmu. Ji suteikia Dievo garbinimo, šlovimo dovaną, kuri padeda nukreipti žvilgsnį nuo savęs į Viešpatį, į jo garbinimą visu savo gyvenimu. Šventoji Dvasia pažadina tikrą Dievo žodžio alkį, duoda naują maldos, sakramentų supratimą. Joje naujai išgyvenama meilė Bažnyčiai, kai džiaugiamasi dėl kiekvieno, kuris jai tarnauja. Šventoji Dvasia suteikia savo dovanų (charizmų). Ji išgydo, kas sužeista, ir išlaisvina, akina veikti tarp žmonių, džiaugsmingai skelbti ir liudyti, žadina norą būti šalia silpnųjų, įkvepia ekumeninį bendravimą. Šventoji Dvasia skatina bendruomenių kūrimąsi, nes yra toji, kuri vienija į bendrystę. Konferencija užbaigta malda iš nau-

Gausus tikinčiųjų būrys meldė, kad didesnei Dievo garbei ir sielų išganymui motina Marija Kazimiera Kaupaitė būtų paskelbta palaimintąja.

-lk, jm-

Mokyklos jubiliejus

Balandžio 17 d. Žemaičių Kalvarijos miestelyje vyko graži ir didelė šventė – Žemaičių Kalvarijos vidurinė mokykla šventė 370-ąsias gyvavimo metines, tapimą gimnazija bei vyskupo Motiejaus Valančiaus vardo suteikimą. Ta proga Žemaičių Kalvarijos bazilikoje iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, koncelebravo jo augziliaras ir generalvikaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, Lietuvos ir Latvijos jėzuitų ordino provincijolas kun. Gintaras Vitkus SJ, Žemaičių Kalvarijos šventovės rektorius kan. Jonas Ačas, Kauno kunigų seminarijos rengiamojo kurso Šiluvoje vadovas kan. Andriejus Sabaliauskas, Telšių vyskupijos vyskupo sekretorius kun. Haroldas Šneideraitis, Telšių vyskupijos kurijos sekretorius kun. Donatas Liutika, Barstyčių parapijos klebonas kun. Tomas Žlibinas. Giedojo Žemaičių Kalvarijos parapijos sumos ir vaikų bei jaunimo chorai. Su gausiai susirinkusiais gimnazijos moksleiviais, mokytojais, garbiais svečiais bei vietine bendruomene Telšių vyskupijos ganytojas dalijosi išvalgomis apie vienos seniausių Žemaitijoje mokyklų, dominikonų 1644 m. įkurtos mokyklos raidą. Vyskupas taip pat kalbėjo apie duonos padauginimą, kuris primena Jėzaus nuolatinį rūpinimąsi žmonėmis. Būtent tokį Kristaus nuolatinį susirūpinimą savo žmonėmis skelbė Žemaičių Kalvarijoje anoje gimnazijoje mokėsis ir vėliau Žemaičių vyskupu tapęs Motiejaus Valančius. Šio ganytojo veikla yra puikus pavyzdys jaunajai dabartinei kartai, kaip reikia ugdyti save gyvenimui.

Šv. Mišių pabaigoje Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ pašventino naująją Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazijos vėliavą. Iškilmių bazilikoje pabaigoje Telšių vyskupijos vyskupo augziliaras vyskupas L. Vodo-

pjanovas OFM palinkėjo sėkmingo darbo ir kilnaus tikslo – ugdyti žmones, atsakingus už Lietuvos, Bažnyčios ir savo pačių ateitį.

Iš bazilikos, grojant Platelių meno mokyklos pučiamųjų orkestrui, svečių ir bendruomenės narių eisena pajudėjo link Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazijos. Čia prie pagrindinio įėjimo buvo perskaitytas LR Švietimo ir mokslo ministro Dainiaus Pavalkio ir Plungės miesto ir rajono savivaldybės atsakingų asmenų pasirašytas įsakymas, kuriuo buvusi vidurinė mokykla nuo šiol įgyja gimnazijos statusą. Lentą su užrašu, skelbiančiu šią žinią, iškilmingai atidengė Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ, LR Seimo narys Jurgis Razma, Plungės miesto ir rajono savivaldybės meras Audrius Klišonis, Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazijos direktorius Zenonas Garbenčius. Lentą ir įėjimą į gimnaziją pašventino Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ. Buvo iškeltos Lietuvos Respublikos ir gimnazijos vėliavos, sugiedoti Lietuvos Respublikos ir gimnazijos himnai, o prie gimnazijos esančiame parke, netoli vyskupui M. Valančiui skirtam paminklo, šiam ypatingam įvykiui atminti pasodintas ąžuoliukas. Po iškilmingos ceremonijos vyko ekskursija po gimnaziją, o vėliau šventė persikėlė į Žemaičių Kalvarijos kultūros centrą. Čia renginį vedė buvę gimnazijos mokiniai, o dabar čia dirbantys mokytojai – Bronius Kleinauskas ir Laura Rojutė. Šventinį minėjimą pradėjo Lietuvos operos ir baleto teatro solistė, Lietuvos muzikos akademijos absolventė, buvusi minėtos gimnazijos mokinė Aistė Pilipavičiūtė. Renginio metu į susirinkusius kreipėsi ir mokyklos istoriją trumpai priminė gimnazijos direktorius Z. Garbenčius, sveikino Lietuvos ir Latvijos jėzuitų ordino provincijolas, Lietuvos švietimo įstaigų asociacijos pirmininkas G. Vitkus, LR Seimo narys J. Razma, Plungės meras A. Klišonis, gimnazijos partneriai, bičiuliai, valdžios atstovai ir daug garbių svečių. Koncertavo Platelių meno mokyklos padalinio Žemaičių Kalvarijoje mokiniai, o šventę vainikavo nuotaikinga agapė,

jo šaukiantis Šventosios Dvasios, kad ji parodytų tuos kelius, kuriais Dievas nori veikti žmonių gyvenime.

Popiet t. Antanas Saulaitis SJ vedė grupę jaunimui, t. Severinas Holocheris kalbėjo apie Sutaikinimo sakramentą kaip apie susitaikymą su Dievu ir artimu, ses. Agnietė Ivaškevičiūtė OSB dalijosi apie išėjimą į dykumą pagal Dykumos Tėvų išmintį.

Daugiausia renginio dalyvių (beveik pilna Didžioji salė) pasirinko kun. dr. Arnoldo Valkausko vadovaujamą grupę tema „Šventosios Dvasios dovanojama laisvė: kaip kasdien kovoti kovą su kūnu, pasauliu ir velniu“. Kun. Valkauskas atkreipė dėmesį, jog be Velykų konteksto neįmanoma kalbėti apie Šventąją Dvasią. Kur Kristus, ten ir Šventoji Dvasia. Apie ją nemažoma ir atsietai nuo Bažnyčios. Visi lig vieno per Bažnyčios teikiamus sakramentus gauna Šventąją Dvasią, tampa jos šventovėmis. Tačiau pasaulyje nuolat vyksta dvasinė kova už žmogų. Turime baimės, melo, dvilypumo paveldą, kuris stipriai pažeidė žmogaus dvasią, psichiką. Šiandien žmogų siekiama pavergti per manipuliacijas tiesa. Būtent Šventoji Dvasia leidžia atpažinti savo žmogiškąjį orumą, save kaip Dievo jau išaukštintą ir jo asmeniškai mylimą vaiką, kuriam jis turi savo planą. Pagrindinė kova, pasak kun. Valkausko, vyksta ne su pasauliu, bet su savimi. Svarbiausia šiose kovose priimti save kaip vertingą, nuolankiai leisti Dievui veikti savyje. Svarbu melstis, sakyti „ne“ sunkiai nuodėmei, nepritarti lengvai, rinktis Šventąją Dvasią jau paženklinto žmogaus kelią.

Įvade į Eucharistiją vyskupas Kęstutis Kėvalas atkreipė dėmesį į Evangelijos pagal Joną eilutę: „Jiems iš džiaugsmo vis dar netikint“ (24, 41). Šiuo velykiniu laiku ir mes esame panašūs į mokinius, kurie labai įvairiai reagavo į Velykų įvykį, nes žmogų dažnai kamuoja baimės, nusivylimai; be to, šiame pasaulyje tai, kas gera, visada patiria nukryžiuavimo išbandymą. Gėris, pasak vysk. Kėvalo, kartais atrodo kaip pralaimėjimas, bet jei žmogus ištvėria, tai eina į gera. Norint gyventi Dievo įkvėpimu, tikėjimo džiaugsmu, reikia nuolat širdimi ir protu grįžti į pirminį susitikimą su Kristumi. „Tikėjimo džiaugsmas – tai gyvenimo Šventosioje Dvasioje bruožas“, – sakė ganytojas.

„Melskimės vieni už kitus ir visą Lietuvą, kuriai labai reikia dvasinio atsinaujinimo“, – ragino arkivyskupas S. Tamkevičius, pradėdamas sekmadienio Eucharistiją, kuri buvo ypač džiaugsmingai švenčiama pilnutėlėje salėje. Šv. Mišiose koncelebravo vysk. Kęstutis Kėvalas, kunigai Severinas Holocheris OFM ir Tomas Pilchas OFM Cap. Patarnavo Kauno kunigų seminarijos auklėtiniai.

Homilijoje arkivyskupas atkreipė dėmesį į visų pakrikštytųjų misiją būti Viešpaties kančios ir prisikėlimo liudytojais. Ypač jais yra tie pašventieji vyrai ir moterys Bažnyčioje, kurie atiduoda Dievui ne savo gyvenimo trupinius, bet visa, ką turi brangiausio, dėl to patiria ramybę ir džiaugsmą, kurio negali duoti pasaulis. Ganytojas paminėjo, koks paveikus gali būti liudijimas tų žmonių, kurie geba radikaliai ir ištikimai sekti Jėzumi, ragino būti liudytojais, kuriems tikėjimas yra ne kryžius, bet sparnai.

-kait-

Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Kovo 25 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje vyko kunigų nuolatinio ugdymo konferencija. Pirmoji jos dalis buvo skirta evangelizacijos temai; antroje dalyje arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius supažindino su arkivyskupijos

sielovadine ir finansine padėtimi apžvelgdamas 2014 metus, o pabaigoje pristatytos kitos sielovados aktualijos bei naujos iniciatyvos.

Apie evangelizaciją kalbėjo Bohušas Živčákas – svečias iš Slovakijos, evangelizacinės bendruomenės „Rieka Zivota“. Ne pirmą kartą Lietuvoje apsilankantis misionierius yra pasaulietis, keturių vaikų šeimos tėvas, 25-erius metus tarnauja Bažnyčios misijose. Svečias pasidalijo su kunigais, kaip jis ieškojo būdo leisti Dievui pasinaudoti juo Bažnyčios misijose. Slovakijoje buvo sakoma: darbo daug, bet pinigų nėra. Pats Bohušas Živčákas su žmona apsisprendė tam, pradėdamas tarnauti vienuolyne (dvejus metus dirbdamas tik už gaunamus pusryčius). Taip pamažu kartu su vienuoliais atėjo į parapijas, būdami atsakingi už misijas ligoninėje, kalėjime, gatvėje. Vis daugėjo žmonių, kurie ateidavo ir išreikšdavo norą dirbti kartu. Taip susikūrė bendruomenė, apsisprendusi misijoms aukoti savo laiką.

Kunigai, pasak misionieriaus, galėtų sakyti: evangelizacija nėra jų pašaukimas. Tačiau ši pašaukimą kiekvienas gauna per Krikštą. „Tai naujas – žmogaus Kristuje – pašaukimas“, – dalijosi svečias, primindamas, jog šiandien popiežius Pranciškus ypač kalba apie visų atsakomybę už misijas. Koks yra evangelizacijos tikslas? Tai, pasak svečio, patiems apsisprendus už Jėzų savo širdyje, trokšti padėti kitiems susitikti su juo. Toks širdies apsisprendimas yra gyvenimo apsisprendimas, būtinas ir kunigo, ir vedusio vyro gyvenime. Kodėl to reikia, jei žmonės yra priėmę Krikštą, Sutvirtinimą? Pasak Bohušo, buvome pakrikštyti vaikystėje, o Dievas visą gyvenimą laukia žmogaus „taip“, pasakytą Jėzui. „Misijoje visada norime nešti Jėzaus žinią“, – sakė misionierius, atkreipdamas dėmesį, jog bendruomenės nariai yra paprasti žmonės – nei ypatingi giedotojai ar kalbėtojai, bet Dievui reikia žmonių, kurie yra kaip druska, kaip raugas visuomenėje. „Mes neiname užkariauti pasaulio, bet ateiname tarnauti“, – sakė svečias. Bohušas Živčákas pasidalijo ir asmeniškai išgelbėjimo istorija, kaip Jėzus, nuolankiai prašomas, išlaisvino ir tapo asmenine patirtimi jo gyvenime, vėliau paskatino ir davė drąsos eiti liudyti jį kitiems. Kunigai buvo pakviesti kartu pašlovinti Viešpatį giesme, pasidalyta nuotraukomis iš maldos susirinkimų, filmuota medžiaga iš misijų.

Antroje konferencijoje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius apžvelgė 2014 m. Kauno arkivyskupijos gyvenimo statistinius duomenis (maždaug iš 520 tūkst. gyventojų apie 402 tūkst. katalikų), ypač atkreipė dėmesį į kunigų skaičių. Iš 114 jų, tarnaujančių arkivyskupijoje, ne visi yra darbingi dėl sveikatos. Ganytojas šia proga labai padėkojo garbaus amžiaus kunigams, talkinantiesiems parapijose, ir pasidalijo didžiausiu rūpesčiu dėl kunigų, kurie turi priklausomybių arba vengia kunigiškos bendrystės, nedalyvauja ugdymo susirinkimuose net ir asmeniškai pakviesti. Arkivyskupas prašė ir pačių kunigų, kad jie daugiau rūpintųsi savo broliais, padėtų jiems, būtų broliškesni ir draugiškesni vieni kitiems. Kunigui, kuris lieka vienas, užsisklendžia, pasak ganytojo, kyla visapusiškas pavojus.

Pristatant sielovados situaciją, be kita, minėta, jog per 2014 metus buvo apilankyta daugiau šeimų, ligonių. Arkivyskupas padėkojo ligoninių kapelionams, paragino ir parapijose bent kartą per mėnesį lankyti nepakylančius iš patalo žmones, pakviesti juos melstis už parapiją. Pasidžiaugta besirengiančiais pirmajai Komunijai (3 tūkst. vaikų), Sutvirtinimui, santuokų Bažnyčioje pagausėjimu. Kalbėdamas apie parapijų ekonominę padėtį, arkivyskupas paragino rūpintis darbuotojų ateitimi, socialinėmis garantijomis.

prie kurios rengimo prisidėjo Žemaičių Kalvarijos senjorų klubas „Pilnatis“.

-kasab-

Velykinė žinia Panevėžio prekybos centruose

Sekmadienį džiugios naujienos apie prisikėlusį Jėzų sulaukė ne tik į bažnyčias skubėję panevėžiečiai, bet ir tie, kuriems šią šventą dieną, deja, teko leisti darbo vietoje. Vidurdienį Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ su bičiuliais aplankė kelis prekybos centrus. Skambant gitaros garsų lydimai šlovinimo giesmei, prekybos centrų darbuotojams vyskupas ir jo bendražygiai linkėjo džiugių šv. Velykų dalydamiesi ne tik kačiukais pasipuošusiomis šakelėmis, bet ir šypsena bei geru žodžiu. Šia simboline akcija taip pat siekiama skatinti atsakingą vartojimą. Kiekvienas per didžiąsias šventes į prekybos centrų skubantis žmogus prisideda prie to, kad ten dirbantieji šias šventes sutiktų ne jaukiame artimųjų rate, o darbo vietoje. Tad galbūt verta susimąstyti, kad kiekvienas galime prisidėti prie to, jog Velykas ir Kalėdas prekybos centrų darbuotojams tektų sutikti ne darbovietėje. Vėliau vyskupas su grupe jaunimo ir seserimis vienuolėmis aplankė ir ugnia-gesius, greitosios medicinos pagalbos, policijos darbuotojus – tuos, kurie savo darbu siekia užtikrinti, kad mes Velykas sutiktume ramiai ir saugiai. -P-

Kryžiaus kelio tradicija Panevėžio vyskupijoje

Kovo 24 d. Panevėžio Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje paskaitą apie Kryžiaus kelio tradiciją Panevėžio vyskupijoje skaitė menotyrininkė dr. Asta Giniūnienė. Drauge prelegentė pristatė ir savo monografiją „Kryžiaus kelias Lietuvoje XVIII a. antroje pusėje–XX a. pradžioje: sklaida ir raiška“. Renginį vedė poetė Elvyra Pažemėkaitė. Pranešime prelegentė apžvelgė Kristaus kančios kelio pamaldumo tradiciją, kuri formavosi didžiosiose kalvarijose ar vienuolynuose. Kryžiaus kelio pamaldumu buvo pavesta rūpintis pranciškonams, o Lie-

tuvoje – čia įsikūrusiems bernardinams. Dr. Asta Giniūnienė pastebėjo, kad Kryžiaus kelio vaizdavimas perėjo kelis etapus. Viduramžių dailei būdingi atsikiri Kristaus kančios arba nukryžiuavimo siužetai: Rūpintojėlio, arba susimąsčiusio Jėzaus, atvaizdavimas, Pietos, ECCE HOMO, vėliau iš Trinitorių kilusio Jėzaus Nazariečio atvaizdas. Kitas etapas, kai popiežius Klemensas XII 1731–1732 m. reglamentavo 14 stočių Kryžiaus kelio vaizdavimą. Prelegentė apžvelgė Panevėžio vyskupijos bažnyčių kalvarijų ir kryžiaus koplytelių istoriją ir likimą. Plačiau aptarė Panevėžio vyskupijoje mažai žinomą kalvarijų tradiciją: 1772 m. pastatytos regulinių atgailos kanau-ninkų Papilio, 1810 m. Skapiškio dominikonų kalvarijos, kurios sunyko po sukilimų uždarius vienuolynus. Pranešėja daug dėmesio skyrė Rokiškio kalvarijai. Nuo 1863 m. keliais etapais ryžtingai ir slaptai vykdoma jos statyba dėl carinės valdžios suvaržymų ir persekiojimų liko neužbaigta. 1914 m. buvo sumanyta atkurti visas 14 stočių, bet, prasidėjus karui, šis užmojis buvo sužlugdytas. Šią kalvariją dabar mena mieste ir už jo išlikusios septynios stotys: mūrinė koplyčia Velniakalnyje ir plačiai išdėstytos koplytėlės. Tai turėjusi būti XIX a. didžioji Aukštaitijos kalvarija. Panevėžio vyskupijos bažnyčių šventoriuose išliko daug architektūrinio požiūriu vertingų Kryžiaus kelio koplytelių. Pats ankstyviausias paminklas – tai Aleksandravėlės šventoriaus kryžiaus kelias. Architektūrinio grožio ir sandara išsiskiria Vabalninko, Dusetų, Palėvenės, Vaškų ir daugelio kitų šventoriaus koplytėlės.

Po pranešimo žodį tarė Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas. Jis padėjo dr. Astai Giniūnienei ir pasidžiaugė Skrebotiškių parapijoje, Vainiškių kapinaitėse, pernai rugsėjo 20 d. pašventintomis atstatytais Kryžiaus kelio stotimis.

-kad-

Leidinio apie Bažnyčią Lietuvoje pristatymas

Vokietijos Bažnyčios fondas *Renovabis*, remiantis Rytų ir Vidurio Europos Baž-

buvo pristatyta kurijos išlaidų ir pajamų ataskaita, Solidarumo ir Paramos fondai (iš kurių paremiamos stokojančios parapijos ir kunigai) paminint, jog kurija gyvuoja be skolų. Atlikta nemažai patalpų, kuriose įsikūrusios bažnytinės institucijos, remonto darbų. Pastoracinėms reikmėms atiduota dalis Kau-no kunigų seminarijos nebenaudojamų patalpų (Papilio g. 3), kuriose įrengtas Šv. Jono Krikštytojo evangelizacinis centras.

Konferencijos pabaigoje supažindinta su keliais sielovados projektais. Jurgita Salinienė pristatė kovo 19 d. atidarytą katalikišką pažinčių svetainę www.kitoLink.lt. Jos, sėkmingai veikiančios Austrijoje, Vokietijoje ir kt., reikalingumą paliudijo jau pirmą dieną į ją užsiregistravę per 1000 žmonių. Vaidilė ir Dainius Šumskai papasakojo apie šeimų bendruomenių – Dievo Motinos grupelių judėjimą, siekiantį ugdyti sutuoktinių dvasingumą. Šis pasaulinis judėjimas vienija Santuokos sakramentą priėmusias šeimas, kurios grupelėmis (po 4–7) kas mėnesį renkasi namuose ir dalijasi savo patirtimi, meldžiasi, turi nuolatinius išsipareigojimus. Kunigai pakviesti skelbti šias naujienas parapijose. Konferencija buvo užbaigta bendra malda ir agape kurijoje.

-kait-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Kovo 18 d. Telšių katedroje Telšių vyskupijos kunigai vyskupo Jono Borutos SJ vadovaujami kartu meldėsi Rytmetinę. Po bendros maldos popiežiaus Pranciškaus apaštališkąjį paraginimą *Evangelii gaudium* išsamiai aptarė ir išanalizavo Telšių vyskupijos vyskupo vikaras, Lietuvos ir Telšių vyskupijos katechetikos centrų direktorius mons. kan. Rimantas Gudlinkis. Pirmiausia pranešėjas pasidalijo savo išpūdžiais ir mintimis iš Romoje vykusios tarptautinės konferencijos, kurioje buvo analizuojamas minėtasis dokumentas. Monsinjoras priminė popiežiaus Pranciškaus kvietimą ir ypač raginimą džiaugsmingai skelbti Evangeliją. Popiežiaus teigimu, šiandien klesti žmogaus išmetimo kultūra – žmogus reikalingas tiek, kiek iš jo galima turėti konkrečios naudos. Būtent Evangelijos žinia padeda teisingai suvokti žmogaus orumą ir nugalėti išorines kliūtis. Būtina nugalėti ir vidines kliūtis, kurios trukdo nešti Evangelijos džiaugsmą. Šiandienos žmogų vargina didžiulis nuovargis, lydimas įtampos ir nevilties, imamasi grandiozinių, neįgyvendinamų projektų ir iš tuštybės svajojama apie sėkmę. Išryškėja būtinybė atsinaujinti, ryžtingai pereiti prie misijinės pastoracijos. Mokiniai pakviesti skelbti Jėzų džiaugsmingai – degti Šventosios Dvasios ugnimi, atsiminti, jog šiandien nėra sunkiau, o tik kitaip, gyventi slėpinio šviesoje ir nebijoti palikti saugų krantą. Monsinjoras linkėjo visiems popiežiaus Pranciškaus žodžiais remtis tikrąja Kristaus viltimi ir džiaugsmingai skelbti prisikėlimo žinią pasauliui.

Po mons. kan. R. Gudlinkio pranešimo Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ išsamiai analizavo evangelizavimo darbo kryptis ir konkrečius žingsnius Telšių vyskupijoje. Išryškino darbo su jaunimu svarbą ir uolų tikėjimo ugdymą katechizuojant. Vyskupas taip pat aptarė Didžiosios savaitės bei Velykų liturgijos šventimo aspektus, kvietė Didįjį penktadienį išeiti į miestelių ir miestų gatves ir Kryžiaus pagerbimo procesijomis paminėti Kristaus kančios ir mirties dieną. Ganytojas priminė rinkliavos Šventajai Žemei svarbą ir paskirtį. Taip pat aptarė kitus svarbius ir vyskupijos gyvenime aktualius klausimus.

12 val. Telšių vyskupijos katedroje iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ. Šv. Mišių metu dviem Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikams Donatui Litvinui ir

Antanui Budreckui buvo suteikti akolitų – ekstraordinariųjų Komunijos dalytojų skyrimai. Po Evangelijos skaitinio kandidatų pristatė Telšių kunigų seminarijos rektorius kan. Viktoras Ačas.

Sakydamas pamokslą vyskupas išryškino Kristumi sekimo svarbą ir kvietė visus ištikimai vykdyti Dievo valią. Pamokslininkas komentavo tos dienos Šventojo Rašto skaitinius ir drąsino būsimus akolitus džiaugsmingai skelbti Evangeliją ir toliau rengtis kunigystės tarnystei ir ugdyti pašaukimą. Po šv. Mišių, Šv. Juozapo liturginės iškilmės išvakarėse, buvo pasveikinti visi kunigai, turintys šio šventojo vardą, ir Telšių vyskupas jiems įteikė atminimo dovanėles. Vėliau melstasi prie Dievo tarno kankinio vyskupo Vincento Borisevičiaus kapo Telšių vyskupijos katedros kriptoje.

-kasab-

Sužadėtinių rengėjų konferencija

Kovo 21 d. Kaišiadorių kultūros centre vyko kasmet Lietuvos šeimos centro organizuojama sužadėtinių rengėjų konferencija. Šiemet jos tema – „Sužadėtinių rengimas santuokai: iššūkiai, poreikiai, galimybės“. Konferenciją atidarė ir sveikinimo žodį tarė Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas. Daug metų šeimos centrų darbą palaikantis ir Šeimos reikalų tarybai vadovaujantis kardinolas A. J. Bačkis šiais metais dėl ligos programoje numatyto ganytojo žodžio sužadėtinių rengėjams tarti negalėjo.

Konferencijos dalyvius pasveikino Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius SJ, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ ir Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis. Po vyskupų sveikinimų pranešimą „Rengimo Santuokos sakramentui metodai pagal Bažnyčios mokymą. Lietuvos patirtis ir problemos“ skaitė šeimos centrų įkūrėja ir ilgametė savanorė dr. Nijolė Liobikienė. Savo kalboje ji palietė daug su sužadėtinių rengimu susijusių klausimų: rengimo tikslą, priemones, metodus. Anot prelegentės, labai svarbu ugdytis patiems ir ugdyti savanorius, nuolat grįžti prie šeimai skirtų popiežiaus Jono Pauliaus II enciklikų *Familiaris consortio* ir *Evangelium vitae*, o dar svarbiau gyventi taip, kaip kalbame. Šeima – tai asmenų bendruomenė, kuri turėtų tarnauti gyvybei, melstis ir aktyviai reikštis visuomenės gyvenime. Rengiant sužadėtinius labai svarbus realybės pajautimas ir kelionė nuo ten, kur tuo metu yra dauguma sužadėtinių.

Antrą pranešimą „Rengimo Santuokos sakramentui praktikos perspektyvos atsižvelgiant į Šeimos sinodo išvargas“ skaitė Vilniaus arkivyskupijos šeimos centro direktorius, psichologas Algirdas Petronis. Jis su konferencijos dalyviais pasidalijo tuo, ką išgirdo ir sužinojo apie sužadėtinių rengimą bei jaunų šeimų palydėjimą Vatikane vykusiame šeimai skirtame Vyskupų sinode. Algirdas Petronis pabrėžė, kad vienodai svarbūs tiek tikėjimo dalykai, tiek poros tarpusavio santykiai, kurie ugdo poros bendrystę ir įgalina žmogų emociškai bręsti. Santuoką prelegentas palygino su medžiu, kurį neužtenka tik pasodinti, bet reikia ir prižiūrėti, puoselėti, saugoti. Konferencijos dalyviai supažindinti su labai svarbiais sužadėtinių apklausų rezultatais bei tyrimais Lietuvoje ir užsienyje. Žmogui labai svarbūs tiek darnūs tarpusavio santykiai, tiek dvasinio gyvenimo praktika, todėl santuokai sužadėtinius turėtų rengti kunigas, katechetas ir sutuoktinių pora.

12 val. Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedroje konferencijos dalyviai drauge dalyvavo šv. Mišiose, kurias aukojo arkivyskupas S. Tamkevičius SJ, vyskupai J. Ivanauskas, J. Boruta SJ ir vyskupas emeritas J. Matulaitis,

nyčias, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 25-ųjų metinių proga publikavo leidinį „Litauen. Wiederaufbau einer Kirche“ (Lietuva. Bažnyčios atkūrimas). Jo autorius Markus Nowakas yra išleidęs panašius leidinius apie Estiją bei Latviją. 82 puslapių pilname nuotraukų leidinyje pristatytos ir aprašytos septynios Lietuvos vyskupijos, keletas vienuolių bei jų veikla, garsios šventovės, sielovada ir visuomenės gyvenimas.

Balandžio 15 d. Berlyne šio leidinio pristatyme dalyvavo ir Lietuvos Vyskupų Konferencijos vicepirmininkas, Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ, Lietuvos Respublikos ambasados Vokietijoje ministras patarėjas Ramūnas Misiulis, *Renovabis* vykdomasis direktorius Gerhardas Albertas ir kiti svečiai. Diskusijoje dalyviai palietė per 25 nepriklausomybės metus pasikeitusio visuomenės veido ir Bažnyčios Lietuvoje istorijos bei dabarties ir ateities perspektyvų temas. Kelios dešimtys pristatymo svečių, susidomėjusių Lietuvos ir Bažnyčios Lietuvoje padėtimi, turėjo įvairių klausimų, todėl išsirutuliojo gyva diskusija. Renginyje dalyvavo ir keli Berlyne gyvenantys lietuviai. -P-

Katalikiška pažinčių svetainė Lietuvoje

Kovo 19-ąją – Šv. Juozapo, Švč. Mergelės Marijos sužadėtinio, iškilmės dieną – Lietuvoje veiklą pradėjo katalikiška pažinčių svetainė internete *kitoLink.lt*.

Prieš dešimtmetį vienoje katalikų vyskupijoje Austrijoje buvo pradėta įgyvendinti mintis – sukurti bendravimo erdvę internete, kur galėtų susipažinti vieniši katalikai. Taip atsirado katalikiška pažinčių svetainė *KathTreff.org*, veikianči vokiškai kalbančiame regione (apima Austriją, Vokietiją, Šveicariją) ir dabar turinti daugiau kaip 8 tūkst. registruotų narių. Prieš porą metų ši iniciatyva ėmė sėkmingai plisti kitose Europos šalyse.

Svetainės *KathTreff.org* įkūrėja teisininkė bei teologė dr. Gudrun Kugler pabrėžia, kad „santuokinio paieška internetu šian-

dien neabejotinai tampa tendencija. Pa-
vyzdžiui, Vokietijoje kas antras vienužis
yra kurios nors pažinčių svetainės narys,
o trečdaliį laiko jie praleidžia internete.
Tad šie duomenys mums parodo, kaip
svarbu turėti tokią internetinę platfor-
mą krikščionims“. Tai įrodo ir sėkminga
austrių svetainės *KathTreff.org* veikla – ją
liudija šimtai laimingų porų, suradusių
vienas kitą per šią pažinčių svetainę.

Lietuvoje katalikiška pažinčių svetainė
KitoLink.lt įkurta keleto tokios svetainės
reikalingumu įsitikinusių šeimų
iniciatyva, pritarus šiai iniciatyvai ir
ją palaiminus Lietuvos vyskupams.
KitoLink.lt – tai Austrijoje veikiančios
organizacijos *KathTreff.org* franšizės
partneris. Jos administravimu rūpina-
si Jurgita ir Vytautas Saliniai – penkis
vaikus auginanti katalikų ateitininkų
šeima. Per pirmąsias dvi valandas savo
narys svetainėje jau buvo užregistra-
vę beveik 300 žmonių.

„Rachelės vynuogyno“ rekolekcijos

Balandžio 17–19 d. Kaune, pranciško-
nų svečių namuose *Domus Pacis* vyko
„Rachelės vynuogyno“ rekolekcijos.
Tai jau ketvirtosios tokios rekolekcijos
Kaune. Jos skirtos šeimoms, moterims
ir vyrams, kurie yra patyrę kūdikio ne-
tektį dėl aborto ar persileidimo ir išgy-
vena netekties skausmą. Į rekolekcijas
atvyko 10 dalyvių iš Kauno, Klaipėdos
ir Vilniaus. Savanorių komandai talkino
Respublikinės Vilniaus universitetinės
ligoninės kapelionas kun. Arnoldas
Smalstys, sesuo Gabrielė Aušra Vasi-
liauskaitė OSB, psichologė Giedrė Šir-
vinskienė. Rekolekcijų metu buvo atsi-
sveikinta daugiau nei su 20 kūdikių.

Patyrus kūdikio netektį dėl aborto ar
persileidimo ir neišgedėjus šio sielvar-
to į gyvenimą žvelgiama praradimo
žvilgsniu arba jausmai nuslopunami,
kad būtų galima išgyventi kasdienybė-
je. Rekolekcijų tikslas – atverti praradi-
mo skausmą, išgėdėti sielvartą, atrasti
naują gyvenimo perspektyvą, žvilgsnį
į savo gyvenimo istoriją ir į savo mote-
riškumą bei motinystę. -kašci-

kan. J. Ačas ir kun. G. Tamošiūnas. Homiliją konferencijos dalyviams pasakė
Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius SJ.

Po pietų Kaišiadorių V. Giržado progimnazijoje vyko darbas grupelėse. Veikė
aštuonios darbo grupės. Kunigai vedė ugdomasias grupes. Kunigas R. Doveika
vadovavo grupei „*Esame nenaudingi tarnai (Lk 17, 10)* arba ... kaip išvengti su-
sireikšminimo“. Mons. A. Jurevičius kalbėjo apie kasdienį atsivertimą iš naujo.
Kan. V. Ačas dalijosi tuo, koks svarbus yra santykis su Jėzumi ir kaip šią žinią
perduoti sužadėtiniams. Grupės vedimo patirtimi atskirose grupelėse dalijosi
dr. N. Liobikienė, A. Petronis su A. Svirbutu, jaunavedžių grupelių vedėjai Ais-
tė ir Darius Ruzgai. J. Bernatoniene vadovaujamoje grupelėje apžvelgta tema:
„Kaip man sekasi kalbėti apie lytiškumą“. Indrė ir Ramūnas Aušrotai dalijosi
mintimis apie tai, ką tikrai verta ir ko nereikėtų sakyti sužadėtiniams.

Po to Kaišiadorių kultūros centre vėl visi susirinko pasiklausti, kas vyko gru-
pėse. Konferencijos darbą apibendrinio Kaišiadorių vyskupas J. Ivanauskas.
Renginyb baigtas agape. Konferencijoje dalyvavo 235 dalyviai iš įvairių vys-
kupijų. Renginį rėmė Vokietijos katalikų akcija *Renovabis*.

-dl-

Mirė prel. Antanas Jonušas (1923–2015)

Kovo 30 d., Didžiojo pirmadienio vakarą, Romoje mirė prel. Antanas Jonušas,
Vatikano kapitulos kanauninkas-koadjutorius, buvęs ilgametis Popiežiškosios
Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos vadovybės narys. Prel. Antanas Jonušas, Tel-
šių vyskupijos kunigas, mirė Šv. Pilypo Nerio ligoninėje eidamas 93 metus.

Prel. A. Jonušas gimė 1923 m. sausio 15 d. Lūšės kaime, Mažeikių rajone.
1942 m. įstojo į Telšių kunigų seminariją. 1944 m. išvyko į Vokietiją, tęsė moks-
lus Eichštato kunigų seminarijoje, kurioje Antrojo pasaulinio karo metu stu-
dijavo gausus būrys lietuvių klierikų, pasitraukusių iš Lietuvos prieš antrąją
sovietų okupaciją. 1945 m. Antanas Jonušas su grupe lietuvių, teologijos stu-
dentų, atvyko į Romą tęsti mokslų ir pasirengti kunigystei.

Baigęs teologijos mokslus Popiežiškajame Grigaliaus universitete, 1949 metų
kovo 12 dieną Laterano Šv. Jono bazilikoje, Romos katedroje, iššventintas ku-
nigu. Primicijų Mišias aukėjo Šv. Petro bazilikoje Vatikane. Tuoj po kunigys-
tės šventimų įsidarbino ekonomu prieš metus Romoje įkurtoje Šv. Kazimiero
lietuvių kolegijoje. 1951 m. kovo 12 d. Šventosios katalikiškojo ugdymo kong-
regacijos oficialiai paskirtas Šv. Kazimiero kolegijos ekonomu, šias pareigas
ėjo iki 1995 m. spalio 1 d. Prelatas A. Jonušas taip pat buvo ilgametis Italijos
lietuvių bendruomenės vadovybės narys, išdininko pareigas ėjo iki 2003 m.

Kun. A. Jonušas 1968 m. buvo paskirtas pal. popiežiaus Pauliaus VI kapelio-
nu, 1994 metais – šv. popiežiaus Jono Pauliaus II garbės prelatu. Pasitraukęs iš
Popiežiškosios Šv. Kazimiero kolegijos vadovybės, 1995 m. spalio 8 d. paskir-
tas Vatikano Šv. Petro bazilikos kapitulos kanauninku-koadjutoriumi ir, kol
leido sveikata, stropiai vykdė Vatikano kapitulos pavestas pareigas.

Prelato Antano Jonušo laidotuvių Mišios aukotos balandžio 1 d. Šv. Petro ba-
zilikos Choro koplyčioje. Mišioms vadovavo vysk. Vittorio Lanzani, Vatikano
kapitulos vikaras. Po gedulinių Mišių velionis palaidotas Vatikano kapitulos
koplyčioje Romos Verano kapinėse.

-vr-

Mirė kun. Sigitas Stepšys (1942–2015)

Kovo 23 d. po ilgos ligos mirė Jonišio Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios altarietas kun. Sigitas Stepšys. S. Stepšys gimė 1942 m. rugpjūčio 28 d. Kaune, Aleksoto parapijoje. 1962 m. baigė Ukmergės Darbo jaunimo I vidurinę mokyklą. 1964–1966 m. tarnavo sovietų armijoje, grįžęs įstojo į Lietuvos žemės ūkio akademiją, Miškininkystės fakultetą, kurį baigė 1975 m. Dar besimokydamas akademijoje dirbo Kėdainių, Jonavos miškų ūkiuose girininku, vėliau Svilionių, Barsukynės girininkijose ir galiausiai įsidarbino „Kauno balduose“ ūkvedžiu. Ten dirbdamas įstojo į pagrindinę kunigų seminariją. 1986 m. baigė Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, išventintas kunigu ir paskirtas Utenos parapijos vikaru. 1986 m. paskirtas Truskavos ir Ančiškio parapijų administratoriumi, 1989 m. – Juodupės parapijos administratoriumi, vėliau tais pačiais metais – Sidabravo ir Dapšionių parapijų administratoriumi. 2002 m. paeiliui ėjo Vadaktų parapijos klebono, Radviliškio parapijos altaristo ir Šeduvos parapijos altaristo pareigas. 2003 m. paskirtas Pociūnėlių ir Palonų parapijų administratoriumi, 2005 m. – Jonišio parapijos altaristu.

Kun. Sigitas Stepšio žemiškieji palaikai buvo pašarvoti Jonišio Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje. Laidotuvių šv. Mišios aukotos kovo 25 dieną. Palaidotas Jonišio Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios šventoriuje.

Mirė kunigas Alfredas Memys (1960–2015)

Balandžio 13 d. vakare mirė Klaipėdos Šv. Kazimiero bažnyčios rezidentas kunigas Alfredas Memys. Kun. A. Memys gimė 1960 m. spalio 24 d. Telšiuose, mokėsi Telšių 3-oje vidurinėje mokykloje, trejus metus tarnavo sovietų karo laivyne, grįžęs dirbo Palangos botanikos parke. 1983 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją, kurią baigė 1988 m. 1988 m. gegužės 29 d. Kauno arkikatedroje bazilikoje Telšių vyskupo Antano Vaičiaus išventintas kunigu. Darbavosi: 1988–1989 m. Šilalės vikaru aptarnaudamas Tūbinių parapiją; 1989–1990 m. Skuodo vikaru aptarnaudamas Aleksandrijos parapiją; 1990–1992 m. Barstyčių klebonu aptarnaudamas Aleksandrijos ir Notėnų parapijas; 1992–1996 m. Vainuto klebonu aptarnaudamas Žvingius; 1996–2002 m. Kulių klebonu; 2002 m. vieną mėnesį Upynos, Girdiškės ir Varsėdžių klebonu; 2002–2012 m. Kintų ir Saugų klebonu aptarnaudamas Vilkyčių koplyčią. Nuo 2012 m. iki mirties buvo Klaipėdos Šv. Kazimiero bažnyčios rezidentas.

Kun. A. Memys buvo pašarvotas Klaipėdos Šv. Kazimiero bažnyčioje. Balandžio 16 d. aukotos laidotuvių šv. Mišios, kurių koncelebracijai vadovavo Telšių vyskupijos vyskupo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, koncelebravo Panevėžio vyskupijos vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, daugiau nei 60 kunigų iš įvairių Lietuvos vyskupijų. Pamokslą šv. Mišių metu pasakė Panevėžio vyskupas emeritas J. Kauneckas, priminęs, kad kun. A. Memys priklausė Eucharistijos bičiuliams ir buvo aktyvus šios organizacijos narys Telšiuose. Kun. A. Memys palaidotas netoli Klaipėdos esančiose Slengių kapinėse. Prie kapo atsisveikinimo žodį tarė velionio kurso draugas, Punios parapijos klebonas kun. Vytautas Sabaliauskas. Mintimis apie kunigo nueitą beveik 27 metų kunigystės kelią ir kunigo misiją šių dienų visuomenėje gedulinių pietų metu pasidalijo Mažeikių dekanato dekanas, Mažeikių Šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos klebonas kan. Zenonas Degutis.

-T, kasab-

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 670 egz.

ISSN 1392-6098